

Vergaderjaar 2010–2011

32 189

Vaststelling van de Wet Belastingwet BES (Belastingwet BES)

32 190

Vaststelling van de Wet Douane- en Accijnswet BES (Douane- en Accijnswet BES)

32 276

Vaststelling van de Wet invoeringswet fiscaal stelsel BES (Invoeringswet fiscaal stelsel BES)

Nr. 21

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Vastgesteld 30 september 2010

De vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken¹ heeft op 27 september 2010 overleg gevoerd met minister De Jager van Financiën over de **wetsvoorstellen fiscaal stelsel BES**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken,
Van Beek

De griffier van de vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken,
De Gier

¹ Samenstelling:

Van Beek (VVD), fungerend voorzitter, Van Gent (GroenLinks), Van Bommel (SP), Halsema (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Dijsselbloem (PvdA), Timmermans (PvdA), Sterk (CDA), De Krom (VVD), Van Hijum (CDA), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Brinkman (PVV), Pechtold (D66), Van Raak (SP), Ouwehand (PvdD), Heijnen (PvdA), De Rouwe (CDA), Elissen (PVV), Bosman (VVD), Recourt (PvdA), Schaart (VVD), Lucassen (PVV) en Hachchi (D66).

Plv. leden: Steur (VVD), Peters (GroenLinks), Bashir (SP), Dibi (GroenLinks), Dijkgraaf (SGP), Wolbert (PvdA), Spekman (PvdA), Van Toorenburg (CDA), Dijkhoff (VVD), Çörüz (CDA), Voordewind (ChristenUnie), Helder (PVV), Schouw (D66), Jasper van Dijk (SP), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Ormel (CDA), Kortenoeven (PVV), Azmani (VVD), Dijkzma (PvdA), Weekers (VVD), Fritsma (PVV) en Koşer Kaya (D66).

Stenografisch verslag van een wetgevingsoverleg van de vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

Maandag 27 september 2010
10.00 uur

Voorzitter: Van Beek

Aanwezig zijn 9 leden der Kamer, te weten:

Van Beek, Bosman, Van Gent, Lucassen, Neppérus, Ortega-Martijn, Van Raak, Recourt en Van Toorenburg,

en de heer De Jager, minister van Financiën.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de Wet Belastingwet BES (Belastingwet BES) (32 189);**
- **het wetsvoorstel Vaststelling van de Wet Douane- en Accijnswet BES (Douane- en Accijnswet BES) (32 190);**
- **het wetsvoorstel Vaststelling van de Wet invoeringswet fiscaal stelsel BES (Invoeringswet fiscaal stelsel BES) (32 276);**
- **de brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 14 september 2010 inzake de rapportage over fiscale ondersteuning aan de Nederlandse Antillen (motie-Leerdam (31 568, nr. 42)) (31 568, nr. 78);**
- **de brief van de minister van Financiën d.d. 17 augustus 2010 betreffende de reactie op verzoek van 22 april jl. naar aanleiding van de brief van het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire van 9 april jl. (32 189, nr. 13).**

De **voorzitter**: Welkom bij dit wetgevingsoverleg over de belastingwetten voor de BES-eilanden. De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verhinderd, maar de minister van Financiën is van alles op de hoogte. Ik heb van beide kanten begrepen dat de voorkeur uitgaat naar behandeling van alle wetgeving in één ronde; dat zullen wij dus doen. Er is op papier nogal veel tijd uitgetrokken voor dit overleg, maar ik hoop echt dat wij na een paar uur uitgepraat zijn over dit onderwerp.

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. De eerste vraag die ik vandaag wil stellen, is: zijn de Antillen een belastingparadijs? Die discussie hebben wij al heel vaak gevoerd, maar het debat verzandde steevast in een definitiestrijd. Daarom is de SP zelf op onderzoek uitgegaan. Aan het einde van 2006 kregen wij het contract in handen dat in 2005 is gesloten door het eilandbestuur van Statia met de Amerikaanse oliemultinational Valero, tegenwoordig NuStar geheten. Statia ligt op het knooppunt van twee internationale vaarwegen. Op Statia is een reusachtig olieoverslagbedrijf gevestigd dat bijna een derde van het eiland bestrijkt. Uit het contract bleek dat deze multinational alleen 2% winstbelasting betaalt. In Nederland is dat percentage 25,5. Alle andere belastingen – importheffingen, onroerendgoedbelasting, omzetbelasting, noem maar op – hoeven niet te worden betaald. Statia is een zogenoemde «speciale economische zone», een gebied waar geen of nauwelijks belasting hoeft te worden betaald. De informatie van de SP-fractie bleek ook voor het ministerie van Financiën nieuw. Wij hadden daarom iets meer medewerking verwacht. De minister, die overal roept dat hij internationale belastingparadijzen wil bestrijden, was echter niet bereid om in eigen land iets te doen. De SP heeft er lang aan moeten trekken en haar woordvoerders moesten vaak boos worden, maar uiteindelijk is het gelukt: wij kregen de informatie

over de belastingparadijzen op de Antillen boven tafel. Wat blijkt? Op Statia, Bonaire en Curaçao zijn 15 speciale economische zones en hierin zijn ruim 300 bedrijven gevestigd. Op Statia en Bonaire zijn dat vooral internationale oliebedrijven. Op Curaçao zijn honderden internetbedrijven gevestigd: internationale pornosites, goksites, speelsites, sites voor goedkope vliegtickets en ga zo maar door. Deze bedrijven hebben grote omzetten en grote winsten doordat zij daar gevestigd zijn, maar de bevolking van de eilanden heeft er nauwelijks profijt van. Nederland heeft 1,5 mld. geïnvesteerd in het saneren van de schulden van de eilanden. Volgens mij moet de Kamer er nu voor zorgen dat de eilanden financieel gezond worden. Daar horen ook fatsoenlijke belastingen bij. De bestuurders van Curaçao en Sint-Maarten lijken van de fouten van het verleden te hebben geleerd. Dat wil ik benadrukken. Het is een groot compliment waard. De bestuurders, op wie ik vaak veel kritiek heb, lijken wel te hebben geleerd. Van de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen heb ik een brief ontvangen, die ik naar alle woordvoerders heb gestuurd en die ik hun straks ook nog zal overhandigen via de voorzitter. Behalve een brief van de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen heb ik ook nog twee korte achtergrondartikelen over Valero en Curaçao. Dan hebben wij ons informatieniveau op orde. Uit de brief blijken twee dingen. In de op een na laatste alinea blijkt dat Curaçao en Sint-Maarten de speciale economische zones, de belastingparadijzen, op termijn willen afbouwen. In de op een na laatste alinea van pagina 1 blijkt dat zij een winstbelasting willen invoeren van 15%. Zij willen dus hun verantwoordelijkheid nemen voor een financieel gezonde toekomst, maar dat kan alleen als Nederland meewerkt, dus als Nederland ook bereid is om op Bonaire zijn verantwoordelijkheid te nemen en bijvoorbeeld een winstbelasting van 15% in te voeren en met Curaçao en Sint-Maarten afspraken te maken over geleidelijke afbouw. Curaçao en Sint-Maarten kijken nu naar de Kamer – en naar de minister van Financiën, maar die wil niets – om te kijken of zij hun eigen financiën op orde kunnen brengen. Als wij de minister zijn zin geven, organiseren wij belastingconcurrentie binnen het Koninkrijk, in dit geval vooral tussen Curaçao en Bonaire. In dat geval zal Curaçao nooit winstbelasting gaan heffen.

Ik snap niet waarom dit moet. De minister van Financiën zou dit toch ook niet moeten willen? Waarom toetert hij internationaal rond dat hij de belastingparadijzen wil aanpakken terwijl hij ondertussen binnen het Koninkrijk belastingcompetitie organiseert? Was de minister op de hoogte van de plannen van Curaçao en Sint-Maarten, of moest hij het weer via de SP horen? Heeft hij contact gehad met de eilanden en met de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen? Hoe staat het met de belastingstelsels van Curaçao en Sint-Maarten? Klopt het dat deze eilanden wachten totdat wij een besluit hebben genomen? Het zal toch niet zo zijn dat Curaçao en Sint-Maarten eindelijk verantwoordelijkheid willen nemen voor goed financieel bestuur, maar dat de minister van Financiën in Nederland dat onmogelijk maakt? Het lijkt mij onbestaanbaar, maar het blijkt wel uit de antwoorden in de brief die hij naar de Kamer heeft gestuurd en die ik stuitend vind. Zoals ik al zei, creëert dezelfde minister die de mond vol heeft van het bestrijden van belastingparadijzen, nu echte speciale economische zones in Nederland, op Bonaire en Statia. De SP wil geen belastingconcurrentie binnen het Koninkrijk, zeker niet nu anderen willen verbeteren. De speciale economische zones op Bonaire en Statia blijven in deze voorstellen gewoon bestaan; zij krijgen alleen een andere naam. Ze gaan handels- en dienstenentrepots heten. Ik heb veel waardering voor de creativiteit van de minister, maar zelden heb ik zo'n doorzichtig gegoochel gezien met begrippen en definities. De minister heeft goed gekeken naar het soort bedrijven dat actief is op Bonaire en Statia. Hij heeft gezien dat het veelal overslagbedrijven zijn en toen maar besloten om er douane-entrepots van te maken. Dan hoeft je namelijk ook

geen belasting te betalen. In dergelijke entrepots mogen echter geen economische activiteiten worden ondernomen. Dat willen de bedrijven niet die daar gevestigd zijn. Daarom werden het handels- en dienstentrepots. Hier kunnen de bedrijven vrijelijk hun gang gaan, ik citeer: «Opslag, verwerking, bewerking, montage, verpakking en anderszins behandeling van goederen.» Dat is toch geen douane-entrepot? De bedrijven kunnen dan toch alles doen wat zij doen en blijven gewoon in het belastingparadijs? Waarom dit gegoochel met definities? Denkt de minister echt dat hij ons daarmee voor de gek kan houden? Wie wil de minister eigenlijk voor de gek houden?

In de speciale economische zones verandert helemaal niets. Daarmee introduceert de minister ook speciale economische zones op het grondgebied van Nederland. Ik zei dat de minister niets wil veranderen; dat is niet waar. Er verandert toch iets, want bedrijven in de speciale economische zones hoeven voortaan niet eens meer 2% winstbelasting te betalen. De winstbelasting wordt gewoon helemaal afgeschaft op de eilanden. De minister wil de winstbelasting helemaal afschaffen en daarmee de belastingconcurrentie binnen het Koninkrijk nog meer vergroten. In plaats van de winstbelasting wil de minister wel een vastgoedbelasting en een opbrengstbelasting invoeren. Ik kan dit op geen enkele manier rijmen met het uitgangspunt dat het belastingstelsel zo eenvoudig mogelijk moet zijn. De minister schrijft, ik citeer: «De ingewikkelde winstbelasting is vervangen door een eenvoudige vastgoedbelasting en de opbrengstbelasting.» Maar wat is er nu eenvoudiger dan de gewone Nederlandse winstbelasting, eventueel tegen een voor het Caribisch gebied aangepast tarief van bijvoorbeeld 15%? De vastgoedbelasting en de opbrengstbelasting zijn bovendien helemaal geen vervanging van de winstbelasting. Dat is appels met peren vergelijken. Je zegt toch ook niet dat je de winstbelasting gaat vervangen door de hondenbelasting?

Bovendien zijn de nieuwe belastingen helemaal niet eenvoudig. Als de winstbelasting niet eenvoudig is, dan zijn de vastgoedbelasting en de opbrengstbelasting dat al helemaal niet. Kijk bijvoorbeeld eens naar de vestigingsplaatsfictie in de opbrengstbelasting. Een bedrijf moet of gevestigd zijn op de BES-eilanden, of er drie personeelsleden en een bedrijfsruimte hebben. Is het echt een of-bepaling? Dan snap ik er niets meer van.

In de huidige speciale economische zones bestaat ook een personeelseis. In de praktijk blijkt – dat heb ik ook omschreven in de informatie die ik heb rondgestuurd – dat er in de huidige zones makkelijk aan die eis kan worden voldaan. Zo huren bedrijven bijvoorbeeld gezamenlijk enkele stagiaires in. Bovenal is er vooralsnog niets aan de hand als bedrijven bij controles niet aan deze vage en ruime eisen voldoen. De bepaling luidt: «men moet doorgaans aan de eisen voldoen». Bedrijven in de handels- en dienstentrepots hoeven al helemaal niet aan de voorwaarden te voldoen. Je moet wel een ontzettend grote kluns zijn om toch nog onder de Nederlandse winstbelasting te vallen. Graag hoor ik ook een commentaar van de minister op de volgende truc, waardoor je waarschijnlijk helemaal geen belasting meer betaalt. Er komt een inhoudingsvrijstelling voor alle uitgaande dividenden, zolang de buitenlandse moedermaatschappij voor ten minste 25% deelneemt in de op de BES-eilanden gevestigde vennootschap. Klopt het dat dit de mogelijkheid biedt om je winst onbelast weg te sluisen? Graag een reactie.

De BES-eilanden, Bonaire, Saba en Statia, zijn kleine eilanden. Laten we het dan ook vooral simpel houden. Daarom heb ik een eenvoudig amendement ingediend. Ik wil op de BES-eilanden een winstbelasting invoeren van 15%. Dat is veel lager dan hier in Nederland, waar de winstbelasting 25,5% is, maar het is wel hoger dan 10% en dat percentage wordt vaak genoemd voor belastingparadijzen. Door die belasting van 15% leveren de multinationals een bijdrage aan de eilanden waar ze van

profiteren. 15% is niet te hoog en niet te laag; het is net goed. Het is goed omdat dit ook het percentage is waar Curaçao en Sint-Maarten over denken. Blijkens de brief van de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen vindt men dit percentage voor de eilanden ook in de Caribische verhoudingen goed. En nogmaals, we voorkomen hiermee eindelijk belastingconcurrentie binnen het Koninkrijk. In mijn amendement worden bovendien de vastgoedbelasting en de opbrengstbelasting niet ingevoerd. Voor mensen die goed kunnen rekenen: twee belastingen verdwijnen en één wordt er ingevoerd. Tel uit je winst. En die wordt dan belast.

De minister zegt in een reactie op mijn amendement dat het invoeren van een winstbelasting van 15% nadelige gevolgen heeft voor het aantrekken van bedrijven en voor de werkgelegenheid. Excuus dat ik het zo sterk moet zeggen, maar dat is flauwekul. Hier spreekt niet de minister van Financiën, maar de internationale belastinglobby en dat vind ik bijzonder kwalijk. De winstbelasting buiten de speciale zones is nu 34%. Dat wordt bij de SP 15%. Het moet niet gekker worden. De belangrijkste bedrijven in de speciale economische zone zijn olieoverslagbedrijven zoals NuStar. Ik wil nog eens benadrukken dat NuStar niet op Statia zit om de belastingvoordelen. Dat kan de minister niet volhouden. Het bedrijf is daar gevestigd vanwege de strategische ligging van het eiland, precies op de kruising van twee belangrijke internationale vaarwegen. Na invoering van 15% winstbelasting gaat NuStar echt niet het hele bedrijf verplaatsen naar een ander land. Dat is onlogisch en onbetaalbaar. Er werken daar nu Statianen en als de minister wil dat meer mensen van Bonaire, Saba en Statia bij die bedrijven gaan werken, dan moet hij zorgen voor goede opleidingen. Dat is werkgelegenheid creëren.

Hetzelfde geldt – ik zei het al – voor de bedrijven in de speciale economische zones op Bonaire. De minister zegt zelf ook dat niet-fiscale redenen, goed bestuur bijvoorbeeld, meestal van doorslaggevend belang zijn bij de vestiging van bedrijven. Dat laat ook elk internationaal onderzoek zien. Ik neem het de minister vooral kwalijk dat hij de belastingconcurrentie binnen het Koninkrijk niet alleen in stand wil houden, maar gaat verstevigen, vooral tussen Bonaire en Curaçao. Ik vind het onbegrijpelijk dat deze minister van Financiën niet luistert naar de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen, die wel verbeteringen wil. De opbrengst van mijn amendement is naar verwachting minimaal 5,05 mln. dollar, maar het kan ook veel meer zijn. Een overzicht van de opbrengsten van de afgelopen jaren is moeilijk te geven en de minister zal het met mij eens zijn dat de financiële administratie op de BES-eilanden ver onder de maat was. Met dit amendement kunnen wij de eilanden een nieuw begin geven. Als wij dit amendement aannemen, openen we ook voor Curaçao en Sint-Maarten de mogelijkheid om dingen te verbeteren. Dan zal ook daar de vlag uitgaan. Ik wijs de woordvoerders ook nog eens op de kritiek van de Raad van State. Die was hard. Die kritiek hield in dat de belastingwetten niet evenwichtig zijn, dat de belastingen niet eerlijk tussen burgers en bedrijven worden verdeeld en dat deze wet niet kan worden behandeld voordat er een winstbelasting is opgenomen. Nou, dat hebben we dan maar gedaan.

Moeten wij falen belonen? Daarop heeft het tweede amendement betrekking. De minister wil de successiebelasting afschaffen. Hij heeft hiervoor een wel heel bijzondere reden. Ik citeer: «Wij kregen toch al niets binnen, omdat er niet werd gehandhaafd.» Dat is toch absurd? Als de Belastingdienst van Nederland faalt op het punt van het innen van de inkomstenbelasting, gaan wij die belasting toch ook niet afschaffen? Dan gaan we de belastinginning op orde maken. Dat moeten we hier ook doen. Hier dreigt te gebeuren wat we te vaak doen op de Antillen: slechte gewoonten belonen. Ik heb daarom een tweede amendement waarmee ik alsnog een schenk- en erfbelasting invoer. De blijkbaar niet functione-

rende successiebelasting van de BES-eilanden heb ik dan maar vervangen door de in ieder geval wel functionerende Nederlandse belasting. Ik had nog veel meer amendementen kunnen indienen om andere gaten te vullen, maar ik wil daarover met de minister eerst een meer principiële discussie voeren. Om te beginnen is dat de keuze voor een verschuiving van directe naar indirecte belastingen. Dat heeft wellicht de schoonheid van de eenvoud, maar dat kan voor de bewoners op de eilanden lelijk uitpakken. Hierdoor worden de lasten voor de meeste bedrijven lager, maar voor de meeste burgers worden die hoger. Indirecte belastingen, zoals de btw, zijn bovendien niet progressief, zodat die zwaarder drukken op de schouders van mensen met een lager inkomen. Dat moet de minister toch toegeven? De Antillen zijn relatief rijke eilanden waar relatief veel armen wonen: rijke buitenlanders, arme Antillianen. Wij hebben vaak gevraagd naar de koopkrachteffecten van deze belastingen en eindelijk hebben wij enig inzicht daarin gekregen. Hoewel er nog veel onduidelijk is, is wel duidelijk dat de verschillen tussen arm en rijk nog groter zullen worden. Er komt een stelsel dat veel lijkt op een vlaktaks. Op de eilanden zou een toptarief moeten komen van 38%. In Nederland is dat 52%. Ik was blij met het amendement van mevrouw Neppérus, vooral omdat het afkomstig is van de VVD-fractie, maar ik vond dat al voorzichtig. En nu blijkt dat de minister het nog veel voorzichtiger heeft gedaan, namelijk met 35,4%. Dat is toch wel heel weinig.

Tot slot benadruk ik dat wij volgende week een belangrijk besluit nemen over de toekomst van de Antillen. Gaan wij gezonde financiën organiseren ten behoeve van de lokale bevolking, of laten wij onze oren hangen naar de internationale belastinglobby ten behoeve van het internationale bedrijfsleven? Luisteren wij naar deze minister, die zegt dat internationale belastingparadijzen aangepakt moeten worden, terwijl hij in Nederland belastingparadijzen gaat creëren? Of luisteren wij naar de Raad van State? Luisteren wij naar de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen, naar Curaçao en Sint-Maarten, die wel een fatsoenlijke winstbelasting willen invoeren? Wij zijn hier volgens mij niet om financiële problemen te veroorzaken, maar om die op te lossen. Daarom wil ik graag uw steun voor mijn amendement over de winstbelasting.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Voorzitter. Vandaag spreken wij – ik doe dat voor het eerst en dat is een uitdaging – over de wetsvoorstellen ter invoering van een nieuw fiscaal stelsel op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Die eilanden worden vanaf 10 oktober aanstaande openbare lichamen in het onderdeel van het Nederlandse staatsbestel. Daarvoor moet er voor deze eilanden een nieuw fiscaal stelsel worden geïmplementeerd. De bedoeling is dat dit op 1 januari 2011 in werking treedt. Voor de periode van 10 oktober tot aan dat moment hebben we al een voorziening getroffen. De Rijksbelastingdienst zal vanaf 1 januari 2011, behalve de uitvoering van de Rijkswet op de BES-eilanden, de heffing en de inning van de premies volksverzekeringen, werknemersverzekeringen en de zorgverzekering op de BES-eilanden verzorgen. Deze taak kan de Belastingdienst natuurlijk alleen op zich nemen als daarvoor de in de wetsvoorstellen Belastingwet BES en Invoeringswet fiscaal stelsel BES benodigde bepalingen per 1 januari 2011 in werking kunnen treden. Enige voortvarendheid van behandeling is om die reden geboden. Daarom is mijn fractie heel blij dat dit wetgevingsoverleg vandaag plaatsvindt. Om te beginnen, geef ik de regering een compliment. Het is immers geen geringe klus om een nieuw fiscaal stelsel in elkaar te zetten, hoewel het bestaande Nederlands-Antilliaanse fiscale stelsel natuurlijk wel als uitgangspunt is genomen. De regering hoeft dus gelukkig het wiel niet helemaal opnieuw uit te vinden.

In het opzetten van een geheel nieuw fiscaal stelsel zit in de ogen van de fractie niet alleen veel werk, maar ook de kans om een fiscaal stelsel te ontwikkelen dat voldoet aan de eisen van de huidige tijd en toegesneden

is op de specifieke omstandigheden van de BES-eilanden. Deze kans lijkt de regering te hebben benut. Bij de beoordeling van het wetsvoorstel is het belangrijk om de situatie op de BES-eilanden in het achterhoofd te houden. Deze situatie is wezenlijk anders dan de situatie in Nederland. Ik denk bijvoorbeeld aan het feit dat de BES-eilanden gezamenlijk slechts 18 000 inwoners hebben en een oppervlakte hebben van 322 km². Daarnaast wijs ik op de ligging in het Caribisch gebied en op de economische omstandigheden. Het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking voor de BES-eilanden is gezamenlijk 40% van het gemiddelde nationale inkomen van de bevolking in Nederland. De belastingdienst op de BES-eilanden heeft slechts een beperkte omvang en beperkte mogelijkheden.

Mijn fractie vindt het verstandig dat het bestaande Nederlands-Antilliaanse fiscale stelsel als startpunt is genomen, mede om draagvlak en herkenbaarheid bij de bevolking op de BES-eilanden te creëren. Het is van groot belang dat de bevolking van de BES-eilanden bij dit proces is en wordt betrokken. Kan de regering daar iets meer over vertellen? Kan de minister van Financiën ons er iets meer zicht op geven of het stelsel dat nu op tafel ligt, voldoende instemming heeft van de lokale bevolking? Snapt men het? Overziet men het? Kan het op steun van het lokale bedrijfsleven rekenen?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb een vraag die betrekking heeft op de bevolking. De belastingwetten en de hele staatkundige vernieuwing zijn ervoor bedoeld dat de bevolking het beter krijgt. Nu hebben wij een korte hoorzitting gehad met vertegenwoordigers van de BES-eilanden, waar met name aandacht werd gevraagd voor de lage inkomens en lage middeninkomens en voor de positie van mensen met alleen een AOW-uitkering. Mevrouw Ortega voegt daaraan de 60-plussers toe. Dat fluistert zij in mijn rechteroor. Ik ben heel benieuwd hoe het CDA tegen deze zaak aankijkt. Er liggen verschillende amendementen, waaronder een van mij, het zogenaamde Robin Hood-amendement. Daarmee wil ik de genoemde groepen meer tegemoetkomen.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Ik heb inderdaad begrepen dat er een amendement van de GroenLinks-fractie is gekomen, dat het Robin Hood-amendement heet. Ik wil daarop eerst de reactie van de staatssecretaris horen. Ik denk dat het belangrijk is om dit goed te wegen, ook in de totale context. Ik wil eerst de toelichting van mevrouw Van Gent horen, daarna de reactie van de staatssecretaris, waarna de CDA-fractie daarover een zelfstandig oordeel kan vormen.

De **voorzitter**: De staatssecretaris is vervangen door de minister.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Mijn nederige excuses. Zei ik of zei mevrouw Van Toorenborg het verkeerd? O jee, de sfeer is meteen verpest.

De **voorzitter**: Als u nog kans wilt maken met het amendement ...

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik hoop dat de minister hier heel gauw overheen kan stappen. Dat neem ik wel aan. Dat hoort namelijk bij het vak. Ik heb nog een aanvullende vraag voor mevrouw Van Toorenborg. Misschien is mijn amendement iets te technisch. Het valt volgens mij trouwens wel mee om het amendement in één oogopslag te overzien. Mijn vraag blijft natuurlijk wat de CDA-fractie gaat doen om met name de onderkant, de mensen met kleinere banen, tegemoet te komen? Nu, bij de bespreking van de belastingwetgeving, is het wel het moment om daar iets aan te doen.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Toch zeg ik nogmaals dat ik eerst de reactie van de staatssecretaris erop wil horen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Mijn vraag is of de CDA-fractie mijn zorgen deelt. U zei trouwens weer «staatssecretaris» in plaats van minister; gelukkig kan ik het nu goedmaken, zodat mijn amendement meer kans maakt. Maar dat terzijde. Ik vroeg de mening van de CDA-fractie over deze problematiek. Dit ligt niet alleen bij de minister. Wij zitten hier als Kamerleden natuurlijk niet voor Piet Snot tot vijf uur te vergaderen.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Als de CDA-fractie zou hebben gedacht dat met de voorliggende wetgeving de lokale, inderdaad minder welvarende, bevolking daadwerkelijk achteruitgang zou kennen of geen voldoende mogelijkheden in de toekomst om zich verder economisch te versterken, dan hadden wij zelf amendementen ingediend. Onze hoofdlijn is dat wij het voorliggende voorstel steunen. Daarnaast zullen we de reactie van de minister afwachten op het Robin Hood-amendement van GroenLinks. Als wij het voorstel onredelijk hadden gevonden, dan hadden wij het niet op positieve wijze bejegend.

De instemming van de lokale bevolking en het bedrijfsleven. Uit het voorgestelde systeem spreekt duidelijk het streven naar eenvoud, begrijpelijkheid, uitvoerbaarheid en stimulering van economische bedrijvigheid, wat van groot belang is om de bevolking in economische zin te versterken. Een voorbeeld hiervan is de introductie van een vlaktaks in de inkomstenbelasting. Die spreekt onze fractie erg aan. Een vlaktaks maakt het belastingstelsel erg overzichtelijk, begrijpelijk en goed uitvoerbaar. Een ander interessant element is de manier waarop ondernemingen zullen worden belast. Omdat de huidige Nederlands-Antilliaanse landsverordening op de winstbelasting veel ontgaansmogelijkheden kent, tot hoge administratieve lasten voor belastingplichtigen leidt en voor de Belastingdienst moeilijk uitvoerbaar en handhaafbaar is, heeft de regering ervoor gekozen om de winst van lichamen op een andere, meer globale wijze te bepalen en te belasten. Helemaal onbegrijpelijk is dat niet. De situatie op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba is duidelijk wezenlijk anders dan in Nederland maar belangrijk is – collega Van Raak wees daar ook op – dat geen mogelijkheden worden geboden tot misbruik en het ontgaan van het betalen van belastingen.

Het kabinet geeft in haar reactie op het amendement-Van Raak aan dat aanneming ervan de kans verkleint dat reële bedrijven als toekomstige vestigingsplaats voor de BES-eilanden zullen kiezen. Kan het kabinet het gevaar hiervan nader schetsen? Ik had aanvankelijk de vraag hoe collega Van Raak hierover dacht maar inmiddels is dat voldoende helder. Ik wil nog wel graag van de minister weten in hoeverre het amendement-Van Raak uitvoerbaar zal zijn en in hoeverre de situatie niet heel erg gecompliceerd wordt.

In een eerdere inbreng heeft woordvoerder of penvoerder, zo u wilt, oud-collega Frans de Nerée tot Babberich namens de CDA-fractie onder andere aandacht besteed aan het feit dat er een tweeledig systeem wordt voorgesteld. Enerzijds zijn er rijksaangelegenheden op fiscaal gebied maar anderzijds is er een lokaal belastinggebied. Ten aanzien van het lokaal belastinggebied is er sprake van een gesloten stelsel. De BES-eilanden zelf kunnen besluiten om een lokale belasting zoals opgesomd in het wetsvoorstel, al dan niet in te voeren. Deze lokale belastingen mogen echter niet onredelijk hoog worden. Wij hebben dan wel de vormen met elkaar bepaald maar niet de hoogte. Ik sluit mij aan bij GroenLinks-fractie dat het zeer onprettig zou zijn als lokale bewoners daarmee nodeloos worden getroffen. Daarop willen wij graag een toelichting van de minister. Wij willen natuurlijk het investeringsklimaat

verbeteren maar ook zorgen voor draagvlak bij de bevolking. Dat mag niet worden ondermijnd door uit het lood getrokken lokale belastingen.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Bij gemeenten is er ook sprake van gemeentebelastingen. Gemeenten zijn daar totaal autonoom in. De rijksoverheid noch de Tweede Kamer bepaalt daarvan de hoogte, het maximum of het minimum. Hoe ziet mevrouw Van Toorenborg dat voor deze eilanden, die straks openbare lichamen zijn en een mate van autonomie in zich dragen?

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Dat is een heel terechte vraag, die ook in Nederland vaak aan de orde is. Ook hier heb je regelmatig debatten over het te hoog worden van bepaalde lokale belastingen. Dat is mogelijk ook op deze eilanden aan de orde omdat de bevolking voor een belangrijk deel niet draagkrachtig is. Daar zal het dus eens temeer klemmen. Daarom vinden wij het belangrijk dat de minister hier nog wat extra over zegt. Vervolgens moet daar ook in Nederland de komende periode, waarin gemeenten de broekriem misschien moeten aanhalen, extra op worden gelet. Dit is een kans om het voor de BES-eilanden extra in het oog te houden. Je kunt immers wel allerlei constructies bedenken waardoor de eilanden voor bedrijven een goede plek blijven om te investeren, maar als de lokale bevolking daar vervolgens zeer onder gebukt gaat, dan moeten wij daar vandaag over spreken.

Gezien het investeringsklimaat en de wens van het kabinet om de reële economische activiteit op de BES-eilanden te stimuleren, wil ik graag een opmerking maken over de vastgoedbelasting. De grondslag van deze belasting is 4% van de waarde in het economisch verkeer van alle op de BES-eilanden gelegen onroerende zaken van een onderneming. Dit betekent dat bedrijven met veel onroerende zaken wellicht zwaarder worden getroffen dan voorheen het geval was. Kan de minister hier iets meer over zeggen? Hoe kan worden voorkomen – dat is de andere kant van het relaas van de heer Van Raak – dat uiteindelijk onevenredige verhogingen van de totale belastingen voor bedrijven zullen voorkomen? Een ander aandachtspunt voor mijn fractie is dat het niet de bedoeling is dat het fiscale stelsel op de BES-eilanden wordt gebruikt voor belastingontwijkende constructies. Het is niet de bedoeling om dat systeem op te tuigen. Wat op dit vlak als eerste opvalt, is dat de regering bijvoorbeeld niet kiest voor de introductie van een winstbelasting – de regering zal natuurlijk ingaan op het amendement-Van Raak – en een successiebelasting. In eerdere inbrengen is de CDA-fractie hier al op ingegaan, maar ik verzoek de regering om vandaag nog eens een nadere, heldere uiteenzetting te geven op dat punt. Welke maatregelen zijn er concreet genomen die wij vandaag nog kunnen bespreken, om fiscale ontwijkingsconstructies via de BES-eilanden en belastingontwijkend gedrag te voorkomen? Bestaat het gevaar dat ondernemingen een constructie via de BES-eilanden optuigen of dat individuen zich op de BES-eilanden vestigen om successiebelastingen te ontwijken?

Ik wil nog even stilstaan bij het einddoel dat de regering voor ogen heeft. Een stelsel zoals het op dit moment wordt vormgegeven, is nog niet het definitieve stelsel. Ook in een eerdere inbreng heeft mijn fractie hierop al gewezen. De regering zegt bijvoorbeeld in de nota naar aanleiding van het nader verslag: «Na verloop van tijd zullen de Wet inkomstenbelasting BES en Wet loonbelasting BES moeten worden vervangen door een definitieve inkomsten- en loonbelasting.» Dat is behoorlijk vaag. Graag hoor ik van de regering wat meer over de termijn die zij hierbij in gedachten heeft. Welk perspectief heeft zij te bieden aan de lokale bevolking? Verdient het bijvoorbeeld geen aanbeveling om een evaluatietermijn in de wet op te nemen?

Ik kom nu terug bij een klein puntje dat ik ben vergeten toen ik reageerde op vragen. Het betreft de vlaktaks, het amendement dat is ingediend door

de VVD en het omarmen door de minister van het amendement op een wat mindere schaal, zoals de heer Van Raak terecht zei. Begrijp ik goed dat we voor een heel hoog bedrag een geringe afwijking van die vlaktaks maken, een soort vlaktaks met een kleine kop dus? Wat zijn daarvan de handhavingskosten? Wat worden de invoeringskosten? Hebben we straks niet een heel mini-, mini-, miniklein groepje dat op een heel ingewikkelde manier extra belastingen gaat betalen en waarbij we waarschijnlijk meer geld kwijt zijn aan het innen dan wat we binnenhalen? We zouden daar graag nog iets meer over willen horen van de regering, want het is natuurlijk belangrijk. Het moet meer zijn dan alleen een symbool, maar als het zo'n klein symbool wordt, is er misschien helemaal geen winst meer te halen.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Voorzitter. Vandaag hebben we het over de belastingheffing op de BES-eilanden. Er gaat in dat gebied al snel veel veranderen. Hoe lastig dat is, bleek mij vanmorgen, toen ik in het radionieuws hoorde dat Curaçao toch nog twintig jaar lang extra steun wil hebben van Nederland. Het blijft gewoon lastig, ook als men meer onafhankelijk wordt.

Maar goed, vandaag dus Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. De kern is toch, ook voor de VVD, dat we geen belastingparadijs willen. Ik heb de afgelopen weken eens bekeken hoe het zit op de omringende eilanden. Nu omringen de meeste eilanden Sint-Eustatius en Saba, want Bonaire ligt bijna 1 000 km lager. Bij de omringende eilanden zijn heel wat vrijstellingen te zien. Ik overwoog zelfs – wellicht zal dat sommige collega's blij maken, andere wellicht verdrietig – acuut een verhuizing naar de British Virgin Islands. Mevrouw Van Gent zou wellicht van slag raken ...

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik zou je enorm missen; dat weet je!

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Dat weet ik. De waardering is altijd over en weer! Op de Britse Maagdeneilanden is een tarief van nul. Je komt alle mogelijke varianten tegen. Het meest normaal lijkt Martinique, het département d'outre-mer van Frankrijk, maar daar zitten weer allemaal incentives in de winstbelasting. Zo'n winstbelasting klinkt aantrekkelijk, maar daarin zitten een heleboel mogelijkheden voor mooie stimuleringsmaatregelen, los van alle constructies die nog zouden kunnen. Daar kan de minister vast meer over vertellen, want daar lopen we ook in Nederland tegenaan. De kern is dus dat we een belastingparadijs op Nederlands grondgebied willen voorkomen.

De heer **Van Raak** (SP): Dat laatste, daar gaan we direct op voort. Geen belastingparadijs op Nederlands grondgebied. Terecht maakt mevrouw Neppérus een onderscheid tussen enerzijds Statia en Saba en anderzijds Bonaire. Rond Saba en Statia liggen namelijk allerlei belastingparadijzen, maar de belastingconcurrentie van Bonaire komt met name van Curaçao, en niet van andere eilanden. Ik heb een amendement ingediend om dat te voorkomen.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): In de omringende landen is wel het een en ander aan de hand. Ik ben blij dat Aruba en Curaçao met een gewone winstbelasting komen, maar toen ik vanmorgen hoorde dat zij nog jarenlang miljoenen steun willen vanuit Nederland dacht ik dat wij daar toch eens over moeten praten. Ik kom straks op de winstbelasting en het amendement-Van Raak terug.

Het belastingparadijsachtige trekt ons dus niet aan. Mijn voorganger in dit dossier, de heer Remkes, heeft van begin af aan gezegd dat de huidige pensionaderegeling van 10% niet eindeloos kan duren, want die staat ons echt tegen. Hij heeft een amendement voor een extra tarief ingediend. Dat was niet zozeer op allen gericht, en ging over de loonbelasting, waardoor

het veel gedoe zou geven, en de inkomstenbelasting. Na de wijze raad van Actal hebben wij het willen beperken tot de inkomstenbelasting. Als je het in de loonbelasting doet, geeft dat namelijk heel veel werk voor werkgevers. Een apart tarief in de inkomstenbelasting is echt niet ingewikkeld. De minister zal dit met nog veel meer verve kunnen uitleggen. Dit aparte tarief met een extra schijf bleek echter nogal hard te vallen. Daarover is inmiddels overleg geweest. Het verhaal van de pensionado's speelde hier ook in mee. Ik heb gelezen dat de minister de pensionadoregeling wil terugbrengen van vijf naar vier jaar. Van mij zou het nog korter mogen, want dat hele pensionadogebeuren staat mij tegen. Het moet natuurlijk wel werken. Als er op de eilanden dus draagvlak is voor vier jaar kan ik daarmee leven, want dat is in ieder geval korter dan het was. Er komt bovendien een extra tarief, zij het wat hoger. Degenen die de sterkste schouders hebben gaan hieronder vallen. Ik vind het ook terecht dat zij die lasten dragen.

De gedachte achter het amendement-Van Gent spreekt mij wel aan, maar van de minister zou ik willen weten of het uitvoerbaar is. Kun je het ook in de loonbelasting invoeren zonder het hele systeem op zijn kop te zetten? Ik heb mijn eigen amendement inmiddels beperkt tot de inkomstenbelasting en ook de nota van wijziging gaat alleen daarover. Ik wil dus graag weten of het extra werk geeft om dit onder de loonbelasting te doen. Dat klinkt wel logisch want niet alle mensen zullen onder de inkomstenbelasting vallen. Als je mensen met minder inkomen ineens een aanslag inkomstenbelasting stuurt, zal dat extra zwaar vallen, met alle invorderingsproblemen van dien.

Ik kom in alle gebieden behalve de British Virgin Islands een winstbelasting tegen. Waarom is er op de BES-eilanden gekozen voor een systeem zonder winstbelasting? De werkelijkheid is echter dat deze keuze is gemaakt en dat het systeem in januari 2011 in werking moet treden. Dat duurt niet lang meer, want het onderwerp heeft meer tijd gekost dan waarschijnlijk iedereen lief is geweest.

De heer **Van Raak** (SP): Ik heb hier al jaren geleden aandacht voor gevraagd en veel steun gekregen van de VVD-fractie, van de heer Remkes, de voorganger van mevrouw Neppérus, en andere Kamerleden. Maar telkens heeft de staatssecretaris gezegd: we kunnen het nu niet behandelen, maar we gaan het nog behandelen. Nu behandelen we het en nu zou de termijn te kort zijn. Dat is dan echt de schuld van de staatssecretaris en de minister. Beter laat hersteld dan fout doorgegaan.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Ik kan niet helemaal terugbrengen – los van het feit dat ik een kritisch advies van de Raad van State heb gelezen – waarom het zo lang heeft geduurd. Wellicht weet de minister dat wel. De werkelijkheid is dat het gewoon laat is. We moeten ons met een winstbelasting alleen niet helemaal rijk rekenen. Ook daar kun namelijk je een groot aantal maatregelen in doen, juist ter stimulering. Ik zou een uitgebreid college kunnen geven over constructies in het kader van winstbelasting, maar ik zal dat niet doen. Mevrouw Van Gent krijgt dat college overigens een andere keer. Er zijn ook nadelen aan de winstbelasting, maar als ik nu alle ruimte had en als we nog één, twee jaar te gaan hadden, zou ik die belasting heel aantrekkelijk vinden. Daarom heb ik toch behoefte aan uitleg van de minister over die keuze. Ook wil ik graag antwoord hebben op de vraag hoe we de werking van de vastgoedheffing, als die er komt, volgen. Ik ben er, zoals gezegd, kritisch over. Ik heb er een ongemakkelijk gevoel bij dat de keuzevrijheid vandaag veel beperkter is dan ik als liberaal, die vrijheid hoog heeft staan, zou willen. Gaan wij de werking van de vastgoedheffing volgen? Er zou dan tussentijds een andere keuze kunnen worden gemaakt. Ik blijf, en dat geldt voor onze hele fractie, het iets vreemds vinden.

De heer **Van Raak** (SP): Ik wil de VVD toch echt vragen om onze rol als Kamer serieus te nemen. De staatssecretaris heeft vanaf 2006 gezegd: er is niks aan de hand; we kunnen het nog regelen; we gaan het regelen; de heer Van Raak kan een amendement indienen. Vier jaar lang hebben wij dat verhaal gehoord. Anderen kunnen dat beamen; mevrouw Van Gent knikt ja. Nu heb ik een amendement ingediend. Is de VVD het met mij eens dat het antwoord van de minister nu niet kan zijn dat het te laat is? Dan heeft de minister ons vier jaar lang laten wachten en ons het bos ingestuurd. Het zou een heel foute opstelling zijn als de Kamer dat accepteert.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): De heer Van Raak heeft het erover dat we het bos ingestuurd zouden zijn, maar daar is hij zelf bij geweest. Maar ik begrijp zijn ongemakkelijke gevoel. Ik denk ook dat dit volstrekt duidelijk is geworden in mijn inbreng tot nu toe. Als ik gewoon een vrije keuze zou hebben gehad en zelf op de stoel zou hebben gezeten van deze minister – maar dat zit ik niet – of al zijn voorgangers, zou ik zeggen: kijk naar een winstbelasting. Daar zeg ik wel bij dat daar zeer veel nadelen aan zitten. Er zijn daarbij allerlei sluiproutes te bedenken, die in die streken ook zeer veel gebruikt worden, waardoor de feitelijke heffing aanzienlijk onder de 15% – als je aan dat percentage zou denken – zou komen. Dat is wel de werkelijkheid, maar of die altijd al aan de orde is geweest, kan ik zo niet uit de stukken afleiden. Ik vind het vervelend dat dit zo is, maar de Kamer is daar zelf bij geweest. Ik vind het heel vervelend, maar het is niet anders. Vandaar mijn vragen. Uiteindelijk zal ik mijn conclusies aan de fractie voorleggen.

De heer **Van Raak** (SP): Dit is onbestaanbaar.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Voorzitter. Er komt een belastingdienst. Ik heb begrepen dat daarvoor wordt geworven, ook in Nederland. Hoe kan ik mij dat voorstellen? Zal de belastingdienst een goed niveau hebben? Regeltjes zijn mooi, maar ze moeten ook worden uitgevoerd. Regels zullen namelijk geheid worden ontweken. Kan de belastingdienst dat aan? Er komt namelijk heel wat op dat bordje terecht. Ik heb altijd veel vertrouwen in alles, maar er zal echt heel goed gewerkt moeten worden. Over vastrecht en over de vraag «wat is de waarde» kun je immers jarenlang discussiëren.

De heer **Lucassen** (PVV): Voorzitter. Wij hebben nog dertien dagen te gaan tot de afronding, tot het ingaan van de nieuwe staatkundige structuur van ons Koninkrijk. Het is de afronding van een proces waar de Partij voor de Vrijheid altijd fel tegenstander van is geweest. Over dertien dagen is Nederland een paar eilanden rijker, maar «rijker» is waarschijnlijk niet het juiste woord, vrees ik. Bonaire, Sint-Eustatius en Saba worden binnenkort Nederlandse eilanden, maar laten wij nu eens een van de Nederlandse eilanden nader bekijken.

Laten wij eens inzoomen op de specifieke eigenschappen van het eiland. Een eiland van slechts een paar honderd vierkante kilometer groot, gescheiden van het Nederlandse vasteland door duizenden meters zout water en bevolkt door iets meer dan 15 000 inwoners. Een eiland met een ontwikkelde en unieke eigen cultuur, een eigen taalgebruik, prachtige natuur en een rijkdom aan flora en fauna. Een eiland ook met een economische situatie die afwijkt van de situatie op het Nederlandse vasteland. Het eiland kent geen grootschalige industrie. Naast de natuurlijke bronnen is het eiland voor inkomsten voornamelijk afhankelijk van het toerisme. Jaarlijks bezoeken duizenden toeristen dit prachtige eiland. Dit eiland kent ook een bestuur dat gekenmerkt wordt door transparantie. Gekozen volksvertegenwoordigers zien toe op doelmatig beleid aan de hand van een sluitende begroting.

U begrijpt natuurlijk inmiddels over welke bijzondere gemeente ik het heb. Ik heb het over een van de mooiste eilanden van ons land, namelijk Texel.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik dacht het al.

De heer **Lucassen** (PVV): U had «m door, mevrouw Van Gent. Wat scherp!

Texel: alleen bereikbaar per boot of vliegtuig, een eiland met een kleine oppervlakte, een kleine bevolkingsomvang, een insulair karakter en unieke sociale en economische omstandigheden. U begrijpt waarschijnlijk waar ik straks naartoe ga.

Wij bespreken vandaag de fiscale wetten voor de BES-eilanden: wetten die op bijna alle mogelijke manieren afwijken van de fiscale regels waaraan de rest van Nederland gebonden is. Op elke vraag waarom er voor de BES-eilanden andere belastingregels moeten gelden, worden eigenlijk steeds dezelfde redenen aangevoerd: geografische verschillen, sociale verschillen, culturele verschillen en een ander klimaat. Oftewel: het is afgelegen, de zon schijnt er wat vaker en de mensen spreken er een andere taal. Datzelfde zou ik ook kunnen zeggen over Limburg. Wij hebben flink wat Limburgers in onze fractie. Wanneer zij in het Limburgs tegen elkaar beginnen, is er voor een Amsterdammer zoals ik geen touw aan vast te knopen. Dat zou net zo goed Papiaments kunnen zijn. En dan hebben wij zelfs nog iemand in de fractie die dat allebei spreekt. Kunt u nagaan.

Het gaat niet over locatie, taal, cultuur of het weer. Het gaat om de vraag of er redenen zijn waarom de inwoners van de ene Nederlandse gemeente minder belasting hoeven te betalen dan de inwoners van een andere gemeente. Het gaat dan over rechtvaardigheid en over gelijkwaardigheid. Alle inwoners van Nederland leveren hun bijdrage aan de staatskas. Alle inwoners worden geacht mee te betalen aan de tekorten en aan de schulden die zijn veroorzaakt door de financiële crisis: een crisis waarvoor de Nederlandse belastingbetaler niet verantwoordelijk was, maar waarvan hij wel de pijnlijke gevolgen moet doorstaan. Iedereen, of je nu woont op Ameland of in Almere, op Schiermonnikoog of in Sittard, moet daaraan bijdragen.

Maar dit is niet de enige financiële crisis waarvoor de Nederlandse belastingbetaler gaat opdraaien. Al jaren betaalt de Nederlandse belastingbetaler mee aan die andere grote financiële crisis binnen ons Koninkrijk. Die crisis is niet veroorzaakt door banken of speculanten. Nee, die crisis is veroorzaakt door de Antillen zelf. Ruim 1,5 mld.: het bedrag dat Nederland moet opbrengen om de schulden van de Antillen af te betalen; een bedrag waaraan iedere Nederlandse belastingbetaler gedwongen wordt mee te betalen. Het is een gigantisch bedrag, een bedrag waarmee je Nederlandse wijken veiliger had kunnen maken, waarmee je onze ouderen beter zorg had kunnen bieden en waarmee je ons onderwijs uit het dal had kunnen trekken. Het is een enorme schuld die veroorzaakt is door de Antillen zelf, door een ziekmakende cocktail van falend bestuur, amateurisme, corruptie en vriendjespolitiek. Mijn fractievoorzitter heeft al eens eerder gezegd dat de doodzieke bestuurscultuur op de Antillen alleen nog maar in leven wordt gehouden door een gouden infuus, waardoor miljarden vanuit Nederland naar de eilanden stromen. Met deze wetsvoorstellen wordt dat infuus feitelijk opnieuw gevuld.

De Nederlandse burger heeft miljarden moeten ophoesten om de schulden van de Antillen in te lossen. Er mag daarom worden verwacht dat de eilanden die deel gaan uitmaken van Nederland ook hun verantwoordelijkheid gaan nemen. Zij moeten gaan bijdragen aan het dekken van de eigen begroting in plaats van steeds de hand op te houden.

Mevrouw Neppéus gaf hiervan een mooi voorbeeld: de komende jaren moeten we nog miljoenen betalen aan Curaçao, als ze daar hun zin krijgen.

De heer **Van Raak** (SP): Ik ben het met de heer Lucassen eens: we hebben 1,5 mld. geïnvesteerd in schuldsanering terwijl de eilanden bestuurlijk niet op orde zijn. Toch ben ik een beetje verrast door zijn woorden. Hij zegt: over dertien dagen gaat de nieuwe staatkundige structuur in; wij zijn het daar nooit mee eens geweest. De PVV heeft dit echter ook niet tegengehouden. De PVV heeft dit juist mogelijk gemaakt. Ik heb voorgesteld om de rondetafelconferentie uit te stellen, er een noodrondetafelconferentie van te maken. Ik heb voorgesteld om ervoor te zorgen dat we eerst het bestuur op de eilanden op orde hebben. De PVV heeft dat voorstel tot mijn verbazing niet gesteund. De heer Lucassen zegt nu tot mijn verbazing dat de nieuwe structuur niet deugt, maar de PVV heeft haar zelf in de hand gewerkt.

De **voorzitter**: Mijnheer Lucassen, u mag nog antwoord geven op deze vraag, maar daarna gaan we echt weer terug naar het onderwerp: wetgeving over fiscale zaken.

De heer **Lucassen** (PVV): De heer Van Raak doelt op zijn voorstel om nogmaals te bespreken wat een puinhoop het is op de Antillen. Als iemand zo'n beetje het patent heeft om dat duidelijk te maken aan Nederland, is dat wel de PVV. Rond de tijd dat de heer Van Raak zijn voorstel deed, hebben wij gepleit voor afstel van dit hele proces; niet voor uitstel, maar voor afstel.

Voorzitter. De Nederlandse burger verwacht een rechtvaardig belastingstelsel, waarbij de inwoners van de eilanden bijdragen aan de aflossing van de schulden die op de eilanden zelf zijn veroorzaakt. Niets is echter minder waar. Terwijl de Nederlandse belastingbetaler zware offers moet brengen om bij te dragen aan een gezonde begroting, wordt er voor de eilandbewoners een uitzondering gemaakt. Dankzij de gevolgen van de crisis zijn helaas veel Nederlanders in de problemen geraakt, vaak buiten hun schuld om. Talloze ouderen, ondernemers en jonge families hebben een beroep moeten doen op een schuldsaneringsregeling. Zo'n regeling is niet gemakkelijk. Er moet maximaal worden bijgedragen aan het oplossen van de eigen schuld. Het is een lang traject, waarin van de schuldenaar grote, maar redelijke offers worden gevraagd.

Met de schuldsanering van de Antillen is een enorm bedrag gemoeid, maar desondanks wordt er van de Antilliaanse schuldenaar geen enkele extra inspanning verwacht. Er wordt niet maximaal bijgedragen aan het dichten van de eigen begroting. Na jarenlang onderhandelen hebben de BES-eilanden geregeld dat de belastingen niet omhooggaan. Ze gaan zelfs niet naar een niveau dat gelijkwaardig is aan het Nederlandse belastingstelsel. Per saldo gaan de BES-eilanden juist minder belasting betalen. Terwijl heel Nederland op een pijnlijke manier de broekriem moet aanhalen, garanderen deze wetsvoorstellen dat de bewoners van de BES-eilanden er niet op achteruitgaan. Op allerlei manieren is er in de voorliggende wetsvoorstellen voor gezorgd dat er geen enkel offer wordt gevraagd van de nieuwe Nederlandse gemeenten. De Nederlandse belastingbetaler blijft geld gooien in die tropische bodemloze put. De BES-eilanden worden deel van Nederland, maar hoeven niet gelijkwaardig bij te dragen. De grote vraag is: waarom? Waarom moet er een apart belastingstelsel worden bedacht voor eilanden die gaan behoren tot ons land en gemeenten van Nederland worden? «De omvang van de bevolking is klein, dus er komt geen successiebelasting.» Waarom is die er dan wel op Terschelling? «De oppervlakte is klein, dus hoeft men op de eilanden minder btw te betalen.» Heeft Ameland dan ook recht op een lager btw-tarief? «Er is maar weinig industrie en bedrijvigheid, dus we

zien af van winstbelasting.» Gaan we op dezelfde manier de economie op Texel stimuleren, door bedrijven vrij te stellen van winstbelasting? In deze wetsvoorstellen worden de BES-eilanden uitgezonderd van het Nederlandse belastingsysteem terwijl ze wel deel gaan uitmaken van Nederland. De eilanden liggen schijnbaar te ver weg om op een redelijke manier bij te kunnen dragen, maar ze liggen blijkbaar wel dichtbij genoeg om gebruik te maken van miljarden euro's die de Nederlandse belastingbetaler heeft moeten ophoesten. Dit principiële verschil is niet uit te leggen aan de hand van geografie, cultuur of klimaat. Dit verschil is zeker niet uit te leggen aan de Nederlandse burger die zo zwaar te lijden heeft onder de gevolgen van de economische crisis. De PVV-fractie is van mening dat de eilanden die deel gaan uitmaken van Nederland ook op een gelijkwaardige manier zullen moeten bijdragen, maar daar is in deze wetsvoorstellen geen sprake van. Deze wetsvoorstellen leiden tot de situatie waarin de Nederlandse burger moet blijven betalen voor tropische belastingvoordelen. Hier worden de grote offers gebracht en daar plukt men de vruchten daarvan.

De eilanden kunnen ondanks corruptie en wanbeleid al jarenlang rekenen op honderden miljoenen euro's van de Nederlandse belastingbetaler. Nu zij deel gaan uitmaken van Nederland, proberen zij zich via deze wetsvoorstellen te onttrekken aan het Nederlandse belastingsysteem. Ditzelfde belastingsysteem dicht echter de begroting van de eilanden en betaalt hun schulden af. Terwijl de Nederlandse belastingbetaler letterlijk krom moet liggen om de miljarden bij elkaar te brengen waarvan de enorme Antilliaanse schuldenlast moet worden afbetaald, krijgen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba een uitzonderingspositie binnen ons land. De wetsvoorstellen staan vol met maatregelen die ervoor zorgen dat de eilandbewoners vooral niet te veel belasting gaan betalen, zodat zij er maar niet op achteruitgaan. Je mag echter juist verwachten dat men op de eilanden maximaal gaat bijdragen door een redelijk en rechtvaardig belastingsysteem, zeker gezien de enorme schuldsanering.

In deze wetsvoorstellen wordt van de BES-eilanden echter geen grotere bijdrage verwacht. Er wordt zelfs geen gelijkwaardige bijdrage verwacht. Deze wetsvoorstellen zorgen ervoor dat de Europese Nederlanders blijven betalen en de Caribische Nederlanders blijven ontvangen. Bonaire, Sint-Eustatius en Saba wordt de hand boven het hoofd gehouden. Ze worden namelijk gematst met een voordelig belastingsysteem. De belastingbetalers in Nederland worden in dit kader gedwongen de tekorten tot in lengte van dagen aan te vullen. De Partij voor de Vrijheid zal hier nooit mee akkoord gaan.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik begrijp dat het een opluchting is voor mijnheer Lucassen dat dit er weer allemaal uit is. Zoiets kan heel erg opluchten. Eén ding is mij echter toch nog niet duidelijk. De heer Lucassen heeft het over matsen en onrechtvaardig puinzooi. Ik herhaal nu niet alles. Wat doet de heer Lucassen precies met de drie voorliggende amendementen? Dat is mij eerlijk gezegd niet helder. Het lijkt mij dat de voorliggende amendementen, zij het in iets andere bewoordingen, enigszins tegemoetkomen aan de bezwaren die de heer Lucassen oppert over het feit dat er straks een apart belastingsysteem voor de BES-eilanden geldt. De heer Lucassen wil die systemen dichter bij elkaar brengen. Wat doet hij dus met de amendementen?

De heer **Lucassen** (PVV): Ik stel voorop dat het Robin Hood-amendement van GroenLinks ons niet zo aanstaat vanwege de term Robin Hood. Die steelt namelijk van de rijken en wij hebben niets met stelen. Alle voorstellen en alle amendementen, of die nu van links of vanuit andere richtingen komen, geven aan dat de belastingen te laag zijn en dat die verhoogd moeten worden. Natuurlijk bekijken wij alle amendementen

goed, want binnen de Kamer is er consensus over het feit dat de belastingen op de BES-eilanden te laag zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Misschien zijn de amendementen een tikkeltje ingewikkeld. Mijn amendement komt ook aan de wensen van de heer Lucassen tegemoet, los van de terminologie die overigens niet in het amendement staat. Wellicht kan de heer Lucassen een naam ervoor verzinnen. Misschien levert dat nog iets op. Ik vraag hem echter om een inhoudelijke reactie op het amendement.

De heer **Lucassen** (PVV): Zelfs het amendement van GroenLinks zullen wij wegen. Een afweging daarbij is of het tegemoetkomt aan ons principe van een rechtvaardiger en gelijkwaardiger belastingstelsel op de Antillen.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Voorzitter. Na de behandeling van de aanpassingswetten en de consensusrijkswetten bespreken wij vandaag de fiscale wetgeving voor de BES-eilanden. Het is een heel pakket wetgeving geworden. Straks zal in de praktijk moeten blijken of alles werkt zoals wij het nu verwachten. Juist voor belastingwetgeving is het van groot belang dat de verwachtingen ook uitkomen. Via belastingen komt de overheid immers aan middelen om het nodige voor de burgers te doen. Het is daarom gerechtvaardigd om ook de belastingheffing van de ongeveer 18 000 inwoners op de eilanden nauwkeurig te bezien. Ik dank de minister voor de antwoorden op de schriftelijke vragen in dit verband. Ik heb nog een aantal vragen over de inhoud en de voortgang van het invoeringstraject van het fiscale stelsel voor de BES-eilanden. De meest prangende vraag betreft de datum van invoering: januari 2011. In de antwoorden op de schriftelijke inbreng van 31 maart sprak de regering uit dat er geen reden is voor zorg. Wij zijn nu een halfjaar verder. Lopen de voorbereidingen nog op schema? Zijn de bevolking en bedrijven voldoende geïnformeerd over het nieuwe belastingstelsel? Hoe wordt dit getoetst en kan ondanks de afwezigheid van bijvoorbeeld de belastingtelefoon voldoende informatie worden gegeven?

In het kader van de gelijke rechten binnen het land Nederland willen wij graag duidelijkheid hebben over de mogelijkheid van aftrekposten voor de belastingen. Er is een flatrate voorgesteld met een vrijgestelde som. De bedragen die daarop betrekking hebben, zijn \$ 9000, \$ 10 250 of \$ 11 500. In het Europese deel van Nederland kennen wij ook een aantal aftrekposten bij de belastingheffing voor zowel ondernemers als burgers. Met deze verschillende aftrekposten beogen wij het behalen van een bepaald doel te stimuleren. Op welke wijze is daarmee rekening gehouden? Zijn er voornemens om dit eventueel gelijk te trekken in een definitieve belastingwetgeving?

Het tarief van 30,4% heeft de schoonheid van de eenvoud, maar in ons land weten wij dat elk tarief wordt opgetuigd met een reeks van regelingen om ervoor te zorgen dat de koopkracht van de verschillende inkomensgroepen er niet op achteruitgaat. De minister stelt dat voor mensen boven de 60 geen premies meer betaald hoeven te worden en dat dit wordt gecompenseerd door een hoger tarief voor belastingen. Vanuit het principe dat wij in Nederland gelijke rechten kennen, is dat niet uit te leggen. Het vervangen van de 10% premies door hetzelfde percentage voor belastingen is ook niet gemotiveerd. Graag hoor ik van de minister alsnog een inhoudelijke motivering.

Mensen in de leeftijdsgroep van 60 plus gaan erop achteruit. Dat blijkt althans uit de grafieken in de brief van 17 augustus jongstleden. Zijn er nog mogelijkheden om dit te ondervangen? Het streven is er in Nederland toch op gericht om de gepensioneerden – en daarover hebben wij het hier – er in koopkracht niet op achteruit te laten gaan? Graag hoor ik hierop een reactie van de minister.

Bij de belastingheffing voor bedrijven wordt straks gebruikgemaakt van een vestigingsplaatsfictie. Bonaire verwacht een bulk aan aanvragen van bedrijven om onder het BES-regime te vallen. De minister verwacht dat dit wel mee zal vallen omdat de vestigingsplaatsfictie in Noorwegen een effectief middel tegen belastingvlucht is. Kan de minister zeggen wat hij nu precies verwacht? Om welke aantallen bedrijven gaat het? Is het niet tegenstrijdig dat de Belastingdienst nu voorbereidingen treft, terwijl de minister elders erop wijst dat dit criterium effectief is om belastingverplaatsing te voorkomen? Graag hoor ik hierop een toelichting.

De minister van Financiën gaat zeer terecht in op de wijze waarop een akkoord is gesloten met de bestuurders van de eilanden. Juist nu alle burgers in aanraking gaan komen met nieuwe belastingregels, is de instemming van de BES-eilanden essentieel. Ik heb nog wel enkele vragen en opmerkingen over de brief van de minister. Uit de verschillende grafieken in de brief van de minister van Financiën blijkt dat de meeste mensen er door de nieuwe belastingtarieven op vooruitgaan. Dat is voor burgers natuurlijk altijd goed nieuws. Uit tabel 1, de tabel met de bijgestelde raming, blijkt echter dat de totale opbrengst van de loon- en inkomstenbelasting omhooggaat van 12 835 (USD x 1000) naar 15 466 (USD x 1000). Is dat verschil geheel toe te rekenen aan het verschil in het aantal inwoners of kan dit verschil met andere factoren worden verklaard? Hoe werken deze aanpassingen uiteindelijk uit voor de individuele burger? Is voldoende gewaarborgd dat kwetsbare groepen er niet op achteruitgaan?

Verder schreef de minister dat deze wetten naar verloop van tijd zullen worden vervangen door een definitieve wetgeving voor de loon- en inkomstenbelasting. Dat maakt mij wel nieuwsgierig. Dit zijn dus tijdelijke wetten. Welke definitieve wetgeving ligt in het verlengde hiervan op de plank? Over welke termijn spreekt de minister als hij naar verloop van tijd de definitieve loon- en inkomstenbelasting wil gaan invoeren? Wil de minister het belastingplan dan herzien? Waarom niet meteen een definitieve regeling?

Op de eilanden is de situatie op het terrein van de invoer een andere dan in het Europese deel van Nederland. In het Europese deel van Nederland is men immers niet zoals op de BES-eilanden totaal afhankelijk van de import van allerlei goederen. Een bijzondere regeling voor belastingen op invoer en accijnzen is daarom noodzakelijk en deze onderschrijven wij als ChristenUnie. Hoewel mijn fractie niet heeft meegedaan aan de schriftelijke inbreng, wil ik wel twee onderwerpen aan de orde stellen. De heffing van accijnzen is naar de mening van mijn fractie niet alleen een middel om de schatkist te vullen, maar ook om bepaalde consumptie te ontmoedigen. De Raad van State heeft terecht opgemerkt dat de motivering om geen accijnzen te heffen op Sint-Eustatius en Saba ontoereikend is. In de slotverklaring van de Miniconferentie van 2006 staat dat de mogelijkheid en wenselijkheid van «free port» onderzocht zal worden. Kan de minister kort en krachtig aangeven wat de resultaten waren van dit onderzoek?

De ChristenUnie vindt het economische argument te mager om geen accijnzen in te voeren voor tabak en alcoholische producten. Wat is trouwens de jaarlijkse import daarvan? De consumptie van deze producten is geen noodzaak. Er zijn juist goede redenen om de consumptie van tabak en alcohol te ontmoedigen. Het niet-invoeren van accijnzen voor alcohol en tabak op Saba en Sint-Eustatius is wat dit betreft een gemiste kans. Ziet de minister alsnog mogelijkheden om deze accijnzen, die vaak ook worden ingezet om een gezonde levensstijl te bevorderen, alsnog in te voeren? In hoeverre is er een relatie met het reduceren van de zorgkosten bij het voornemen om geen accijnzen in te voeren? Graag een reactie.

Bij de invoering van accijnzen is het effect op de koopkracht vaak een punt van aandacht. Het is helder dat daar goed naar is gekeken bij het overwegen van invoerrechten. De invoerrechten komen te vervallen en

dat wordt deels via de algemene bestedingsbelasting opgevangen. Daarnaast is bij de behandeling van de Belastingwet BES (32189) aangegeven dat er een verschuiving is van directe naar indirecte belastingen. Ik weet eigenlijk niet of wij hier blij mee moeten zijn, want als burger kun je de last aan directe belastingen zelf beïnvloeden en dat is anders bij indirecte belastingen.

Kan de minister in een breder perspectief de verschuivingen laten zien als gevolg van de nieuwe belastingen? Waar komen de lasten te liggen, nu wordt afgezien van invoerrechten en met de algemene bestedingsbelasting toch wordt gewerkt aan een sluitende begroting? Ik zou ook graag een overzicht krijgen van de verschuiving tussen directe en indirecte belastingen. Graag een toezegging.

Er zijn verschillende doelen die met het nieuwe belastingstelsel bereikt moeten worden: eenvoud, overzicht, voldoende opbrengst en daarnaast het scheppen van een gunstig investeringsklimaat voor bedrijven. Om aantrekkelijker te worden voor bedrijven is er geen traditionele vorm van winstbelasting. Om ervoor te zorgen dat er voldoende belastingopbrengsten zijn, zullen voor ondernemingen een heffing op vastgoed en een opbrengstbelasting worden ingevoerd.

Mijn fractie ziet hierbij wat haken en ogen. De grote bedrijven die reële activiteiten ontplooiën op de eilanden, kunnen belast worden voor hun vastgoed, omdat zij daar natuurlijk over beschikken. Maar hoe zit het met bedrijven die vanuit een gehuurd object werken? Ook op de eilanden zullen mensen steeds meer vanuit hun huis of een gezamenlijk bedrijfspand een bedrijfje opstarten als zelfstandig ondernemer. Op grond van de criteria voor een vestigingsbeschikking is het volgens mij niet mogelijk dat een zelfstandige ondernemer met heel veel omzet onder deze regeling komt te vallen wanneer hij geen personeel heeft. Als ik dat vergelijk met de mogelijkheden in het Europese deel van Nederland om als zelfstandige ondernemer aan de slag te gaan, zijn er wel wat verschillen. De financiële dienstverlening is uitgezonderd van de regeling om een beschikking te krijgen. Dat is helder. Maar hoe zit het met andere dienstverlenende beroepen die als zelfstandige ondernemer uitgevoerd kunnen worden?

Daarnaast blijkt dat het vastgoed van veel particulieren de waarde van \$ 50 000 niet overstijgt. Dit bedrag is in overleg vastgesteld, maar dat leidt tot de vraag hoe men dan tot een rendabele vastgoedbelasting kan komen. Welke opbrengst wordt ervan verwacht? Ik betrek er de vraag bij hoe het zit met de belasting op de uitkering van winstreserves. Wanneer dergelijke reserves in de toekomst vrijvallen, worden de bedrijfswinsten alsnog belast, zo lees ik in de nota. Voor het creëren van een gunstig investeringsklimaat dat een bijdrage levert aan de werkgelegenheid, is een prognose daarvan wenselijk. Kan er een inschatting worden gegeven van de verwachte investeringen en de nieuwe vestiging van bedrijven op de BES-eilanden als het nieuwe fiscale stelsel ingevoerd wordt? Hoeveel werkgelegenheid levert dit op? Wat betekent de invoer van dit stelsel trouwens voor de overige Caribische eilanden die deel uitmaken van het Koninkrijk? Ik doel op belastingconcurrentie. Zijn er prognoses te geven of bedrijven van deze eilanden naar de BES-eilanden zullen vertrekken? Is het stelsel genoeg afgestemd met de andere autonome landen in het Koninkrijk? Welke reacties worden daar gegeven? Ik wil graag concrete antwoorden op deze vragen.

Ik ga verder met een opmerking over administratieve lasten. De fractie van de ChristenUnie heeft gevraagd om een overzicht van de extra administratieve lasten en kosten die het nieuwe stelsel met zich meebrengt. Helaas is dat overzicht niet beschikbaar, daar er geen nulmeting is. Met het oog op toekomstige wijzigingen in de belastingwetgeving is het aan te bevelen om de kosten van administratieve lasten mee te nemen in de beoordeling van eventuele nieuwe voorstellen. Op welke wijze zorgt de minister ervoor dat, met het oog op eventuele aanpas-

singen, die administratieve lasten getoetst kunnen worden? Graag de toezegging van de minister dat er na de invoering van het nieuwe stelsel een nulmeting komt.

Tot slot merk ik het volgende op. Voor pensionado's die gebruik maken van de overgangsregeling is een rekenvoorbeeld gegeven van de manier waarop de belastingheffing uitpakt. Daarbij is alleen nog geen rekening gehouden met het feit dat er ook nog wetgeving komt ter voorkoming van dubbele belastingheffing. Wat betekent dit concreet? Mogen de pensionado's rekenen op een gunstiger belastbaar inkomen?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Het is altijd interessant om over belastingen te praten. Dat is zeker het geval in dit slotstuk van jarenlange discussies over de nieuwe staatkundige verhoudingen en het transitieproces. Mijnheer Van Raak sprak daar ook over.

De GroenLinks-fractie heeft nooit gesproken over «puinhopen», «infusen» of «bodemloze putten» zoals een van mijn collega's, maar heeft altijd hartstochtelijk gepleit voor een goede schuldsanering met een goede controle, zodat een nieuwe start kan worden gemaakt. Dit betreft ook de financiële huishouding. Op die manier worden mensen niet aan het infuus gelegd, maar wordt wel de vinger aan de pols gehouden om te beoordelen hoe dingen uitwerken.

Wij zijn ook niet op zoek naar een belastingparadijs of het in stand houden daarvan. Wij willen eigenlijk een soort paradijs op aarde waarin een uitstekende belastingmoraal heerst en belastingen op een uitstekende wijze worden geïncasseerd, zoals wij hebben afgesproken. Het betreft dus niet een soort papieren werkelijkheid waarmee het nog iets lijkt, maar een keiharde praktijk waarin het geld ook binnenkomt.

De BES-eilanden worden een openbaar lichaam – overigens is «openbaar lichaam» een wat rare term – binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Daarom is het van groot belang dat er niet te veel wordt afgeweken van het Nederlandse belastingstelsel. Dat is mijn algemene opmerking. Wij begrijpen echter dat je rekening moet houden met de context waarbinnen de eilanden zich bevinden. Mevrouw Neppérus heeft daar een interessant onderzoek naar gedaan. Wij hebben daar ook naar gekeken, maar zijn er tevens van overtuigd dat er nog wel iets valt op te merken over de voorliggende voorstellen.

Wij hanteren onder alle omstandigheden het solidariteitsbeginsel: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Dat heb ik in het transitieproces telkens aangegeven. Een goede belastingmoraal en strikte handhaving zijn daarvoor noodzakelijk. Ik zeg er ook altijd bij dat collectieve lasten ook lusten met zich meebrengen, want die generen opbrengsten die onder politieke verantwoordelijkheid op een goede manier ingezet kunnen worden. Ik zeg dat zo expliciet omdat ik daar straks nog even op terug kom vanwege een interessant gesprek dat ook ik heb gevoerd met NuStar. Wij vinden dat het met betrekking tot de BES-eilanden beter en ook rechtvaardiger kan. Wij zijn eigenlijk niet tevreden over de wetsvoorstellen die nu voorliggen. Wij hebben begrip voor de lokale omstandigheden. De Caribische concurrentiepositie mag niet uit het oog worden verloren, maar je moet het ook niet overdrijven. Volgens ons is dat laatste nu hier en daar zeker het geval. Dat vinden wij geen goede zaak.

Voor GroenLinks levert dat op zich geen dilemma's op. Het bedrijfsleven kiest niet alleen voor een locatie vanwege het gunstige belastingklimaat maar ook vanwege stabiliteit van het openbaar bestuur en beschikbare infrastructuur. Sint-Eustatius is daar ook een voorbeeld van. Door de ligging van Sint-Eustatius is ook een bedrijf als NuStar natuurlijk zeer geïnteresseerd om daar zijn business te plaatsen. Iedereen weet ook dat Nederland niet zo snel bedrijven nationaliseert – ik zie dat tenminste de komende tijd niet gebeuren – en dat kan niet iedere staat in deze regio zeggen. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan Venezuela en Brazilië. Dat kan ook

een bijkomend voordeel zijn voor bedrijven. Ook dat soort bestuurlijke stabiliteit en de regio zijn natuurlijk van groot belang. De huidige situatie met betrekking tot het belastingstelsel en ook de voorstellen zoals die nu voorliggen, hebben wat ons betreft nog te veel weg van het Caribische wheeler and dealer. Ik heb vorige week een gesprek gehad met het bedrijf NuStar. Ik denk dat mijn collega's dat ook hebben gevoerd. Ik vond het heel opmerkelijk dat een oud-bewinds-persoon bemiddelde om het gesprek te laten plaatsvinden en dat een oud-Kamerlid deze mensen op sleeptouw nam. Ik moet zeggen dat ze het ook geweldig hadden voorbereid, met een hele map met sheets. De mensen van NuStar hadden het steeds over «expanding». Ze maakten zich helemaal niet zo veel zorgen over een nieuwe belastingmoraal, maar ze vonden het belangrijker om te weten of ze nog verder kunnen uitbreiden op Sint-Eustatius. Ik vond dat een beetje opvallend. Mijn conclusie van dat gesprek was eigenlijk dat ze wel een aantal dingen doen voor het eiland. Dat is natuurlijk op zich wel aardig. Zij geven aan dat Sint-Eustatius in hun ogen wel vaart bij hun aanwezigheid. Dat zal zo zijn, maar het lijkt er wel op dat het bedrijf liever een bijdrage in natura uitbetaalt dan in keiharde belastingdollars. Er was bijvoorbeeld een sheet van het gebouw van het Rode Kruis dat door werknemers is opgeknapt. Verder wordt het plaatselijke zwembad met water van NuStar gevuld. Het bedrijf stelt zelfs een lijkauto beschikbaar. In alle ernst, NuStar heeft vast het beste voor met het eiland, maar ik versta onder een goede gang van zaken toch echt het volgende. Een overheid heft belastingen, stelt via democratisch gelegitimeerde procedures maatregelen vast waarmee het algemeen belang het beste is gediend en wendt vervolgens de geïncasseerde belastinggelden aan. Dat zou gewoon de volgorde moeten zijn. Goedgevigheid en bedeling onder het mom van «serving the community», zoals ik wel 30 keer gehoord heb in dat gesprek, zijn niet meer aan de orde. Wat gebeurt er immers als zo'n bedrijf toch onverhoopt na enige jaren dat eiland verlaat? Wij hebben gezien wat voor ellende het vertrek van Shell van Curaçao met zich meebracht. Ik heb tegen de heren gezegd: u doet best iets voor het eiland, maar u bezit dat natuurlijk niet. Daar zullen wij dus wel degelijk ook andere afspraken over moeten maken.

De heer **Van Raak** (SP): Ik dank mevrouw Van Gent voor de informatie over dat gesprek, want de SP was niet uitgenodigd voor de belastinglobby van NuStar.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Was u niet uitgenodigd? U had er geen zin in, denk ik.

De heer **Van Raak** (SP): Nee, ik was niet uitgenodigd. Mevrouw Van Gent heeft nu gezien hoe die belastinglobby zo'n beetje werkt: met Kamerleden, politici, mooie sheets en het Leger des Heils. Of wat was het?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het Rode Kruis. Het Leger des Heils was er niet bij.

De heer **Van Raak** (SP): Is mevrouw Van Gent niet met mij bang dat deze minister veel meer luistert naar de internationale belastinglobby dan dat hij oog heeft voor de belangen van de bevolking op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb het antwoord van de minister nog niet vernomen. Op de andere amendementen heeft hij wel schriftelijk gereageerd, maar op mijn amendement, dat twee werelden weer heel goed bij elkaar brengt, heb ik nog geen reactie gehad. In dat amendement wordt bekeken hoe je de lage inkomens en lage middeninkomens eerder

geld kunt laten verdienen. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister hierop.

Ik heb wel met NuStar gesproken, omdat ik dat best interessant vond. Het bedrijf nam in de hoorzitting immers een prominente plek in. Zo was er sprake van dat het bedrijf misschien weg zou gaan of problemen zou hebben met een hogere belasting, terwijl dat volgens mij niet eens zo zeer het probleem was. Het probleem was meer dat ze wilden «expanden» – dat woord komt er wel lekker sappig uit – en dat ze echt heel veel voor het eiland willen doen. Dat heeft natuurlijk alles met de locatie te maken heeft, zoals bleek toen ik er indringend naar vroeg. Ik ben het met de heer Van Raak eens dat de belastingmoraal moet verbeteren. Nu wordt een te gunstig klimaat gecreëerd uit een soort angst die ik niet begrijp. Dat kan dus best wat beter geregeld worden. Aansluitend bij mevrouw Ortega heb ik hierbij de volgende vraag aan de minister: hoe lang gaan deze wetten gelden en wanneer komt er een definitieve wetgeving die meer gerelateerd is aan de Nederlandse wetgeving? Er wordt namelijk gesuggereerd dat het om tijdelijke wetgeving gaat, maar vervolgens is absoluut niet duidelijk hoe lang «tijdelijk» – dat kan heel lang duren – is.

De GroenLinks-fractie heeft de vandaag voorliggende wetsvoorstellen op hun solidariteitsgehalte beoordeeld. Dat kwam mede voort uit de opmerkingen in de hoorzitting over de gepensioneerden. Ik meen dat mevrouw Ortega ook iets over hen gezegd heeft. Hoe groot is het denivellerende karakter van het voorgestelde belastingstelsel ten aanzien van kwetsbare groepen, dus niet alleen gepensioneerden, maar ook mensen zonder werk en mensen die niet aan het arbeidsproces kunnen deelnemen, enzovoorts? Is dat nadrukkelijk een punt van overweging geweest toen deze wetten zijn opgesteld? Keer op keer hebben wij namelijk, ook met staatssecretaris Bijleveld, besproken dat de bedoeling van het hele transitieproces natuurlijk uiteindelijk moet zijn dat de mensen met wie het slecht gaat op de eilanden, het beter krijgen en dat er een integerder bestuur komt. Ook is het de bedoeling dat de inkomsten op de eilanden hoger worden en dat die vervolgens ook op heldere wijze gecontroleerd worden. Ik denk dat er een lacune zit in de huidige belastingwetgeving op het punt van het nivellerende karakter en de kwetsbare groepen.

Op grond van het voorgaande heeft de GroenLinks-fractie ervoor gekozen om een eigen amendement in te dienen, waarin wij stappen zetten om de lokale belastingheffing gelijk te trekken met het Nederlandse belastingstelsel. Daarbij hebben wij er wel voor gekozen om ons amendement binnen de huidige voorstellen te positioneren, zodat het niet nog ingewikkelder wordt dan het al is.

Wij willen de belastingtarieven voor vennootschappen optrekken tot op Nederlands niveau. De extra inkomsten die dat met zich meebrengt, geven wij in een inkomensafhankelijke arbeidskorting. Het interessante van ons amendement is dat het op die manier budgettair neutraal opgelost kan worden. Die inkomensafhankelijke arbeidskorting komt met name ten goede aan al die mensen op de eilanden, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt, die nu voor hun dollars heel hard werken en daarvan in de toekomst netto meer zullen overhouden. Deze inkomensafhankelijke arbeidskorting beoogt het werken op de BES-eilanden lonender te maken voor alle belastingplichtigen met een inkomen tot drie keer het gemiddelde inkomen, zodat je de mensen met lage inkomens en lage middeninkomens op de BES-eilanden ook werkelijk een «push» geeft om ze te laten profiteren van dit nieuwe belastingstelsel. Dat zou ook mevrouw Neppérus moeten aanspreken. Tegen haar zeg ik overigens voor de helderheid dat dit gewoon via de loonbelasting geregeld kan worden, omdat het inkomensafhankelijk is. De dekking van mijn amendement wordt gevonden in de vastgoed- en opbrengstenbelasting. De vastgoedbelasting gaat in mijn amendement van 20% naar 30% en de opbrengstenbelasting van 5% naar 15%. Dan zit je ongeveer op een hoogte gelijk

aan de Nederlandse dividendbelasting. Dit gaat samen zo'n 3,1 mln. dollar opleveren, waarmee de inkomensafhankelijke arbeidskorting gefinancierd kan worden en het plaatje dus rond is.

Ik wil graag een reactie van de minister op mijn amendement. Ik wil dan geen reactie in de zin van dat hij er geen zin in heeft. Hij mag dat natuurlijk zeggen. Wij kennen immers vrijheid van meningsuiting. Ik wil echter ook horen of mijn amendement mogelijk is binnen het voorstel zoals het er ligt. Volgens mij kan het gewoon. Het is bovendien goed voor mijn collega's om te weten dat ik een heel praktisch en goed amendement heb ingediend, dat budgettair neutraal is, dat budgettair interessante consequenties kan hebben voor de redelijkheid van de belastingen en dat voor mensen met lage en lage middeninkomens iets kan doen.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Ik zit nog even met de uitvoerbaarheid. Is het mogelijk dat Actal, het Adviescollege vermindering administratieve lasten, het amendement op korte termijn kan bekijken? Dit is een belangrijk punt. Ik heb dat indertijd met mijn eigen amendement ook laten doen. Toen speelde ook het probleem van de loonbelasting. Het is voor in ieder geval het oordeel van mijn partij van belang om te weten of dit kan. Dat is ook meteen een vraag aan de minister. Mevrouw Van Gent moet dan wel de bereidheid daartoe uitspreken. De minister kan het dan wellicht regelen. Ik denk dat het voor veel mensen hier van belang is dit te weten.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik ben daartoe bereid. Ik ben voor openheid. Dan moet er wel meegewerkt worden, zodat het op korte termijn kan gebeuren. Mij is echter verzekerd dat het gewoon via de loonbelasting kan en dat het verder geen heisa met zich brengt.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Mevrouw Van Gent heeft aangegeven dat haar amendement per saldo budgettair neutraal is. Ik moet zeggen dat de inkomensafhankelijke arbeidskorting best sympathiek is. Als de opbrengstbelasting van 5% naar 15% moet gaan, wil ik echter van mevrouw Van Gent weten in hoeverre zij de impact hiervan op het investeringsklimaat heeft meegerekend. Met andere woorden, weet zij welke gevolgen dit in zich zal dragen?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb dat besproken met het interessante bedrijf dat ik zo-even heb genoemd. De mensen daar werden er niet warm of koud van. Het is zoals de heer Van Raak al heeft gezegd. Het gaat om de situering van het gebied waar het bedrijf wil uitbreiden en waar het nog veel meer in wil investeren dan het nu al doet. Het maakt dus eigenlijk niet zo heel veel uit. Het is ook vergelijkbaar met het Nederlandse belastingniveau. Wij moeten niet doen alsof een belastingparadijs opeens een soort belastinghel wordt. Dat stel ik helemaal niet voor. Volgens mij is het dus echt wel te doen. Soms moeten wij bovendien ook keuzes maken, mevrouw Ortega. Ik mag aannemen dat zij de keuze van GroenLinks om de arbeidsparticipatie te bevorderen interessant vindt. Bovendien wordt het werken voor mensen met lage en lage middeninkomens aantrekkelijk gemaakt door de inkomensafhankelijke arbeidskorting. De positie van deze groepen op de eilanden zal dus verbeteren.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik vind het vreemd dat mevrouw Van Gent alleen NuStar als voorbeeld geeft. Dat is een groot bedrijf. Er zijn nog meer bedrijven op de eilanden. Waarom vind ik dit vreemd? Ik ben het ermee eens dat wij ervoor zorg moeten dragen dat de werkgelegenheid zal aantrekken. Als het investeringsklimaat niet goed is, betekent dit echter dat er straks minder werkgelegenheid zal zijn. Het gaat mij om het volgende. De vraag is die naar een juiste balans tussen voldoende belastingopbrengst om bepaalde noden van de bevolking te lenigen en een goed investeringsklimaat dat bedrijven behoudt en

aantrekt. Ik weet zeker dat de minister dat met zijn voorstel heeft geprobeerd. In dat geval gaat de werkgelegenheid ook toenemen. Ik wil van mevrouw Van Gent horen in hoeverre zij dat heeft laten meewegen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat heb ik natuurlijk wel degelijk laten meewegen. Het gaat niet om een volledige afdracht. 5% is veel te laag en daarom krikken wij het op naar 15%. Dat is vergelijkbaar met de Nederlandse dividendbelasting. In Nederland zeggen wij ook niet dat het niet kan omdat anders allerlei bedrijven het hazenpad kiezen. Dat gaat ook niet gebeuren. Het is een keuze. Je kunt niet van allerlei walletjes blijven eten zonder een keuze te maken. In de huidige BES-belastingwetten wordt naar onze mening te weinig rekening gehouden met de lage en de lage middeninkomens en met mensen die van piepkleine pensioenen moeten leven. Die mensen zijn straks de klos en ik vraag u om daarmee serieus rekening te houden. Mooie woorden en krokodillentranen volstaan niet. Je moet echt keuzes maken en dat doen wij. Ik denk heus niet dat al die bedrijven weggaan.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik stel vast mevrouw Van Gent het niet heeft laten meewegen. Als bedrijven weggaan of als er geen nieuwe bedrijven bij komen, gaat dat ten koste van de werkgelegenheid. Dan zijn de mensen helemaal de klos! Daarom wil ik mevrouw Van Gent vragen nog eens te kijken naar de gevolgen van haar amendement voor het investeringsklimaat.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het valt mij op dat mevrouw Ortega geen begin van bewijs levert dat gaat gebeuren wat zij voorspelt. Ik neem NuStar als voorbeeld. Een paar weken geleden, tijdens de hoorzitting, werd ons nog gezegd dat zo'n bedrijf wel eens grote moeite zou kunnen met een belastingverhoging. Het is de grootste werkgever van Sint-Eustatius. Ik heb met dit bedrijf gesproken en ik krijg echt niet de indruk dat het overstuur raakt als ik mijn keuze voorleg. Ik vond het dan wel weer sympathiek van de Amerikanen dat zij dat gewoon toegaven. Eigenlijk maakt het bedrijf het niet zoveel uit en het gesprek kwam dan ook al vrij snel uit bij de expanding. Dat is natuurlijk een interessant gegeven en dat zou ook voor mevrouw Ortega moeten gelden. Als je wilt opkomen voor de lage en de lage middeninkomens, ontkom je niet aan het maken van keuzes. Ik ben er echt niet van overtuigd dat de bedrijven dan vertrekken van de eilanden en mevrouw Ortega kan het tegendeel niet bewijzen. Dat vind ik jammer, want ook zij zal uiteindelijk een oordeel moeten vellen over de amendementen.

De heer **Lucassen** (PVV): Voor mij blijft de partij van mevrouw Van Gent natuurlijk een beetje vreemde partij die regelmatig de weg redelijk kwijt is. Aan de ene kant wordt gepleit voor het stelen van de rijken. Dat stelen is natuurlijk helemaal in lijn met het communisme en het socialisme. Aan de andere kant hoor ik mevrouw Van Gent zeggen dat het nationaliseren van bedrijven niet bijdraagt een economische stabiliteit. Dat is dus niet in lijn met het communisme en socialisme. Het communistische populisme komt echter wel weer naar voren in de vorm van de kreet «solidariteit». Is mevrouw Van Gent niet met mij van mening dat die solidariteit ook moet gelden voor alle belastingbetalers in Nederland? Steunt zij de initiatieven om te komen tot een gelijkwaardiger systeem dat meer in de richting gaat van het Nederlandse belastingsysteem?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik zou willen zeggen: ken uw klassiekers. Daar is nog wel iets op aan te merken, mijnheer Lucassen. Maar goed, daarover ga ik nu niet muggenziften.

De **voorzitter**: En wij zijn nu met wetgeving bezig.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Precies. Dit belastingsysteem is tijdelijk en ik heb gevraagd hoe lang die tijdelijkheid gaat duren. Ik vind dat je rekening moet houden met de situering van de eilanden. «Gelijke monniken, gelijke kappen» vind ik op zichzelf een sympathieke gedachte, maar dan zul je een en ander ook voor sociale zekerheid, milieuwetgeving en dat soort zaken een-op-een moeten vertalen. Als de heer Lucassen dit met mij eens is, dan komen wij ergens! Dan zal ik dat nog wel heel nauwkeurig willen bestuderen.

Sommige mensen hebben een hekel aan het woord «solidariteit», maar ik vind het nog steeds een goed uitgangspunt. De heer Lucassen denkt daar anders over, maar wij zijn niet voor niets lid van twee verschillende partijen. Van een fusie zal het nooit komen; dat durf ik wel te voorspellen!

De heer **Van Raak** (SP): Ik vind het amendement van mevrouw Van Gent heel sympathiek en ongetwijfeld vindt mevrouw Van Gent mijn amendement ook heel sympathiek. Ik vraag mij af of beide amendementen samen mogelijk zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat is een beetje lastig, dat realiseer ik mij. Ik vind het amendement van de heer Van Raak inderdaad zeer sympathiek, maar ik vind mijn amendement iets beter, al is het vervelend om dat zo te moeten zeggen. Mijn amendement bevat een heel interessante relatie. Ik stel voor om de vastgoed- en opbrengstbelasting te verhogen en dat laat ik ten goede komen aan de inkomensafhankelijke arbeidskorting. Dat is een superdeal in één amendement, binnen de bestaande voorstellen. Hierdoor wordt een en ander rechtvaardiger en wordt ook het werken aan de onderkant gestimuleerd. Dit vind ik een lastig dilemma, maar ik wacht de reactie van de minister even af. Als het amendement van de heer Van Raak het enige was geweest, had ik het wel gesteund, maar ik vind mijn amendement iets beter. Dat klinkt een beetje eigenwijs, maar het is wel zo.

De heer **Van Raak** (SP): Dat is niet zo handig. Zo word je makkelijk tegen elkaar uit gespeeld.

Ik ga nog in op de solidariteit. Volgens de Raad van State is het voorstel niet behandelenswaardig als het geen winstbelasting bevat. De minister van Financiën van de Nederlandse Antillen zegt: er moet een winstbelasting komen van 15%, anders kunnen Curaçao en Sint-Maarten dat niet doen. Curaçao en Sint-Maarten willen dat. Die solidariteit met Curaçao en Sint-Maarten wil ik opbrengen, zodat zij eindelijk voor voldoende eigen inkomsten kunnen zorgen. Ik zou het heel erg jammer vinden als het amendement dat ik mede op verzoek van de Nederlandse Antillen heb gemaakt, wordt gefrustreerd. Wij moeten hier samen zien uit te komen. Als onze amendementen straks tegen elkaar worden weggestreept, blijft er van de solidariteit niets over. Volgens mij is het heel goed mogelijk om de verhoging van de twee door mevrouw Van Gent voorgestelde nieuwe belastingen, een opbrengst- en een vastgoedbelasting, te verdisconteren in een winstbelasting. Ik denk dat dit wetstechnisch geen enkel probleem is. Ik vraag de minister om hiernaar te kijken, want ik zou het erg jammer vinden als door het amendement van GroenLinks onze beide amendementen zwakker worden.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik wil altijd overal naar kijken voordat erover gestemd wordt; dat vind ik niet zinloos. Ik vraag echter nogmaals nadrukkelijk aandacht voor de directe koppeling die ik in mijn amendement maak tussen uitgaven en inkomsten. Deze koppeling vind ik zeer belangrijk en heb ik niet voor niets op deze manier neergelegd. Ook het amendement van de VVD kan op onze sympathie rekenen. Hierover wacht ik echter de reactie van de minister af.

Ik heb nog twee korte vragen. De eerste betreft de lokale belastingen die geheven kunnen worden. Ik ben benieuwd hoe die heffing eruit zal zien. Is voorzien in een goede kwijtscheldingsregeling voor de meest kwetsbare groepen? De situatie zou zich kunnen voordoen dat de lokale heffing behoorlijk hoger wordt dan nu het geval is en dat kwetsbare groepen deze moeten betalen zonder daar een kwijtschelding voor te kunnen krijgen. Ik wil de lage inkomens hiertegen beschermen. Ik wil graag weten hoe dat geregeld is, hoewel ik mij natuurlijk realiseer dat wij ons daar bij de gemeenten ook niet expliciet mee bemoeien, al stellen wij wel de kaders vast waarbinnen een en ander zich afspeelt.

De tweede vraag betreft de zogenaamde groene belastingen. Deze zijn op zichzelf redelijk makkelijk te innen, maar ik vind ze in de hele wetgeving volgens mij alleen terug in enige accijnzen op benzine. Klopt dit? Ik heb ook begrepen dat er iets meer wordt betaald voor auto's op de eilanden. Waarom is dat zo beperkt gebleven? De vraag van mevrouw Ortega over de alcohol- en tabaksaccijnzen vind ik interessant. Ook in Nederland wordt op dit vlak behoorlijk geheven, wat ik eerlijk gezegd niet zo'n groot probleem vind.

Mijn laatste onderwerp betreft de omgeving van de eilanden. Op Aruba is er wel vennootschapsbelasting. Dat is een argument om niet te krampachtig te doen over dit soort belastingen op de andere eilanden, want dat is natuurlijk ook in de periferie van de BES-eilanden. Het Nederlandse niveau van de vennootschapsbelasting wordt inmiddels zo laag – te laag in de ogen van mijn fractie – dat deze belasting net zo goed zou kunnen worden ingevoerd op de BES-eilanden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik maak u allen erop attent dat mevrouw Neppérus zich heeft laten vervangen door haar fractiegenoot de heer Bosman. Het woord is aan de heer Recourt.

De heer **Recourt** (PvdA): Voorzitter. Mijn excuses voor mijn late aantreden. Het is administratief misgegaan; ik had een uur later in mijn agenda staan. Ik zal u niet de dupe laten worden van mijn late komst. Ik zal mij beperken tot de hoofdlijnen omdat ik niet weet wat mijn voorgangers allemaal hebben gevraagd. Ik zal straks goed luisteren naar de minister en dan kijken of er nog wat overschiet.

Als uitgangspunten voor de beoordeling van de voorliggende fiscale wetgeving voor de BES-eilanden heb ik genomen een eerlijke en effectieve belastingheffing, aangepaste regelgeving aan de schaal van de eilanden, zo eenvoudig mogelijk, het handhaven van een gelijk voorzieningenniveau, gelijke belastingdruk, fiscaal zelfvoorzienend en draagvlak bij de bevolking. De Kamer is niet gehouden aan de «deal» die met de BES-eilanden is gesloten. Het voorstel werd ook in de hoorzitting gepresenteerd als een afgewogen product dat in samenspraak met de vertegenwoordigers van de eilanden tot stand was gekomen. Er werd een dringend beroep op de Kamer gedaan om daar niet aan te komen. De Kamer heeft echter altijd het laatste woord.

De sociaaldemocratie staat voor een progressief belastingstelsel. Mijn voorgangster, die denkt vanuit dezelfde idealistische achtergrond, zei het al: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Dat is dus een belangrijk uitgangspunt bij de weging van het voorliggende voorstel, maar het komt er wat bekaaid af. Ik wil meteen een dilemma schetsen waarvoor in ieder geval de fractie van de Partij van de Arbeid staat, namelijk dat wij op zichzelf nog geen democratische legitimatie hebben voor de bewoners van de eilanden. Zij hebben niet op ons kunnen stemmen. Nu kan het niet anders dan dat wij nu over de belastingwetgeving gaan, gezien de veranderingen per 10 oktober, maar het draagvlak aldaar vind ik wel heel belangrijk en daarmee dus ook de mening van de vertegenwoordigers van de eilanden. Het is duidelijk wat de vertegenwoordigers zeggen: zij kunnen goed leven met het voorstel dat er ligt en

zijn bang dat grote aanpassingen het investeringsklimaat, en daarmee de welvaart op de eilanden, zullen benadelen.

De heer **Van Raak** (SP): Over draagvlak en solidariteit gesproken: de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen zegt dat er een winstbelasting van 15% moet komen omdat Curaçao en Sint-Maarten dat ook willen en de Antillen dat geld nodig hebben om te investeren in hun mensen. Er moet dan dus wel degelijk wat veranderd worden. Ook dat is draagvlak. Curaçao en Sint-Maarten willen graag winstbelasting invoeren, maar zij zeggen dat dit alleen kan als Nederland dat ook doet op Bonaire, Saba en Statia. Is dat niet ook draagvlak voor de fractie van de Partij van de Arbeid?

De heer **Recourt** (PvdA): Natuurlijk herken ik het dilemma van de heer Van Raak: hoe leg je die solidariteit nu? Ik kan mij daarbij overigens voorstellen dat uiteindelijk het netto plaatje doorslaggevend is, welk systeem je ook invoert. Ik kan mij voorstellen dat een winstbelasting op Sint-Maarten en Curaçao haalbaar is als dit niet een nadelige concurrentiepositie oplevert voor de BES-eilanden, waar die winstbelasting er niet is maar er op een andere manier wordt belast. Het lijkt me echter ook onwenselijk om de eilanden tegen elkaar uit te spelen en concurrentie te creëren, waarbij er alleen maar minder belasting wordt geheven uit angst om bedrijvigheid aan elkaar te verliezen. Dat dilemma zie ik en ik herhaal dat het standpunt van de lokale vertegenwoordigers zwaar weegt in de afwegingen van de PvdA. Wat de eerlijke en effectieve belastingheffing betreft, vraag ik me af of ik de brief die wij van de minister gehad hebben over de gepensioneerde eilandbewoners zo kan lezen dat er destijds ten onrechte een achteruitgang is geconstateerd en dat het probleem dus eigenlijk niet meer bestaat.

Een ander belangrijk aspect is de haast die geboden is. De signalen vanuit Nederland, maar ook vanuit de eilanden zijn duidelijk: kom alstublieft snel met een oplossing. Welke oplossing dat is, maakt niet zo veel uit, als het maar snel gaat gebeuren. Per 1 januari moeten we de zaken immers op orde hebben, moeten mensen hun salaris krijgen en moet er belasting ingehouden worden. In dat licht vraag ik mij bij de beoordeling van de amendementen af in hoeverre de ingediende amendementen die tijdspanne onder druk zetten. Is het mogelijk om 1 januari te halen als een of meerdere amendementen worden aangenomen?

De heer **Van Raak** (SP): Wat vindt de PvdA-fractie van het feit dat er vier jaar lang is gezegd: we kunnen nu nog niet spreken over de belastingwetten, dat doen wij op het eind met de minister? Ik heb in elk algemeen overleg gevraagd wanneer we over belastingen gaan praten en de staatssecretaris van BZK heeft vier jaar lang gezegd: dat gebeurt nog en, mijnheer Van Raak, u kunt natuurlijk uw amendement ter invoering van 15% winstbelasting indienen, geen probleem. Vier jaar lang hebben we dat gehoord. Nu ik het amendement heb ingediend, hoor ik ineens van sommigen dat het niet meer kan, omdat het te kort tijd is. Dat kan natuurlijk nooit het geval zijn, anders is de Kamer voor de gek gehouden. Is de PvdA-fractie het met mij eens dat de Kamer dit nooit moet laten gebeuren? De heer Recourt begon zijn betoog immers met «de Kamer heeft het laatste woord».

De heer **Recourt** (PvdA): Ik herken wat u zegt. Ik zeg niet dat er tegengesteld zou worden als het niet haalbaar is. Ik zeg dat dit een element is dat wij meenemen in de weging. Ik wil mij graag goed informeren voordat ik mijn stemadvies geef. Natuurlijk is tijdsdruk op zichzelf geen chantage-middel, al gebruik ik nu misschien een iets te zwaar woord. Dat mag het niet zijn. Wij moeten de zaak op de inhoud beoordelen.

De slogan van de Belastingdienst «leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker» is tot mijn vreugde toegepast op het voorstel dat nu op tafel ligt. Ik acht dat een heel terecht uitgangspunt. Het is in conflict met het oordeel van de Raad van State, maar gezien de schaal van de eilanden moet het echt zo eenvoudig mogelijk. Het is een belangrijk pluspunt van het voorstel waar wij het vandaag over hebben.

Ten aanzien van de concurrentie wil ik opmerken dat een en ander naar mijn mening genuanceerder ligt dan in ieder geval collega Van Gent zei. De eilanden moeten concurreren met de eilanden in de buurt, die wel belastingparadijzen zijn en die op dezelfde prettige route tussen Noord- en Zuid-Amerika liggen. Dat is geen argument om de belastinginning dan maar naar het voorbeeld van die eilanden in te richten, maar het is wel een argument als je kijkt naar de huidige concurrentiepositie. Overigens heb ik NuStar zo begrepen dat het het bedrijf met name gaat om de komende investeringen. Dat zijn heel grote investeringen. Ze dreigen inderdaad niet de huidige werkzaamheden op te zeggen, maar vragen wel naar de relevantie op de lange termijn. Dan is dat wel aan de orde. Ook in deze kwestie zou ik zeggen: wij laten ons niet chanteren. We moeten de voorstellen op hun merites bekijken en nagaan hoe realistisch ze zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): In dat gesprek viel mij op dat ze wel eens een balletje opgooien, maar dat het ook een ballonnetje is dat je zo kunt doorprikken. Dat blijkt op het moment dat je daarover een beetje kritisch bent en doorvraagt. Ze zeggen niet dat ze vertrekken. Het was expanding voor en expanding na.

De heer **Recourt** (PvdA): Nee, mijn informatie is dat ze inderdaad niet zeggen dat ze vertrekken. Ze zeggen dat ze de investering elders zullen doen. Dat is het verhaal dat ik heb gehoord.

De heer **Van Raak** (SP): Het is gewoonweg niet waar! NuStar zit daar omdat Sint-Eustasius toevallig precies op de goede plaats ligt. Dat ligt precies goed en dat gaan ze echt niet op een ander eiland doen, want dat zou uit bedrijfsmatig oogpunt verschrikkelijk onlogisch zijn. Ze zeggen ook niet dat ze weggaan als wij 15% winstbelasting invoeren, of als wij het amendement-Van Gent aannemen. Dat kunnen ze niet betalen. Ze bezetten een derde van dat eiland. Dat gaan ze echt niet allemaal opdoeken om een en ander ergens anders neer te zetten. Dat zou immers dom en onbetaalbaar zijn. Ze zeggen alleen dat ze eigenlijk nog wel meer winst zouden willen maken.

De heer **Recourt** (PvdA): Ik zou in herhaling vallen als ik zei wat ik heb gehoord. Hoe ik een en ander weeg, is een ander verhaal. Dit is het verhaal dat ik heb gehoord.

Is er een norm bedacht voor de maximale belastingdruk, inclusief de lokale belasting?

Ik sluit mij aan bij de vragen van mijn burens ter rechter zijde over de accijnsbelasting op alcohol en tabak.

De belastingopbrengsten moeten op termijn dekkend zijn. Is dat te realiseren binnen het huidige tijdelijke wetgevingsvoorstel? Aan welke termijn denkt de minister? Is het realistisch dat de eilanden uiteindelijk met de belastingopbrengsten zelf hun voorzieningen kunnen betalen?

Mocht dat op dit moment niet realistisch zijn, wat moet er dan nog gebeuren om ervoor te zorgen dat het realistisch wordt? Is het zelfs denkbaar dat er een overschot is? Zo ja, wat zal daarmee gebeuren?

Ik kom op de amendementen. Ik heb uiteraard gelezen wat de minister schrijft over het amendement-Neppérus, maar het gaat echt om andere cijfers. Ik heb geen doorrekening gezien en weet dus niet of dat precies dezelfde opbrengst zou opleveren. Wij staan positief ten opzichte van het oorspronkelijke amendement. Het plan van de minister kon ik niet goed

beoordelen. Op zichzelf vond ik dat een minder positief verhaal, omdat het echt alleen hele hoge inkomens treft en het nog een ander percentage hanteert.

Het amendement-Van Raak heeft naar mijn idee als voordeel dat bedrijven meer belast worden. Dat lijkt mij een juist uitgangspunt, ook omdat de lonen daar gemiddeld laag zijn en ik denk dat het werkelijke vermogen bij de bedrijven zit. Als je de winsten gaat belasten, zal er natuurlijk een ontwikkeling plaatsvinden die tot gevolg heeft dat de bedrijven hun winsten zo laag mogelijk houden, wat een nadeel is. Als het zelfs mogelijk is, zullen zij hun winsten op een ander deel van de wereld gaan realiseren. Winsten zijn deels natuurlijk verschuifbaar.

De vraag over de concurrentiepositie is ook stevig als dit amendement wet wordt. Een ander nadeel is dat in ieder geval de lokale vertegenwoordigers tegen zijn. Ten slotte is het systeem enigszins conjunctuurafhankelijk, wat niet geldt voor het huidige systeem.

De heer **Van Raak** (SP): De heer Recourt heeft het over concurrentie. Ik wil met dit amendement de belastingconcurrentie beperken, juist die tussen Curaçao en Bonaire. Op Curaçao gaat de vlag uit als dit amendement wordt aangenomen, omdat het dan ten minste fatsoenlijk winstbelasting kan gaan heffen. Op Bonaire zijn de bestuurders wat terughoudender. Zij denken: als de minister van Financiën in Nederland ons onze zin geeft, dan kunnen wij lekker concurreren met Curaçao. Het amendement is juist bedoeld om die concurrentie te voorkomen. Dat wil ik graag meegeven. Ik vroeg mij af of de heer Recourt het ook zo had begrepen.

De heer **Recourt** (PvdA): Jazeker, in een eerdere interruptie heeft de heer Van Raak dit ook nog eens benadrukt. Het Caribisch gebied is groter dan alleen de BES-eilanden, Curaçao en Sint-Maarten, veel groter zelfs. Die concurrentie is natuurlijk ook reëel. Internationale bedrijven zijn niet alleen op de Nederlandse eilanden in het Caribisch gebied gericht. Ten aanzien van het amendement van de GroenLinks-fractie wacht ik het antwoord van de minister af. Gezien mijn introductie kan dit amendement op onze sympathie rekenen. Er is ook sprake van actie. Er is concurrentie tussen twee amendementen. Ik wil graag van de minister weten hoe het amendement van de GroenLinks-fractie zich verhoudt tot het huidige belastingplan. Is het inderdaad zoals mijn collega zegt – ik maak even mijn zin af en daarna bent u aan de beurt, mevrouw Van Gent – dat het amendement prachtig inpasbaar is in het systeem?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): In mijn amendement is de arbeidsparticipatie heel duidelijk meegenomen. Met name voor de mensen met lage inkomens en lage middeninkomens wordt de arbeidsparticipatie aantrekkelijker, omdat het uitgaat van inkomensafhankelijke arbeidskorting. Ik ben erg benieuwd naar de reactie van de heer Recourt hierop. Zijn partij heeft er immers altijd voor gestreden dat mensen met lage inkomens en lage middeninkomens het beter krijgen op de eilanden, door het transitieproces. Wat gaat hij daarvoor doen?

De heer **Recourt** (PvdA): Ik herhaal alleen maar wat ik eerder heb gezegd, namelijk dat mijn partij er sympathiek tegenover staat, maar dat ik mij eerst goed wil laten voorlichten voordat ik onze steun uitspreek.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Laat ik het anders formuleren. De heer Recourt heeft op- en aanmerkingen op wat voorligt. Kan ik daaruit concluderen dat de Partij van de Arbeid vindt dat er hier en daar nog wat punten op de i gezet moeten worden, als het gaat om de rechtvaardigheid en de goede verdeling van de huidige voorstellen?

De heer **Recourt** (PvdA): Ik heb aan het begin mijn dilemma geschetst. Het mag progressiever, maar het moet ook werkzaam zijn en draagvlak hebben. Tussen die twee punten balanceren wij bij onze besluitvorming. Ik ga mevrouw Van Gent niet zeggen of wij voor gaan stemmen. Het enige dat ik zeg is dat het amendement onze sympathie heeft.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik vraag wat u gaat doen.

De heer **Recourt** (PvdA): Beoordelen wat voorligt en niet zelf een amendement indienen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het gaat niet alleen om het amendement. In de fractie van de Partij van de Arbeid was het een algemene vraag wat zij gaat doen met de dilemma's die de heer Recourt schetst. Als ik de heer Recourt hoor, zijn de huidige voorstellen onvoldoende om zijn eisen van progressiviteit, rechtvaardigheid en solidariteit te bevredigen. Ik kan het mij niet voorstellen, maar als het amendement de heer Recourt te ver gaat, is het de vraag wat hij gaat doen.

De heer **Recourt** (PvdA): Wie dan leeft, wie dan zorgt. Nu liggen de amendementen voor en daar gaan wij een oordeel over geven. We komen niet zelf met een amendement. Verder kan ik niets zeggen.

De **voorzitter**: Ik schors de vergadering voor de voorbereiding van de antwoorden door de minister en voor de lunch.

De vergadering wordt van 12.00 uur tot 12.45 uur geschorst.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering over de belastingwetgeving voor de BES-eilanden. De minister krijgt het woord. Hij zal eerst een algemene inleiding houden, waarbij ik de leden vraag om niet te interrumperen. Daarna zal hij nog een aantal specifieke, door de leden aangedragen onderwerpen bespreken.

Minister **De Jager**: Voorzitter. Ik dank de leden voor de belangstelling voor dit onderwerp en de vragen die zij hebben gesteld. Het wetsvoorstel kent een lange voorgeschiedenis. Het is in oktober 2009 hier ingediend. Sindsdien zijn er vele vragen gesteld, ook schriftelijk. Ik geef eerst een algemene inleiding om aan te geven hoe wij tot dit wetsvoorstel zijn gekomen. Ik zal ook iets zeggen over het draagvlak, de opbrengsten en de plannen voor de overige koninkrijksdelen. Daarna ga ik specifiek in op de winstbelasting en de overige directe belastingen, waaronder ib/lb bij de pensionaderegeling en de eilandbelastingen. Vervolgens heb ik een blokje over indirecte belastingen, de verschuiving van direct naar indirect en bijvoorbeeld de handels- en dienstendepots. Ik beantwoord dus niet de vragen in de volgorde waarin ze gesteld zijn, maar hanteer een thematische opbouw. Ik begrijp de worsteling van veel Kamerleden met dit wetsvoorstel. De eilanden, delen van het Koninkrijk, gaan tot het land Nederland behoren, maar zijn zover verwijderd, meer dan 7 500 km, dat ze een heel ander karakter hebben. Ze zijn ook nog eens heel klein. Bij elkaar opgeteld hebben de drie eilanden in totaal iets van 17 000 inwoners. Zo ongeveer de helft daarvan zal belastingplichtig zijn. Dat is relatief gezien een heel klein aantal. Ik keek er in het begin ook met een «Nederlandse» bril naar, zoals ik ook bij veel Kamerleden merk. Ik dacht: we hebben Nederlandse belastingen en die gaan we daar gewoon opleggen. Temeer omdat de bevolking van deze drie eilanden tot op heden geen stemrecht had voor de Kamerverkiezingen, hebben we de democratische legitimiteit gezocht in overleg met de bestuurscolleges. Dat was heel louterend voor de geest en voor het nadenken over het systeem. Ik heb

een ronde gemaakt langs de drie eilanden. Op Saba, feitelijk een rots, een vulkaan, heb je een Amerikaanse medische universiteit, een paar kreeftenvissers en nog een paar kleine ondernemers. Daar zijn geen administratie-, fiscalisten- of advieskantoren of mensen die met winstbepalingsvraagstukken zitten. Sint-Eustatius was ietsje groter, maar heeft desalniettemin ook heel duidelijk een insulair karakter. Er is één heel groot bedrijf, dat hier een aantal keren is genoemd, en voor de rest een aantal kleine andere bedrijven, terwijl de economie van het eiland wel erg afhankelijk is van dat ene grote bedrijf, die olieterminal. Ik kom straks terug op de voors en tegens van de voorstellen. Ik zal die zo objectief mogelijk benaderen.

Om de opbrengst gaat het niet. We hebben nu een jaar wetgevingsproces achter de rug. Er is een enorme stapel wetgeving. De Belastingdienst is op al die drie eilanden bezig om orde op zaken te stellen en met het regelen van de overgang naar het nieuwe regime. Ik hield met angst en beven mijn hart vast over de perceptiekosten. Die zullen extreem zijn ten opzichte van de Nederlandse situatie, want wij hebben het over een totale opbrengst van grofweg van 50 mln. dollar. Eerst was die nog iets van 42 mln. dollar. Wij hebben de opbrengst gaandeweg nog wat verhoogd naar rond de 50 mln. dollar. Het klinkt misschien een beetje overdreven maar aangezien de Belastingdienst in het Europese deel van Nederland zo'n 240 mld. dollar aan inkomsten in totaal genereert, is 50 mln. dollar in termen van lasten eigenlijk niks. Dat is een heel lage opbrengst voor de kosten die je moet maken als je daar alles van moet organiseren. Dat perspectief had ik toen maar die bril heb ik omgewisseld voor een inningsperspectief. Op Saba en Sint-Eustatius was jaren niet of bij vlagges geïnd. Daarom dacht men in eerste instantie toen ik daar aankwam, dan ook: nu komt een blanke Hollander de belastingen van vele jaren terug innen, wat daar de «back taxes» werd genoemd. Men was daar heel angstig over omdat men zich realiseerde dat er lange tijd niet was geïnd vanuit Sint-Maarten en dat er heel veel problemen waren met de inning.

Wat in de eerste plaats mijn perspectief veranderde, heeft te maken met de vraag: hoe kun je als Belastingdienst in zo'n kleine gemeenschap op een efficiënte en effectieve manier belasting heffen? Wat in de tweede plaats mijn perspectief veranderde, waardoor ik een meer «insulaire bril» opzette, heeft te maken met de ondernemers zelf. Die hebben een heel andere houding. Zij willen gewoon ondernemen en niet een enorm ingewikkeld administratiesysteem moeten opzetten, nog afgezien van het gegeven dat de benodigde infrastructuur er op de eilanden vaak niet is. Curaçao heeft bijvoorbeeld een heel grote fiscale infrastructuur maar zelfs Bonaire heeft niet de fiscale infrastructuur om zo'n heel systeem aan belastingheffing op te zetten.

Ik schrok heel erg van die situatie. Mijn vraag was: hoe ga je hier op een verstandige manier mee om in een naar Nederlandse normen heel kleine samenleving? Die samenleving is zelfs extreem klein. In totaal hebben de drie eilanden bij elkaar zo'n 17 000 inwoners. De helft daarvan, zo'n 8 000 tot 10 000, bestaat uit belastingplichtigen. Dat is een heel klein aantal. Hoe ga je die bereiken? En hoe zorg je voor een heel eenvoudig systeem waar die mensen mee uit de voeten kunnen? Heel veel mensen zijn schriftelijk niet goed onderlegd. Zij moesten een ingewikkeld aangifteformulier van zo'n 28 pagina's invullen. Dat gebeurde dan ook vaak niet. Daarom wilde ik zo veel mogelijk mensen uit de inkomstenbelasting hebben, waarbij de loonbelasting als voorheffing tevens de eindheffing was. De opzet was dat wij bij de werkgevers heffen en dat zo weinig mogelijk mensen daadwerkelijk belastingaangifte moeten doen omdat de inhouding bij de werkgever al voldoende is.

Dan spreek je al gauw in termen van loonsomheffing, hybride loonsomheffing of een vlaktaks. Om dat draaglijk te maken en draagvlak ervoor te houden, hebben wij een extreem hoge belastingvrije som ingevoerd. Die ligt zelfs boven het wettelijk minimumloon. Iemand die werkt tegen het

wettelijk minimumloon, betaalt dus geen cent inkomstenbelasting. Je kunt daar zelfs nog meer belasting van betalen. Wat arbeidskorting in algemene zin betreft, zorgt dat dus al voor genoeg incentive, in die zin dat werken moet lonen en dat ondernemen moet lonen.

Mijn perspectief veranderde dus heel sterk door dat bezoek en door mijn gesprekken met de lokale bevolking, waaronder ondernemers die daar op de markt stonden en een handeltje hadden. Daarbij was mijn vraag: hoe kun je zorgen voor een evenwichtige heffing voor ondernemers die mensen in dienst hebben of iets aan winstbelasting betalen? Die heffing moet behapbaar en te controleren zijn. De Belastingdienst kan immers niet net zo veel mensen ernaartoe sturen als er inwoners zijn. Wij hebben al te maken met extreem hoge perceptiekosten. Onder het regime dat ik nu voorstel, zijn de perceptiekosten voor de Belastingdienst vele malen hoger dan in Nederland. Ik zal straks, als ik het over de winstbelasting ga hebben, nog toelichten waarom zo'n belasting enerzijds voor de Belastingdienst zou leiden tot een explosie van perceptiekosten, en anderzijds voor de bedrijven en de ondernemers die daar werkzaam zijn zou leiden tot een onevenredige lastendruk, ten opzichte van het bedragje dat we ophalen.

Ik ga nu in op het draagvlak onder de bevolking. Het was heel lastig, want er was angst. Ik begrijp dat eigenlijk ook. In het verleden zijn opstanden en revoluties, of het nu de revolutie in Amerika was of onze opstand tegen Alva, meestal ontstaan door belastingheffing. Toen er overheden ontstonden, die belasting gingen heffen, ontstond er ook vraag naar democratische legitimiteit. En dan komt er iemand op wie zij geen enkele invloed hebben – dat was ik, in die tijd nog als staatssecretaris – naar de andere kant van de oceaan om te praten over belasting heffen, wat eigenlijk het meest cruciale is wat je een bevolking kunt aandoen. Het is een vorm van gelegaliseerde onteigening. En die zegt dan: wij spreken hier nu wel, maar het parlement, de Tweede Kamer, aan de andere kant van de oceaan gaat daarover. Dat is logisch in de constructie die is gekozen, maar men kan zich voorstellen dat ik nogal wat scepsis ontmoette in het begin. Ik heb hard gewerkt aan het draagvlak en het heeft even gekost, maar ik heb dat weten te realiseren. De leden hebben in de hoorzitting zelf kunnen horen dat de gekozen colleges van alle drie de eilanden de plannen die voorliggen in grote lijnen ondersteunen. Zij zeggen: verander er alsjeblieft niet te veel aan, want dan krijgen we echt problemen. Het draagvlak onder de bevolking is dus aanwezig. Afgezien van het feit dat de Kamer natuurlijk formeel alles kan veranderen wat zij wil – hier valt de beslissing; zo is de gekozen structuur – hoop ik dat zij zich rekenschap van geeft van de lastige positie die we daarin innemen. Dit was mijn algemene inleiding. Ik zal straks nog ingaan op de specifieke thema's, zoals de winstbelasting, de directe belastingen en de indirecte belastingen. Ik ga eerst in op een paar algemene punten die zijn genoemd.

De heer **Van Raak** (SP): Ik heb een vraag over het draagvlak. De minister is wel langs geweest op Saba, Statia en Bonaire – dat is heel goed, mijn compliment – maar is hij ook op Curaçao en Sint-Maarten geweest en vooral bij de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen? Die heeft mij namelijk een verontrustende brief gestuurd waarin zij schrijft: wat die minister van Financiën bij jullie bekooktoeft, is heel nadelig voor ons.

Minister **De Jager**: Ik heb met mevrouw De Lannooy een goed contact. We hebben veel contact over de bestrijding van belastingparadijzen en het sluiten van belastingverdragen. Ook hierbij moet de heer Van Raak zich rekenschap geven van de achterliggende opmerking. Het wordt ook terecht zo gezegd: is het nadelig voor ons? Dat is van Curaçao. Laten we maar eerlijk zijn: er is natuurlijk een verschil van opvatting over wat goed is voor Curaçao en wat goed is voor Bonaire en Sint-Eustatius samen. Wij

zorgen echt voor evenwicht daartussen, daar ben ik van overtuigd. De heer Van Raak moet zich realiseren dat Curaçao in belangrijke mate ook voor fiscale vestigingsplaatsen heel aantrekkelijk is voor bedrijvigheid. Curaçao is fiscaal autonoom; daar ga ik niet over en daar geef ik ook geen waardeoordeel over. Fiscale vestigingsplaatsen spelen een belangrijke rol in de totale economie van Curaçao. Men is bezorgd dat Bonaire, nu het onder een Nederlands rechtsstelsel komt en er allerlei waarborgen zijn, een concurrent zou kunnen vormen voor Curaçao. Dat is niet de bedoeling. Ja, het is wel de bedoeling om ervoor te zorgen dat de drie BES-eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba op eigen benen kunnen staan en daardoor een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat hebben.

Wij mikken daarbij echter niet op bijvoorbeeld de trustbusiness die Curaçao heeft, namelijk het aantrekken van allerlei offshoreconstructies. Die angst van Curaçao kan ik wegnemen. Dan hadden wij namelijk juist niet het pijnlijkste medicijn tegen offshoreconstructies ingevoerd, namelijk een vestigingsplaatsfictie. De grootste sanctie die je je kunt voorstellen, is dat je, als je daaraan voldoet, wordt opgepakt uit dat Caribisch gebied en in een heel rigide systeem wordt gestopt waartoe Nederland in een Europese context is geëigend: de Nederlandse winstbelasting. Dat is een prohibitieve sanctie. Dat is totaal niet aantrekkelijk. We hebben het over belastingdrukken die voor de tussensector nihil zijn. Wij doen daar gewoon niet aan mee. Wij spelen dat spel niet. Wij concurreren daar ook niet mee. De angst dat we dat gaan doen, is er inderdaad wel. Die angst kan ik hier wegnemen: wij gaan dat spel waarin Curaçao zich begeeft, niet meespelen.

De heer **Van Raak** (SP): Wat de minister zegt is niet waar. Over die vestigingsplaats komen wij nog te spreken ...

Minister **De Jager**: De heer Van Raak moet aantonen wat er niet waar is. Dat kan niet zomaar gezegd worden.

De heer **Van Raak** (SP): Dat ga ik nu doen. Over de vestigingsplaats heb ik al gezegd dat je een grote kluns moet zijn om daar niet aan te voldoen. Het evenwicht dat de minister noemde, zit er niet in. Vraag dat maar na bij de Raad van State.

De minister van Financiën van de Nederlandse Antillen waarschuwt dat zij een winstbelasting van 15% wil gaan invoeren om fatsoenlijke inkomsten te krijgen. Het heeft niet te maken met de belangen van Curaçao of Bonaire. Zij willen een winstbelasting gaan invoeren en vinden dat fatsoenlijk voor hun mensen en bedrijven. Als de Nederlandse minister van Financiën dat op Bonaire niet doet en daar zelfs de winstbelasting van 2% naar 0% verlaagt, kunnen zij dat niet doen omdat de Nederlandse minister van Financiën belastingconcurrentie binnen het Koninkrijk organiseert.

Minister **De Jager**: De heer Van Raak heeft zijn claim niet kunnen waarmaken, want ik heb niets gezegd wat niet waar is. Er wordt meer evenwicht bereikt. Voor zover er nu al geen sprake is van evenwicht tussen Curaçao en Bonaire kan Bonaire in fiscale vestigingsfactoren gewoon niet tippen aan Curaçao. Het is dus precies andersom als de heer Van Raak zegt.

Mij is niet meegedeeld dat Curaçao een winstbelasting van 15% wil invoeren. Normaal gesproken zou Curaçao, als het van plan zou zijn om een dergelijke winstbelasting in te voeren, dat wel meedelen aan de minister of staatssecretaris van Financiën. De heer Van Raak heeft het over een brief die hij in ieder geval heeft gekregen. Ik wil toch even het perspectief vanuit Nederland toelichten, want dat heb ik zojuist misschien iets te summier gedaan. Als wij op die drie eilanden een winstbelasting

invoeren die de Nederlandse belastingdienst gaat uitvoeren, dan handhaven wij die ook. Wij hebben geen afwijkingmogelijkheden die buitenwettelijk zijn. Dat is in het huidige Antilliaanse fiscale systeem, dat tot op heden ook geldt voor de BES-eilanden, heel anders. Daar heeft een inspecteur vergaande bevoegdheden. Soms geldt dat zelfs voor het eilandbestuur. Ik meen dat de heer Van Raak zelfs uit een brief citeerde over afspraken uit het verleden. Dat is een andere situatie dan hier geldt. Als wij 15% zeggen, is het ook 15%. Denkt de heer Van Raak dat de industrie in Curaçao die sinds jaar en dag gewend is 2% of minder aan belasting te betalen, een verhoging van 650% aankan? Dat zal heel lastig zijn. Er moet echt verschil worden gemaakt tussen de Nederlandse belastingdienst met bevoegdheden die veel minder ver van de wet afwijken, en de situatie die nu op de eilanden geldt. Het is appels met peren vergelijken. Het huidige statutair tarief van Curaçao is 34,5%. Waarom trekt de heer Van Raak het zich ineens wel aan dat ze dat meer dan halveren waardoor het ineens anders zal zijn? Wij zullen zo'n statutair tarief wel moeten handhaven.

De heer **Van Raak** (SP): Dat is een heel ander verhaal. Het gaat mij erom dat er een samenwerking moet zijn tussen de minister van Financiën in Nederland en de minister van Financiën op de Nederlandse Antillen. Ik vind het onbegrijpelijk dat de minister van Financiën op de Nederlandse Antillen mij informeert omdat zij blijkbaar bij het ministerie van Financiën in Nederland een gesloten deur vindt. Als in een koninkrijk 15% wordt afgesproken, dan zal dat overal gehandhaafd moeten worden. Dat lijkt mij ook het gevolg van het nieuwe Statuut. Er komt ook toezicht op en er komt hulp bij de inning. Ik zou het een onbegrijpelijke opstelling vinden van deze minister van Financiën als hij zegt dat het niet uitmaakt of je 30%, 15%, 2% of 100% invoert, omdat het toch niet wordt geïnd. Als mijn 15% gezien de Caribische omstandigheden te robuust is – het gaat uiteindelijk om een paar oliebedrijven – dan ben ik gaarne bereid om in overleg met deze minister dat percentage te differentiëren naar bijvoorbeeld bedrijfsgrootte. Die uitvoeringsaspecten kan ik niet allemaal bedenken. Ik heb de staatssecretaris destijds gevraagd of de regering met een 15%-norm kan komen. Zij antwoordde daarop: kom daar zelf maar mee. Mijn mogelijkheden zijn echter beperkt. Dit is wat ik kan wat betreft een amendement. Als de minister zegt dat mijn amendement te robuust of te kort door de bocht is of zegt dat het net iets anders zou moeten, dan houd ik mij van harte aanbevolen. Die weg wil ik wel gaan met de minister.

Minister **De Jager**: Allereerst even een correctie. Ik weet dat inningsproblemen ook een rol spelen, in ieder geval op die drie kleine eilanden. Daar gaat het nog niet eens alleen om. Je zou kunnen zeggen dat dat contra legem is. Echter, ik heb het nu over wettige situaties binnen bijvoorbeeld Curaçao die het mogelijk maken om af te wijken. Dat is geen inning, maar grondslagvermindering. Belasting wordt altijd afgerekend op het statutaire tarief, maar belastingheffing is grondslag maal statutair tarief. In andere delen van het Koninkrijk kunnen heel andere grondslagbepalingsvraagstukken een rol spelen. Er kan daar bijvoorbeeld veel meer flexibiliteit zijn rond het bepalen van een grondslag. Een grondslag van 0 maal een statutair tarief van 15% is nog steeds 0. Nederland doet niet de handhaving in de overige delen van het Koninkrijk, ook niet in de nieuwe situatie. Die delen, nu de Nederlandse Antillen, straks Curaçao, Aruba en Sint-Maarten, hebben een autonome fiscale positie. Aruba heeft dat overigens nu al apart. Dat zal een heel andere wijze van niet alleen inning, maar juist ook van grondslagbepaling en wetgeving tot gevolg hebben. Dat is niet met elkaar te vergelijken. Wat betreft de differentiëring naar bedrijfsgrootte, we hebben te maken met het gelijkheidsbeginsel. Dat is heel lastig. Je kunt bijvoorbeeld een

opstaptarief instellen, maar het al te veel differentiëren is niet zozeer mogelijk. Het probleem is juist dat de winstbepalingsvraagstukken voor veel van die bedrijven of bedrijfjes heel erg lastig zullen zijn. Dat geldt zelfs voor hotelketens. Bijvoorbeeld Bonaire moet het echt hebben van toerisme. Er is altijd gedoe rondom de hotelketens. Deze ketens bleken op andere eilanden bijna geen belasting te betalen. Er zijn heel veel eilanden, zoals Anguilla, die 0% winstbelasting of zelfs 0% directe belastingen kennen. Als daar management-bv's of -structuren op worden gezet, is het heel erg moeilijk te bestrijden als facturering voor diensten daarvandaan plaatsvindt. Je kunt dan aan grondslaguitholling doen. Je moet dan alleen een hele strijd voeren. Maar nu hebben we die hotelketens vrij eenvoudig en robuust in de vastgoedheffing zitten. Hotels hebben immers altijd vastgoed. Ze worden gewoon gewaardeerd tegen het vastgoed. Het is een heel robuuste en eerlijke vorm van belastingheffing. Een lokaal hotel dat alleen in eigendom is van een Bonairiaan zou anders het volle tarief moeten betalen en een internationale hotelketen die, op legale wijze, gebruik maakt van bijvoorbeeld allerlei constructies, die moeilijk te bestrijden zijn, zou dan heel weinig belasting moeten betalen. Dat leidt juist tot ongewenste situaties. Straks is het veel evenwichtiger verdeeld dan op andere eilanden in het Caribisch gebied.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Vandaar dat ik mijn amendement binnen de gekozen systematiek heb gemaakt. Maar goed, daar komen wij straks nog even op.

Ik heb twee vragen over het draagvlak, als het gaat om die hoge belastingvrije voet boven het minimumloon. Voor de helderheid, het minimumloon op de eilanden is \$ 8 500, dus wij hebben het wel over heel andere bedragen dan in Nederland. De belastingvrije voet is \$ 9 000, zo heb ik begrepen. Je zou er best voor kunnen kiezen om dat wat omhoog te gooien met die inkomensafhankelijke arbeidskorting. Wat mij bezighoudt, zijn de kwetsbare groepen, onder wie de gepensioneerden. Wij hebben natuurlijk met de bestuurscolleges gesproken. Zij zeiden: verander liever niet te veel. Vervolgens zeiden zij: wij voorzien bijvoorbeeld voor de gepensioneerden toch wel een probleem in de huidige wetgeving. Dan is het van tweeën één en moet je kijken hoe je dat op een goede manier kunt oplossen. Dat riep bij mij de vraag op of daarmee wel voldoende rekening mee was gehouden bij het ontwerpen van deze wetten. Ik ga niet het hele proces afmaken, als de meest kwetsbare groepen juist de dupe worden van deze nieuwe wetgeving. Ik wil graag een reactie hierop.

Minister **De Jager**: Ik zeg eerst iets over de koopkracht. In de plaatjes, die overigens toen al heel evenwichtig waren, gingen wij nog uit van een gelijkblijvende AOV-uitkering. Die is inmiddels gestegen; niet ik, maar de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gaat daarover. Dat is dus positiever ten opzichte van die plaatjes. Met de nota van wijziging heb ik ook de ouderentoeslag bovenop de belastingvrije voet geïntroduceerd. Ook gezinnen met kinderen hebben een hogere belastingvrije voet, die kan oplopen tot \$ 11 500. Wij spreken heel duidelijk over een andere situatie dan in Nederland qua voorzieningenniveau en leefomstandigheden. Dat is wel evenwichtig. Ik kom later op de amendementen. Ik weet niet of het verstandig is om dat in de plenaire behandeling te doen.

De **voorzitter**: Men weet graag uw mening over een aantal amendementen om die te kunnen meewegen in de interne discussies in de fracties.

Minister **De Jager**: Oké. Ik heb altijd begrepen dat het netjes is om hier in algemene zin al duidelijk te maken hoe ik waarschijnlijk over de amende-

menten zal denken, maar het oordeel pas uit te spreken in de plenaire zaal. Dat is mij althans geworden in mijn staatsrechtelijke opvoeding.

De **voorzitter**: U bent keurig opgevoed.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De minister begint over «in algemene zin». Ik heb al eens eerder een discussie met hem gehad, over de schoonmakers, waarin hij ook twintig keer «in algemene zin» zei. Dat geeft meestal een opening, maar dat zullen wij vandaag nog zien. Ik heb naar aanleiding van de nota van wijziging nog een vraag over de evenwichtigheid, als het gaat om ouderen en gezinnen met kinderen. Garandeert de minister nu dat deze groepen er niet op achteruitgaan binnen de nieuwe belastingsystematiek van de BES? Dat is een cruciale vraag, met name als het gaat om de ouderen, die vaak hun inkomen niet meer kunnen aanvullen door arbeid.

Minister **De Jager**: Geen enkele groep heeft eigenlijk een min. Dat was nog voor de stijging van de AOV-uitkering. Nu is het antwoord nog wat robuuster geworden dat de groepen die wij in kaart hebben gebracht niet in de min komen. Ik moet er wel bij zeggen dat mensen die veel inkomen genieten – dat is wellicht niet de groep waarvan mevrouw Van Gent het meest wakker ligt – een microverslechtering voor zichzelf kunnen ervaren, maar niet ten opzichte van de belasting die zij zouden moeten betalen. Dat geldt al helemaal niet voor groepen die straks vrijgesteld zijn van belastingen. Iedere groep blijft gelijk in de transitie van het huidige systeem naar het toekomstige wettelijke systeem of gaat er zelfs op vooruit.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik wil toch nog een toelichting, want de minister geeft niet echt antwoord over de positie van de 60-plusser. Ik hoor hem zeggen: toen een en ander werd toevertrouwd aan het papier, wisten wij nog niet dat de AOV-uitkering omhoog zou gaan en nu is die omhoog gegaan. Ik heb heel duidelijk gevraagd wat de minister daaraan gaat doen. Op de een of andere manier moet je iets verzinnen, zodat die mensen er netto niet op achteruitgaan.

Minister **De Jager**: Dat is inderdaad het geval. Deze vragen zijn reeds in eerste termijn gesteld. Ik hoop daar straks nog over te spreken in het kader van de directe belastingen. Ik zal eerst nog een aantal losse vragen beantwoorden en daarna die over de winstbelasting, de directe belasting en de indirecte belasting.

De heer Recourt heeft gevraagd wat het uitgangspunt is. Hij wil weten of de belastingopbrengsten dekkend zijn. Het uitgangspunt is dat de opbrengst van het nieuwe stelsel ten minste gelijk is aan de opbrengst van het huidige Nederlands-Antilliaanse stelsel op de BES-eilanden. Er komt ongeveer 50 mln. dollar structureel binnen. De premies komen daar overigens nog bovenop; die worden weleens vergeten, maar vallen wel onder het rijksbelastingsdeel.

We proberen te streven naar zo veel mogelijk evenwicht, ook in politieke zin. Dat doen we dus ook bij de BES-eilanden. De lokale inkomsten en uitgaven moeten sluitend zijn, maar dat geldt niet voor de rijksmiddelen. In Limburg of op Texel hoeven de rijksbelastingen ook niet sluitend te zijn. Overigens kan ik de heer Lucassen van de PvdA, pardon, de PVV toevertrouwen dat de schatkist er momenteel door alle Nederlanders op achteruitgaat. Iedere Nederlander heeft op dit moment een negatieve gemiddelde opbrengst. Je kunt dit niet allemaal met een schaarstje knippen. We doen dat niet op het niveau van eilanden en gebiedsdelen en evenmin op provincieniveau. De lokale middelen voor de BES-eilanden

moeten echter wel kostendekkend zijn. Voor de rijksmiddelen hebben we gekeken naar een systeem dat evenwichtig is, ook in verhouding met het huidige stelsel.

Mevrouw Ortega-Martijn en mevrouw Van Gent hebben gevraagd of het fiscale stelsel tijdelijk of permanent is. Het is daarbij belangrijk dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen de ib/lb enerzijds en de overige belastingen anderzijds, naar aanleiding van het negatieve advies van de Raad van State. Dat zeg ik mede tegen de heer Van Raak. Ik heb mondeling overleg gehad met de Raad van State om goed te bespreken wat de problemen zijn. De ib/lb was een van de twee in het oog springende punten. Die is namelijk gestoeld op de Wet IB 2001. In de context van afspraken en volgens het hele voorliggende akkoord, omdat er op dat punt een meer tijdelijk systeem zou worden ingevoerd, zou het namelijk niet logisch zijn om de ib/lb aan het meest moderne Nederlandse systeem te ijken.

We hebben daarom de Nederlands-Antilliaanse ib/lb voor een groot deel in stand gelaten en wat vereenvoudigd. Die ib/lb is gestoeld op een in de Tweede Wereldoorlog ontstaan systeem van directe belastingen. Dit ib/lb-systeem geldt dus tijdelijk. Het is de bedoeling om dit op termijn te veranderen. Een wijziging zal moeten plaatsvinden in afstemming met de eilanden en de Kamer. Overigens noem ik geen termijn; de Kamer is er zelf bij en kan jaarlijks bij behandeling van het Belastingplan vragen of er plannen zijn. We zullen vanaf nu namelijk proberen om ook de fiscale wetgeving voor de BES-eilanden zo veel mogelijk in de belastingplan-cyclus te updaten. Dat is een groot voordeel ten opzichte van het huidige systeem. Als de BES-eilanden in het huidige fiscale stelsel gaten zien, kan het jaren duren voor ze die dichtten. Wij kunnen ze jaarlijks dichtten met het Belastingplan. In definitieve vorm zal de ib/lb voor de BES-eilanden een vereenvoudigde weergave van de Nederlandse ib/lb worden, terwijl het tijdelijke ib/lb-systeem meer op het huidige stelsel geënt is. De rest van het stelsel zal sowieso worden aangepast als daartoe noodzaak bestaat. Ik heb de heer Lucassen reeds deels antwoord gegeven; er is daar een ander stelsel. Ik begrijp zijn vragen heel goed, maar Texel is toch echt een ander geval. Als je op Texel woont, kun je een telefoontje plegen naar Ernst & Young, naar KPMG of naar Deloitte. Je kunt dan zeggen wat er aan de hand is. Bovendien kom je vaak met het bootje naar het vasteland. Dat doet er ook nog een stuk minder lang over dan het bootje van de Nederlandse Antillen naar Nederland. Van Texel is de reis per boot zelfs nog veel korter dan een vliegreis van Bonaire naar Nederland. Er is dus echt een scheiding. Texel is veel meer verbonden met Nederland in economisch opzicht, maar ook qua kennis en opleidingen. Mensen van de BES-eilanden vallen echt niet terug op Nederland of Nederlandse advieskantoren om geholpen te worden. Dit alles nog afgezien van het insulaire karakter, want de eilanden liggen daar veel geïsoleerder. De Waddeneilanden lijken soms geïsoleerd, maar zijn veel sterker met Nederland verbonden.

De **voorzitter**: Mevrouw Ortega-Martijn heeft nog een vraag over het vorige onderwerp.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik ben het met de minister eens dat hij niet zomaar een datum kan noemen. Ik ken deze minister echter ook als heel erg ambitieus. Ik ga ervan daarom uit dat hij ook een ambitie heeft over de datum waarop die tijdelijkheid nu eens moet eindigen. De ChristenUnie wil juist daarover graag iets horen.

Minister **De Jager**: Het zijn geen decennia en ook geen maanden. Het tijdsbestek is dus enkele jaren, bijvoorbeeld anderhalf jaar of drie jaar. Het ligt in die orde van grootte en is bovendien afhankelijk van de wens van de Tweede Kamer. Bij het ministerie van Financiën ligt er andere

prangende wetgeving die enige prioriteit heeft boven het omvormen van een straks op zich lopend systeem tot een theoretisch iets mooier systeem. Dit heeft niet de hoogste wetgevingsprioriteit, vooral als het systeem dat wij voorstellen straks eenmaal werkt. Wij moeten dit echter wel op een nette manier doen. Mocht Nederland besluiten om op termijn tot een belastingherziening te komen, is het denkbaar om een soort «belastingherziening light» mee te nemen voor de drie BES-eilanden. Dat zou conceptueel een mooi moment zijn. Dan heb je namelijk een robuuster Nederlands systeem en neem je dit tegelijkertijd mee of laat je het erachteraan kachelen. Dat is in ieder geval mogelijk.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Enkele onderdelen van de wetgeving, onder andere de WolBES, zullen binnen vijf jaar na inwerking-treding geëvalueerd worden. Het lijkt mij belangrijk om de dingen een beetje met elkaar te laten opgaan. Hoe je het ook wendt of keert, je zult toch een bepaalde periode nodig hebben om te bekijken of zaken echt werken. Als dit stelsel niet werkt, moet je overgaan op een nieuw stelsel. Voorziet de minister dat wij voor die vijf jaar met iets anders komen of doen wij dat daarna, zodat wij meer zicht hebben op wat er verder gebeurt met de BES-eilanden?

Minister **De Jager**: Dat is lastig. Ik gaf reeds aan dat het heel goed kan zijn dat dit ervoor gebeurt, hoewel een belastingherziening in Nederland zich meestal wel over anderhalve kabinetsperiode uitstrekt. In ieder geval kan ik toezeggen – en dit is mijn eerste toezegging in dit wetgevings-proces – om in dat evaluatieproces sowieso de directe belastingen, de ib en de lb, mee te nemen, onafhankelijk van het feit of er tussendoor iets veranderd is. Dan kan er bekeken worden of die gewijzigd moeten worden. Er ligt namelijk een toezegging om die op enig moment te wijzigen. Ik vind het daarom terecht om die mee te nemen in de evaluatie, voor zover dit niet in een eerder stadium gebeurd is. Het is nog niet bekend wat Curaçao en Sint-Maarten gaan doen. Ze starten met het bestaande Nederlands-Antilliaanse stelsel. Dat is wel bekend. Zij wijken in dat kader al direct van elkaar af, want Sint-Maarten kent geen invoerrechten en Curaçao wel. Sint-Maarten kent bovendien een cumulatieve belasting op bedrijfsomzetten (bbo). Dit is een indirecte belasting van 3% zonder heffing bij invoer. Curaçao kent een cumulatieve ob van 5% met heffing bij invoer. Sint-Maarten kent bovendien alleen een accijns op benzine, terwijl Curaçao daarnaast ook accijnzen op gedestilleerd, bier en sigaretten heft. Het is niet helder wat de eilanden hierna gaan doen. Er zijn krantenberichten waarin op een mogelijk nieuw stelsel van Curaçao wordt ingegaan. Zelf heb ik daarover nog geen bericht ontvangen. Deze eilanden zijn dus fiscaal autonoom. De VVD-fractie heeft gevraagd of de Belastingdienst het aankan en hoe groot de hulp is die het Europese deel van Nederland aan de BES-eilanden in de komende jaren verleent. De huidige inspanningen zijn erop gericht om van de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN) een eenheid te maken, die net zoals de belastingeenheden in Europees Nederland de voorkomende fiscale werkzaamheden zelfstandig kan verrichten. Er zijn natuurlijk nogal wat veranderingen in het fiscaal stelsel aanstaande en als uitvloeisel van de opbouw zal nog tot begin 2012, zoals dat in mooie ambtelijke termen heet, «bovenformatieve ondersteuning» plaatsvinden en nodig zijn. Dat betekent dat experts van de Belastingdienst Europees Nederland expertise en ondersteuning leveren. Er zullen ter plekke ook experts aanwezig zijn. Daarbij is sprake van een geleidelijke afbouw. Overigens kan voor een heleboel dingen gebruik worden gemaakt van de expertise van facilitaire onderdelen van de belastingdiensten die in het Europese deel van Nederland zijn gevestigd. Mevrouw Ortega-Martijn heeft gevraagd naar de nulmeting. Er is geen nulmeting voor het fiscale stelsel gemaakt. Dat is een nogal ingrijpende

bezigheid; dat weet ik nog wel van de nulmeting die wij hier in Nederland hebben gedaan. Uit de ervaringen met de Nederlandse aanpak blijkt dat het verstandig is om met het bedrijfsleven in overleg te zijn over de administratieve lasten- en regeldruk. Daar wordt meer dan alleen het theoretische begrip «administratieve lasten» bij betrokken. Daar worden namelijk ook toezichtlasten en dergelijke bij betrokken. Zonder nu te zeggen dat wij een heel systeem gaan optuigen voor een heel kleine economie, met aparte nulmetingen en dergelijke waar je allerlei onderzoeken voor nodig hebt, merk ik op dat het voor de merkbaarheid en de beleving van ondernemers heel belangrijk is dat er aandacht is voor administratieve lasten- en regeldruk. Ik zal daar nog even over nadenken en ik zal mij hierover verstaan met de minister van Economische Zaken, die op dit moment eerstverantwoordelijke is voor de administratieve lasten- en regeldruk in Nederland, om te bezien of het mogelijk is om daar een eenvoudig systeem voor op te zetten en aandacht voor te hebben. Mevrouw Ortega-Martijn heeft verder gevraagd of de voorbereidingen op schema liggen. De technische voorbereiding voor de uitvoering ligt op schema, maar het tijdspad is enorm kritisch. Aan de nodige aanpassingen en ontwikkelingen van de automatiseringssystemen wordt gewerkt. Op dit moment worden ook trainingsprogramma's voor medewerkers ontwikkeld. De voorlichting is nog een beetje beperkt gebleven omdat, toen wij in oktober 2009 dit wetsvoorstel indienden, wij de hoop hadden dat de Tweede Kamer het wetsvoorstel vrij snel zou kunnen behandelen. Ik geef niemand de schuld hoor, maar dat dit er nu een jaar ligt is, zo zeg ik tegen de heer Van Raak, niet door mij veroorzaakt. De heer Van Raak leek dit net iets anders weer te geven. Het wetsvoorstel ligt sinds oktober 2009 bij de Tweede Kamer voor. Wij hebben in ieder geval altijd geprobeerd om zo snel mogelijk te reageren op verzoeken.

De heer **Van Raak** (SP): Iets anders is dat ik hier al vanaf 2006 aandacht voor vraag. De staatssecretaris wilde hier nooit over spreken.

Minister **De Jager**: Van BZK.

De heer **Van Raak** (SP): Ja. Maar volgens mij hebben wij gewoon één regering.

Minister **De Jager**: Ja, maar het gaat om twee verschillende dingen. De heer Van Raak haalt twee dingen door elkaar.

De heer **Van Raak** (SP): Nee, het gaat om één ding. Wij konden hier niet over de belastingen praten, want dat moest met de minister van Financiën worden gedaan. Ik weet ook niet waarom. En dat kon door allerlei omstandigheden pas nu.

Minister **De Jager**: De heer Van Raak haalt hier twee dingen door elkaar. Voor zover mij altijd is gebleken toen ik heb meegeluisterd of meegekeken, heeft de staatssecretaris van BZK er altijd op gewezen dat de koninkrijksdelen in het Caribisch gebied, inclusief Bonaire, Sint-Eustatius en Saba, die thans nog steeds tot het land Nederlandse Antillen behoren, fiscaal autonoom zijn. De minister van Financiën was toen niet verantwoordelijk voor het Nederlandse fiscaal systeem, want dat was de staatssecretaris van Financiën. Als de staatssecretaris toen sprak over de minister van Financiën, zal zij daar de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen mee bedoeld hebben. Hij was, en is nu nog steeds, verantwoordelijk voor het fiscale stelsel op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Dat ben ik nog niet; de Nederlandse regering is daarvoor nog niet verantwoordelijk. Dat is het onderscheid. De heer Van Raak is heel consistent en stelt al jaren vragen over onder andere de olieterminal op Sint-Eustatius. Hij kon die vragen echter niet richten tot de Nederlandse

regering, omdat zij toen niets over het desbetreffende systeem te zeggen had. De minister van Financiën van de Antillen had die bevoegdheid wel, maar legde verantwoording af aan de eigen democratische organen.

De heer **Van Raak** (SP): Nee! Ik vraag sinds 2006 aandacht voor het wetsvoorstel dat wij hier vandaag behandelen. Wij moeten het namelijk goed regelen. Sterker nog: de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen vraagt erom dit wetsvoorstel hier vandaag goed te regelen. Alle andere wetten over de BES-eilanden zijn al lang geleden behandeld. Alleen de behandeling van deze wetgeving bleef voortduren. De belangrijkste reden daarvoor was dat de staatssecretaris zei: ik kan het niet doen, ik wil het nu niet, dat doen we later met de minister van Financiën. De minister van Financiën kan dan nu niet zeggen dat het te laat is. Dat kan echt niet, want ik heb altijd moeten wachten. De staatssecretaris zei altijd: de heer Van Raak kan altijd nog een amendement maken.

De **voorzitter**: Ik merk het volgende op om te voorkomen dat dit veel tijd kost. Dit wetsvoorstel was onderdeel van de andere fiscale wetsvoorstellen. Wij hebben in juni zelf een splitsing gemaakt en gezegd: wij werken alles af wat voor juli moet worden afgewerkt en alles wat tijd heeft, zoals de fiscale wetgeving, schuiven wij over het reces heen. Dat is de feitelijke gang van zaken. Nogmaals, laten wij hieraan niet te veel tijd besteden. Wij gaan verder met de inhoud.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb toch een vraag, want anders blijven wij in een cirkeltje ronddraaien. De minister zegt dat er een kritisch tijdpad bestaat. Dat weet ik. Er is in dit proces van wetgeving namelijk telkens sprake geweest van kritische tijdpaden. Maar ik mag toch aannemen dat je binnen een kritisch tijdpad nog wel gewoon amendementen kunt indienen?

Minister **De Jager**: Met die vraag loopt mevrouw Van Gent vooruit op mijn reactie. De heer Van Raak zegt: de minister zegt dat het allemaal te laat is. Dat heb ik echter tot op heden nog helemaal niet gezegd. Geef mij eerst even de mogelijkheid om mijn verhaal op te bouwen en dan geef ik daarna een reactie op de vraag wat mogelijk is. Sommige dingen zullen in ieder geval niet mogelijk zijn als de Kamer zegt dat ze per 1 januari moeten ingaan. Dat is een verschil. De Kamer kan altijd amendementen indienen, maar dan hangt het moment waarop ze ingaan wel af van de uitvoering. De Kamer kan altijd nog een politieke wens willen realiseren. Dat kan echter niet in 2011 of 2012 en dan moet het dus op 1 januari 2012 of 1 januari 2013 ingaan. Dat is altijd nog denkbaar. Ik begin met mijn inhoudelijke reactie op de amendementen. Daarna bekijken wij wat er mogelijk is in de uitvoering. Ik wilde dit wel gezegd hebben. De andere BES-wetsvoorstellen zijn inderdaad rond dezelfde tijd ingediend of hooguit enkele maanden eerder. Die wetsvoorstellen zijn echter, zoals de voorzitter al zei, door de Kamer uit elkaar gehaald.

Ik wil even terugkomen op de voorlichting. Mevrouw Ortega-Martijn stelde daarover een terechte vraag. Daarmee zijn wij voorzichtig geweest. Automatiseringssystemen moet je voor een conceptwetsvoorstel regelen en op een belastingplan baseren, maar het geven van voorlichting aan burgers en bedrijven over een wetsvoorstel dat hier nog niet is behandeld, gaat wel heel erg ver. Daarom is de voorlichting in afwachting van de behandeling door de Tweede Kamer beperkt gebleven tot het noodzakelijke. Er bestonden namelijk veel angstgevoelens en soms deden er zelfs indianenverhalen de ronde. Die gevoelens hebben wij via voorlichting weggenomen. Wij zeggen echter nog niet hoe de wetgeving er op 1 januari zeker en tot in detail zal uitzien. Dat is namelijk afhankelijk van de behandeling van de wetgeving in deze Kamer. Dat is netjes naar deze Kamer toe.

Ik kom op de winstbelasting, een thema dat hierbij veel aandacht krijgt. De heer Van Raak vroeg of er bedrijven weggaan als de specifieke Nederlands-Antilliaanse regimes vervallen en er een vennootschapsbelasting-tarief van 15% wordt ingevoerd. Het is natuurlijk altijd lastig om dat antwoord te geven. Mevrouw Van Gent heeft aangegeven dat een bedrijf waar zij mee heeft gesproken, dan niet onmiddellijk zal opstappen. In de jaren dat er al met bedrijven wordt gesproken, ook over investeringen, is het niet onze ervaring dat men dat over belastingregimes zegt. Dat wordt als not done beschouwd.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het was een vrij indringend gesprek.

Minister **De Jager**: Men stemt met de voeten. Men zal dan niet vaak zeggen dat het om fiscale redenen is. Er zijn altijd andere redenen te vinden op grond waarvan er niet in een vestiging, een faciliteit of een land geïnvesteerd moet worden. Het staat natuurlijk wel buiten kijf dat in die bijzondere positie van het Caribisch gebied, fiscaliteit een belangrijk onderdeel van het totale vestigingsklimaat is. Dat kun je niet ontkennen. Er zijn zo veel eilanden die een goede ligging hebben. Men kan kiezen. Er zijn heel veel eilanden die ofwel formeel, zoals de regimes die al zijn genoemd, ofwel de facto weinig of geen winstbelasting heffen. Rond Sint-Eustatius en Saba liggen inderdaad heel veel eilanden met regimes die officieel heel weinig belasting heffen, zoals de Britse Maagdeneilanden, de Kaaimaneilanden, Turks and Caicos Islands, Bermuda en Anguilla. Deze eilanden kennen noch een winstbelasting noch een dividendbelasting. Maar ook regimes op eilanden die in de buurt liggen van Bonaire, hebben soms ook heel weinig of geen winstbelasting. Natuurlijk speelt dat wel een rol. Of iemand dan zijn terminal verkoopt? Tja, dat is desinvesteren. En als je een winstbelasting hebt, dan kun je die ook niet zo snel laten verdwijnen. Nieuwe investeringen of investeringen op een laag pitje zetten, dat zijn allemaal mogelijkheden waarover ik niet ga speculeren. De OESO en het IMF hebben hier onderzoek naar gedaan. Vooral de OESO heeft hier heel diepgravend onderzoek naar gedaan. Daaruit blijkt dat de winstbelasting in combinatie met de dividendbelasting c.q. opbrengstbelasting vaak de meest bepalende belasting voor het vestigingsklimaat is. Dat is voor een deel te verklaren met psychologie maar het komt voor een deel ook voort uit angst rond belastingdruk. Bedrijven hebben vaak een grotere mate van bereidheid om indirecte belastingen en ook zelfs loonbelasting te betalen dan winstbelasting. Het bestaan van een winstbelasting speelt dus inderdaad in de vestigingsfactoren altijd wel mee.

De heer **Van Raak** (SP): NuStar gaat die terminal echt niet verplaatsen, want dan maakt het bedrijf alles kapot wat het heeft opgebouwd. En het bedrijf gaat ook niet investeren in een nieuwe terminal vlak om de hoek. Dat gaat het bedrijf echt niet doen. Ik geloof dus helemaal niets van dit soort verhalen. Ik geloof wel dat stabiliteit, duidelijkheid en helderheid belangrijk zijn voor het vestigingsklimaat. Er moet een heldere, duidelijke keuze gemaakt worden. En 15% lijkt mij een heel heldere keuze waar in ieder geval NuStar niet zenuwachtig van zal worden, maar waar wel Curaçao en Sint-Maarten mee geholpen zullen worden.

Minister **De Jager**: Helderheid en voorspelbaarheid zijn inderdaad heel belangrijk. Men hoopt dat het voorstel zoals dat er nu ligt, het ongeveer zal halen. Dat is natuurlijk ook onderdeel van die helderheid en voorspelbaarheid. Maar de vraag was ook of bedrijven weggaan. Ik heb het niet over één bedrijf gehad en ik heb ook niet gezegd dat er bedrijven weggaan, maar ik heb gewoon de werkelijkheid geschetst. De heer Van Raak moet in ieder geval openstaan voor de feiten. Ik heb niet gezegd: dat bedrijf gaat weg of dat bedrijf blijft. Voor beide uitspraken zou ik mijn

hand niet in het vuur durven steken. Maar in algemene zin weet ik wel dat bedrijvigheid, ondernemerschap en vestigingsklimaat niet alleen gebaat zijn bij transparantie, duidelijkheid en helderheid, maar dat winstbelasting zeker in dat gebied een heel bepalende factor is. Je kunt eromheen draaien, maar dat is wel de werkelijkheid. Wij kunnen het misschien niet wenselijk vinden en wij kunnen misschien de wereld willen verbeteren, om te beginnen op Bonaire en dan maar na ons de zondvloed. Leuk, dan hebben wij een arbeidskorting op Bonaire, maar misschien geen banen meer om die arbeidskorting tegen te vergelden.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): U durft uw hand daar niet voor in het vuur te steken!

Minister **De Jager**: Nee, ik durf mijn hand daar niet voor in het vuur te steken, maar dat geldt hopelijk ook voor de Kamer. Beide zijn belangrijk. Wij weten in ieder geval dat het economisch een grote impact op de eilanden zal hebben. Nu zijn er specifieke regimes en economische zones, waarin geen winstbelasting bestaat of de winstbelasting tot nihil is. Als Nederland daarvoor verantwoordelijk wordt, wil ik dat niet meer. Ik wil geen economische zones meer met een tarief van 2%, terwijl andere ondernemers ineens meer belasting moeten betalen. Het is niet fair als je bent overgeleverd aan de afspraken van de inspecteur of het eilandbestuur of je wel of geen belasting betaalt. Daarom hebben wij gezocht naar een vorm waarbij die bedrijven niet weggaan maar waarbij wel een evenwichtige belastingheffing tot stand komt, namelijk de vastgoedbelasting in combinatie met de opbrengstbelasting. Dat is een fair systeem waarin iedereen, zowel groot als klein, meebetaalt.

De heer **Van Raak** (SP): Dit hoor ik echt veel te vaak, ook van belastingglobby's. Altijd wordt er gegoocheld met het aantal mensen dat er komt werken en het aantal bedrijven dat zich er vestigt, want stel je voor dat ze misschien wel weggaan en misschien wel niet investeren! Het is allemaal boterzacht, boterzacht en nogmaals boterzacht. Wel keihard zijn de tarieven die dalen. Ik geef toe dat die in de hele regio dalen. Die dalen namelijk overal en die gaan richting putje, richting nul. Dat is precies de reden waarom die kleine overheden te weinig geld hebben om te investeren in hun mensen, in sociale dingen en in solidariteit. Daarom moet er maar eens een eind aan komen en hier kan dat. Hier kan dat! Binnen het Koninkrijk kunnen we dat met 15% op een verantwoorde manier doen. Het gaat mij dus zeker ook om die speciale economische zones, waarover de minister sprak. Daar zitten een paar grote jongens, die echt niet weggaan en waarmee ook zeker afspraken te maken zijn. Bovendien zullen die naar mijn overtuiging niet schrikken van 15%. Deze minister zegt altijd dat hij de belastingparadijzen wil aanpakken. In dit geval kan hij dat dus doen en wel op een verantwoorde wijze. Het alternatief is namelijk dat we straks op Curaçao en Sint-Maarten ook geen winstbelasting meer hebben. Over een paar jaar komen ze dan weer, hun handen ophoudend, bij deze of een andere minister aanzetten, omdat ze zo'n grote schuld hebben.

Minister **De Jager**: Nu moeten we oppassen voor retoriek. De belastingopbrengst in dit voorgestelde systeem is hoger dan de opbrengst in het verleden op de drie eilanden. Ik vraag de heer Van Raak om dit goed in zijn geheugen te prenten. Wij kwamen eerst uit op een bedrag van ongeveer 40 mln. dollar en dat wordt nu rond de 50 mln. dollar. We voeren dus geen grote verlagingen van de belastingopbrengst door. Dat is ook niet beoogd. Het is dus retoriek om te zeggen: in plaats van een winstbelasting is er een vastgoedbelasting in combinatie met een opbrengstbelasting. Op dit moment is er al een dividendbelasting. Althans, die is wel ingevoerd maar is nooit geldig geworden in het land

Nederlandse Antillen. Deze wordt straks echter van toepassing verklaard, waardoor er een opbrengstbelasting in komt. Dat is een van de beste remedies tegen belastingparadijzen.

Dit systeem is namelijk zo belastingparadijs-proof dat het iedere toets der kritiek voor belastingparadijzen kan doorstaan. Het wordt een Caribische parel inzake solide belastingheffing. Wij hebben namelijk een opbrengstbelasting tegen misbruik door doorstromers; 2% à 3% is vaak al prohibitief, maar 5% is zeker prohibitief om doorstromers af te stoppen. De andere eilanden in de buurt hebben dat niet. Bovendien hebben wij een vastgoedbelasting die de hele economische activiteit daadwerkelijk, van klein kantoor tot groot kantoor en van hotel tot universiteit maar ook een olieterminal, gaat belasten. Hoeveel winst een olieterminal precies maakt, weet je niet, en bij een hotel is het ook best lastig om de winst te bepalen, maar één ding is zeker: zulke ondernemingen hebben een brede, solide basis van onroerend goed. Die is veel beter vast te stellen en te waarderen dan de winst. Aan deze kant van de tafel moesten wij overigens even glimlachen over de uitspraak van «de eenvoudige vennootschapsbelasting van Nederland». Ik weet niet waar de heer Van Raak het over had, maar die kennen wij niet. Als één belasting in Nederland ingewikkeld is, is het wel de vennootschapsbelasting. Ik kan daar eerlijk over zijn, want ik ben er politiek zelf verantwoordelijk voor. De vennootschapsbelasting is de ingewikkeldste belasting die wij hebben. Zij is ook het meest constructiegevoelig, waardoor je continu aan het repareren bent. Dat is deze Kamer ook bekend! Wij hebben ieder jaar voorstellen voor de vennootschapsbelasting en ieder jaar is daarover strijd. Het is dus verschrikkelijk ingewikkeld. Wij moeten niet de Belastingdienst en de mensen daar met een verschrikkelijk ingewikkelde belasting opzadelen, terwijl er solide, robuuste alternatieven zijn met een opbrengst van de totale belastingen die even hoog of, in vergelijking met voorgaande jaren, zelfs nog hoger is. Ik denk dat wij echt een goed systeem hebben voorgesteld. Het systeem is beter dan dat in de rest van het Caribisch gebied. Het is zelfs een systeem dat voor westerse landen niet zou misstaan!

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik onderschrijf wat de minister heeft gezegd. Dit robuuste systeem is heel erg creatief. Op welke manier kunnen wij er echter zorg voor dragen dat er geen misbruik wordt gemaakt van dit systeem? Ik heb vragen gesteld over bedrijven die ervoor kiezen om bijvoorbeeld een object te huren en over internetbedrijven die vanuit een andere locatie allerlei zaken doen. Er is inderdaad een opbrengstbelasting, maar op de een of andere manier is het toch mogelijk om deze vastgoedbelasting te ontduiken.

Minister **De Jager**: In fiscale termen noemen wij vastgoed een situsgoed. Het mooie van een situsgoed is dat het de meest robuuste grondslag levert, want een situsgoed kan nergens anders worden ondergebracht. Een situsgoed is namelijk «vastgenageld» aan het geografische gebied waar het ligt. Daarom wordt ook in westerse belastingverdragen over vastgoed en de opbrengsten uit vastgoed niet zozeer gekeken naar de natuurlijke eigenaar van het vastgoed als wel naar de situs waar het vastgoed is gelegen. Dat geldt ook voor het voorbeeld van mevrouw Ortega-Martijn: in het geval van verhuur, wordt de verhuurder aangesproken voor de belasting en zal hij deze dus in zijn huur moeten doorberekenen. Op die manier wordt altijd belasting geheven, al is de verhuurder op Anguilla of de Maagdeneilanden gevestigd. Door aan te sluiten bij de situs, heb je altijd een belastingplichtige. Dat maakt het een heel solide systeem.

Ik zou de leden van deze commissie dolgraag wegwijs willen maken in de praktijk van de vennootschapsbelasting in Nederland en hun een rondleiding willen geven bij de Belastingdienst in Nederland. Als zij de kennis die zij dan opdoen zouden projecteren op de kleine economieën

van de rots in de zee – prachtig hoor! – of van Sint-Eustatius, zou er volgens mij heel wat meer sympathie zijn voor deze voorstellen dan tot nu toe uit de vraagstelling is gebleken!

De **voorzitter**: Ik dacht even dat de minister ons wilde uitnodigen op de BES-eilanden, maar dat is niet zo.

Minister **De Jager**: Nee, nee, dat mag ik niet doen; dat is aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties!

De heer **Van Raak** (SP): Ik wil die uitnodiging best aannemen! Wat mij betreft mag de vennootschapsbelasting weer naar het niveau van een paar jaar geleden.

De minister spreekt over de vestigingsplaatsfictie. Voor de handels- en dienstentrepots ...

Minister **De Jager**: Daar kom ik straks op.

De heer **Van Raak** (SP): De minister zegt wel dat hij tegen de speciale economische zones is, maar deze blijven gewoon in stand. Ik begrijp echter dat de minister daar straks op zal ingaan.

Minister **De Jager**: Ja, want dit is echt een misverstand. Ik hoop dat ik de heer Van Raak in ieder geval op dat punt kan overtuigen.

De heer **Van Raak** (SP): Ik zal mijn best doen!

De **voorzitter**: Het is misschien verstandig dat wij de minister de kans geven om vragen te beantwoorden, want hij heeft nog een berg papier voor zich.

Minister **De Jager**: Ja. Mevrouw Ortega-Martijn vroeg naar de opbrengsten van de vastgoed- en opbrengstbelasting. De opbrengst van de vastgoedbelasting is geraamd op 4,1 mln. dollar en die van de opbrengstbelasting op 1,3 mln. dollar. De opbrengst van de opbrengstbelasting is afhankelijk van het doen van uitkeringen door de belastingplichtigen en daarmee is zij mede afhankelijk van de conjunctuur. Het bestaan van deze belasting is intersociaalrechtelijk van belang, met name in OESO-verband, omdat zij niet alleen geld oplevert, maar ook – en dat is nog veel belangrijker – voorkomt dat er een ventiel ontstaat in het hele systeem. Het is een heel deugdelijke afhechting, die nu niet bestaat in de Nederlandse Antillen. Dat is ook een van de redenen waarom er dingen kunnen doorstromen. Naast de vestigingsplaatsfictie voor de opbrengstbelasting en vastgoedbelasting is dit een tweede verdedigingswal tegen ongewenste activiteiten op de drie eilanden.

Dit soort activiteiten vindt overigens wel in de rest van het Caribisch gebied plaats. Het betreft niet-reële activiteiten en doorstromers. Wij willen die doorstromers gewoon niet, omdat zij op zichzelf weinig werkgelegenheid leveren. Op Curaçao leveren zij toevallig wel werkgelegenheid, maar wij willen die business niet. Wij willen echte activiteiten, zoals die van meubelmakers, restaurants en hotels. Daar is dit systeem voor gemaakt en niet voor fiscale constructies die door fiscalisten op papier worden gemaakt. Daarom hebben wij er twee. Iedere wal is op zich al heel stevig. Een vestigingsplaatsfictie durft men namelijk ook niet, want de inspecteur kan het gewoon naar Nederland toe halen. Dat is een enorm stevig fenomeen dat in de regio onnavolgbaar is. Het is echt heel stevig. Daarnaast is er de opbrengstbelasting om te voorkomen dat er ventielen in het systeem ontstaan. Het is dus een heel solide en robuust systeem. De fractie van de Partij van de Arbeid heeft gevraagd naar de ingediende amendementen op het invoeringstraject van de belastingwetgeving. Op

de politieke wenselijkheid hiervan kom ik straks in algemene zin terug bij de directe belastingen. Zeker gelet op de afspraken die zijn gemaakt, vindt de regering de amendementen inhoudelijk gezien allemaal niet wenselijk. Ik kom daar straks gemotiveerd op terug. Als je puur zou kijken naar de uitvoering, levert alleen een tariefswijziging in de inkomstenbelasting over het algemeen geen problemen op. Dat komt doordat deze weliswaar per 1 januari ingaat, maar er pas een jaar later aangifte wordt gedaan. De Belastingdienst heeft dan dus nog ruim een jaar de tijd om de systemen aan te passen.

Iets anders geldt voor een schenk- en erfbelasting. Er wordt nu inderdaad geen successiebelasting geheven op de drie eilanden. Het invoeren daarvan zou ten opzichte van de opbrengst onevenredige kosten met zich meebrengen. Ook zijn er grote risico's omdat het een tijdstipbelasting is. Het zou eigenlijk niet haalbaar zijn om dat op 1 januari te doen. De vennootschapsbelasting vergt vanuit de Belastingdienst heel veel voorbereidingstijd en levert veel problemen op. Je zou dan natuurlijk kunnen overwegen om het een jaar later te doen, maar ook dan heb je de infrastructuur niet om aan winstbepalingsvraagstukken te doen. De Belastingdienst gaat niet ook nog eens adviseur spelen. De kosten daarvan zijn ook enorm hoog. Tot nu toe is de tariefswijziging in de ib relatief het gemakkelijkst. Dat geldt ook voor een tariefswijziging – als het inderdaad alleen een tariefswijziging is – in de opbrengstbelasting. Ik heb echter al aangegeven dat het tarief van 5% al zorgt voor een stevig hek om de BES-eilanden, samen met de grondslagbepaling waardoor de opbrengstbelasting in ieder geval altijd wordt geheven. Dit leidt tot het tegengaan van constructies.

Mevrouw Ortega-Martijn heeft gevraagd of ondernemers zonder personeel een vestigingsplaatsbeschikking kunnen krijgen. Het antwoord op die vraag is ja. Speciaal voor lichamen waarin een relatief kleine onderneming wordt gedreven, is bij nota van wijziging een lichtere toets geïntroduceerd, mits wordt voldaan aan de activiteitentoets. Dat is de antimisbruikbepaling. De activiteitentoets betekent geen financiële dienstverlening en geen royaltybetalingconstructies. Hierbij geldt een maximale omzet van \$ 80 000 en maximale bezittingen van \$ 200 000. Dit zou soelaas bieden voor bijvoorbeeld zzp'ers, zonder dat wij het risico lopen dat het kan worden misbruikt voor andere lichamen. Voorts kwalificeren lichamen zonder personeel ook als zij aan de activatoets voldoen. De activatoets is doorgaans minder dan 50% van zogenaamd mobiele activa: deelnemingen, beleggingen en liquiditeiten.

Ik ga over naar de directe belastingen, onder andere de loon- en inkomstenbelasting, de pensionaderegeling en de eilandbelastingen. Ik zal ook iets zeggen over fiscale constructies en over het successierecht. De derde nota van wijziging is de Kamer vrijdag toegestuurd, zo zeg ik tot de VVD-fractie. Ik heb begrepen dat de Kamer haar inmiddels heeft ontvangen. Het amendement-Neppéus heeft mijn sympathie, zoals ik al zei. Het heeft geen gevolgen voor inhoudsplichtigen, wat belangrijk is, net zoals gevoelens van rechtvaardigheid. Ik heb daarom in de nota van wijziging de bedoeling en het doel van het amendement-Neppéus overgenomen, mede in de hoop dat mevrouw Neppéus daarmee haar amendement intrekt.

Mevrouw Van Toorenburg heeft gevraagd wat de uitvoerings- en handhavingskosten zijn van het deels overnemen van het amendement-Neppéus. De uitvoerings- en handhavingskosten van de derde nota van wijziging zijn verwaarloosbaar klein. Het was een vrij gemakkelijke parameter om aan te passen in de inkomstenbelasting, omdat het dus een jaar later is. Ook hier geldt dat voorkomen beter is dan genezen. Een voordeel is dat mensen van buiten met heel hoge inkomens niet heel snel zullen gebruikmaken van het belastingregime.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Voorzitter. De minister geeft aan dat hij sympathie heeft voor een amendement van mevrouw Neppérus en dat hij de bedoeling daarvan heeft meegenomen in de derde nota van wijziging. Wij hebben het al de hele dag over het draagvlak bij de eilanden. Is de minister nagegaan of de besturen op de drie eilanden hiermee instemmen?

Minister **De Jager**: Ik heb in de nota van wijziging de parameters iets anders gezet dan in het oorspronkelijke amendement van mevrouw Neppérus, waardoor het alleen de echt hoge inkomens betreft. Daarmee konden de eilandbesturen leven, mits in ruil daarvoor de ouderentoeslag in de belastingvrije voet zou worden geïntroduceerd. Dat heb ik eveneens in de derde nota van wijziging gedaan en dat pakketje leidde dus tot draagvlak bij de eilanden.

Mevrouw Van Gent vroeg om een reactie op het amendement aangaande een inkomensafhankelijke arbeidskorting, de opbrengstbelasting en het tarief van de vastgoedbelasting. De invoering van een inkomensafhankelijke arbeidskorting maakt de loon- en inkomstenbelasting veel moeilijker uitvoerbaar. Het is weliswaar een Earned Income Tax Credit (EITC) zoals wij die hier in Nederland hebben, maar we hebben hier heel professionele inhoudingsplichtigen met software die lang meegaat. Op de drie eilanden gebeurt nog veel op een vereenvoudigde wijze. Zo'n ingewikkeld systeem zou het voor de Belastingdienst te ingewikkeld maken, maar ook voor de inhoudingsplichtigen. Een deel van de beoogde eenvoud van het stelsel zou ermee verloren gaan, terwijl het nu juist de bedoeling was om het stelsel eenvoudig te houden. Met deze stap gaan we dan gelijk weer de verkeerde kant op. Het komt wel sympathiek over, maar het is naar mijn mening ook niet nodig, vanwege de hoge belastingvrije som. Die is veel makkelijker en veel eenvoudiger. De vormgeving van de inkomensafhankelijke arbeidskorting leidt er wel toe dat het inkomenstraject van die korting wordt afgebouwd, waardoor je weer een hogere marginale druk krijgt, juist op een traject dat er wel toe doet. Het afbouwpercentage is ongeveer 6,5. Dat betekent dat het effectieve belastingtarief op dat traject van 30,4% naar 36,9% toeloopt en dat is juist een traject dat relevant is voor de arbeidsparticipatie.

Dan de vraag over de herziening van de raming voor de inkomsten- en loonbelasting.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De minister zegt dat het technisch te ingewikkeld zou zijn om het uit te voeren. Ik begrijp daaruit dat het allemaal op een oude typemachine en met een kaartenbak gaat gebeuren. Als dat zo is, dan heb je sowieso een probleem met de inning. Ik hoor dus graag een iets serieuzer antwoord op de vraag wat dit betekent voor de administratieve lasten. Ook voor de rest van de belastinginning is het immers van groot belang dat de inning gemoderniseerd wordt en dat de regels nageleefd gaan worden. Ik mag aannemen dat de minister dat met mij eens is. Wat de hoge belastingvrije voet betreft, heb ik net al aangegeven dat het in de nu voorliggende wetgeving gaat om bedragen tot 9000. Dat zit \$ 500 boven het minimumloon dat daar gehanteerd wordt. Mijn amendement loopt door tot maximaal \$ 19 000 in tranches. Daardoor wordt het voor de lagere inkomens aantrekkelijker gemaakt om daar aan het werk te gaan en daar meer aan over te houden. Daar gaat de minister helemaal niet op in.

Minister **De Jager**: Als we het huidige systeem hanteren op een inkomen van \$ 15 000, dan kunnen we op een calculator heel simpel narekenen hoeveel er ingehouden moet worden. Als ik mevrouw Van Gent een calculator zou geven, zou het haar veel meer moeite kosten om al voor één geval uit te rekenen wat je moet inhouden bij een inkomen van \$ 15 000 in het systeem van een EITC, een inkomensafhankelijke variabele

arbeidskorting met een afbouwtarief. Voorts acht ik het materieel niet nodig. Ik gaf net al aan dat er een grote vrijstelling is, een grote belastingvrije voet. En in tegenstelling tot het huidige systeem – dat is wel belangrijk – geldt die vrijstelling, die belastingvrije voet, ook voor de premies. Daarmee betaal je dus over dat eerste traject, die \$ 9 000 – het kan ook \$ 8 500 zijn – geen belasting en ook geen premies. Je bouwt eigenlijk wel premies op, want ook lagere inkomens hebben daar recht op. Daardoor ontstaat er een heel nette vorm van zogenaamde Benthamse progressie. Met de vlaktaks kun je toch een behoorlijk progressief systeem hebben, want over de eerste \$ 10 000 betaal je niets. Iemand die \$ 20 000 verdient, betaalt ongeveer 15%. Iemand die \$ 60 000 verdient, schuift al een stuk verder op naar die 30% en iemand die \$ 150 000 verdient, betaalt nagenoeg 30%. Er is dus echt sprake van progressie. Juist door die vrijstelling van premies is dat heel gunstig voor lagere inkomens. Het doel dat mevrouw Van Gent voor ogen heeft, weet ik dus in het huidige systeem, het voorgestelde systeem, goed en op een heel gemakkelijke manier te vangen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Is het misschien mogelijk om nog wat precieze koopkrachtplaatjes van de minister te krijgen? Precieze koopkrachtplaatjes hebben wij namelijk nooit gekregen. Ik zou dat toch wel op prijs stellen, want ik ben er nog steeds niet helemaal gerust over.

Minister **De Jager**: Er zijn voorbeeldgezinnen. Hun situaties zijn ietwat verbeterd, maar ik kan een update geven van die voorbeeldgezinnen. Puntenwolken: dat kan niet. Ja, die puntenwolken vindt GroenLinks natuurlijk prachtig. Eén punt is namelijk de totale, opgetelde, populatie. De puntenwolk ziet er zo uit. Ik denk dat die niet zo veel zegt. Eén punt is ongeveer 18 000 huishoudens. Het is dus nog veel minder dan een punt, namelijk iets meer dan een halve punt van een puntenwolk. Wij kunnen die voorbeeldgezinnen dus updaten. Die gegevens zal ik de Kamer schriftelijk doen toekomen.

De **voorzitter**: Dat is de tweede toezegging.

Minister **De Jager**: Ja, dit is een duur wetgevingsoverleg voor het ministerie van Financiën.

Mevrouw Ortega-Martijn vroeg naar de herziening van de raming. Dat komt inderdaad grotendeels door met name Bonaire: de herijking van het aantal inwoners aldaar. Daarvan hadden we eerst een ander aantal doorgekregen. Vandaar dat er sprake is van andere ramingen. Tegen mevrouw Ortega-Martijn zeg ik dat er bij de introductie van de vlaktaks nagenoeg niet is gesneden in de aftrekposten. Er geldt nu een gecombineerd vlak tarief. Die aftrekposten blijven dus grotendeels in stand. Die worden voortaan natuurlijk wel tegen een lager tarief verzilverd. Dat is het voordeel van een vlaktaks. Het budgettaire beslag van zo'n aftrekpost neemt dan dus wel af.

Er is gezegd dat 60-plussers geen zorgpremie betalen in het huidige stelsel. Voor alle inwoners van de BES-eilanden gaat een vlak tarief gelden van 30,4%. Dat is een gecombineerd tarief van inkomstenbelasting, loonbelasting, premie Algemene Ouderdomsverzekering (AOV), premie Algemene weduwen- en wezenverzekering en de niet-werkgeverspremie ter zake de Zorgverzekering. Voor die voorbeeldhuishoudens hebben wij dat ook inzichtelijk gemaakt. Op zichzelf ziet dat er heel goed uit. Voor 60-plussers – wij zullen een en ander herijken – worden de verhoging van de AOV-uitkering en de verhoging van de belastingvrije som met een ouderentoeslag meegenomen. Die hadden we namelijk nog niet meegenomen. Wij zullen die dus meenemen in de toezegging die ik net heb gedaan.

Ik kom op de pensionado regeling: de overgangsregeling. Ik had een overgangsregeling van vijf jaar opgenomen, maar mede naar aanleiding van het amendement-Neppérus heb ik bij nota van wijziging een overgangsregeling van vier jaar opgenomen.

De CDA-fractie maakt zich zorgen over mogelijke hoge eilandbelastingen. De nieuwe systematiek is vergelijkbaar met die van de Nederlandse gemeenten. De Wet FinBES waarin dat wordt geregeld, is al door beide Kamers aangenomen. Gemeenten en openbare lichamen hebben de vrijheid om te bepalen welke lokale belastingen zij heffen. Daarvoor geldt natuurlijk wel dat de mogelijkheden door de wet worden beperkt. De inwoners van de drie eilanden stemmen op hun lokale vertegenwoordigers. Het is de bedoeling dat dit voldoende prikkel vormt om eventuele belastingheffing niet te laten ontsporen. Ik deel dus niet de zorg dat sprake zal zijn van ongebreidelde lastenverhoging. Mocht dat in de toekomst ooit het geval zijn, zullen wij dat in de evaluatie moeten meenemen. Inwoners van de eilanden stemmen op hun lokale vertegenwoordigers. Als het goed is, gaat daarvan een matigende invloed uit. Mocht dat niet zo zijn, kunnen wij daarover vanzelfsprekend altijd in de Kamer spreken. Dat zal dan met de minister of staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn.

Een andere vraag luidt, welke lokale belastingen er zijn. Op grond van de Wet financiën BES zijn dat de volgende. Ik zeg er nadrukkelijk bij dat dit niet de wet is die nu voorligt. Deze wet is al aangenomen door beide Kamers. Op basis van de FinBES kennen wij: de grondbelasting, de toeristenbelasting, de verhuurautobelasting ... Ik zou autoverhuurbelasting zeggen. Maar het heet dus verhuurautobelasting. Dat is een klein element van couleur locale. Dat moet mevrouw Van Gent aanspreken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Enorm!

Minister **De Jager**: Grapje. De motorrijtuigenbelasting. Dat had dan ook de rijtuigenmotorbelasting kunnen zijn, maar het is toch de motorrijtuigenbelasting. De parkeerbelasting, de hondenbelasting, de reclamebelasting, de precariobelasting en de havenbelasting en havenrechten. In 2010 heffen Sint-Eustatius en Saba alleen toeristenbelastingen en motorrijtuigenbelasting. Met andere woorden: op basis van de FinBES kunnen zij veel belastingen heffen, maar in het bijzonder deze beide eilanden doen het maar beperkt. Sint-Eustatius kent bovenop die twee nog wel de verhuurautobelasting. Bonaire heft al deze drie belastingen en daarnaast ook de precariobelasting en de grondbelasting. De hondenbelasting wordt bijvoorbeeld nergens geheven. Het is afhankelijk van de lokale democratie wat de situatie zal zijn na de eenwording met het land Nederland.

Mevrouw Van Toorenborg heeft een vraag gesteld over fiscale constructies. Daarop heb ik al geantwoord.

Een samenstel van factoren heeft geleid tot het niet langer handhaven van de successiebelasting. De huidige successiebelastingverordening dateerde van 1908. Hij was niet herzien. Er zijn heel grote vrijstellingen in opgenomen. Er is daar een heel andere cultuur. Er zijn heel veel onverdeelde nalatenschappen, waarbij het pand nog niet is verdeeld. Een dergelijk conflict kan heel erg lang slepen. Op andere eilanden in de Caribische regio bestaat veelal ook geen successiebelasting. Naast het feit dat ze tot heel weinig opbrengst leidt, is ze heel ongebruikelijk. We zetten de beperkte capaciteit van de Nederlands-Antilliaanse belastingdienst, die straks de nieuwe Nederlandse belastingdienst voor het Caribisch gebied is, liever in voor belastingen die echt geld gaan opleveren.

Er zijn wel maatregelen opgenomen om misbruik te voorkomen. In het huidige systeem kan een fiscale successiebelastingclaim al worden afgeschud als een Nederlander meer dan een jaar in de Nederlandse Antillen heeft gewoond. Die regeling is ongebruikelijk; bij andere landen

staat daar een periode van tien jaar voor. Op de BES-eilanden gaan wij deze termijn nu verhogen. In de huidige situatie geldt dat als je een jaar of meer op Bonaire, Sint-Eustatius of Saba woont, je je Nederlandse successieclaimen al hebt afgeschud. Nu wij erover gaan, heb ik de mogelijkheid aangegrepen om het meteen op te hogen, waardoor er veel minder sprake kan zijn van misbruik.

Het laatste blok gaat over de indirecte belastingen, allereerst over de verschuiving van directe naar indirecte belastingen. In de huidige situatie bestaat de belastingopbrengst op de BES-eilanden voor 42% uit indirecte en voor 58% uit directe belastingen. Dit wetsvoorstel zorgt voor een verschuiving. Hierdoor komt de opbrengst voor 56% uit indirecte belastingen en voor 44% uit directe belastingen. De macro-opbrengst van het belastingstelsel blijft hetzelfde, maar de opbrengst wordt zo veel robuuster vormgegeven. Ze is makkelijker te heffen. Ook wordt zij concurrerender voor de economie. Ik heb het net over situsgoederen gehad. Ook de OESO zegt dat deze goed te belasten zijn, omdat zij niet kunnen weglopen. Een hotelketen kan met zijn gebouw niet weglopen. Ook een duur huis is altijd belast. De tweede woningen van Nederlanders en Amerikanen op deze eilanden worden straks belast, ter plekke. Ook indirecte belastingen worden geheven op goederen die moeilijk verplaatsbaar zijn. Ze hebben te maken met consumptie. Op de eilanden is het heel simpel: je kunt daar niet gemakkelijk even over de grens je boodschapjes doen. Het is daarom een ideaal gebied om veel indirecte belastingen te heffen. In het Caribisch gebied liggen veel eilanden die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend indirecte belastingen heffen. Een voorbeeld hiervan is Anguilla. Dit eiland heeft hoge invoerrechten, een soort algemene bestedingsbelasting, wat accijnzen en that's it. Sommige eilanden hebben alleen maar indirecte belastingen. Daarvoor hebben wij niet gekozen, maar we hebben de mix wel iets verschoven.

De heer Van Raak heeft een paar vragen gesteld over de economische zone en het handels- en dienstenentrepot. De fiscale gevolgen voor bedrijven in een Nederlands-Antilliaanse zone – dit gaat dus over de huidige situatie – zijn: vrijstelling van de invoerrechten en grondbelasting, een winstbelastingtarief van 2% in plaats van 34,5%, geen heffing van accijnzen of heffing naar de omzet zolang er niet aan inwoners wordt geleverd. Voor het overige geldt het reguliere belastingstelsel. De fiscale gevolgen voor bedrijven in een BES-handels- en dienstenentrepot zijn slechts: geen heffing van accijnzen of algemene bestedingsbelasting zolang aan niet-inwoners wordt geleverd. Voor al het andere geldt het normale systeem. Het is precies hetzelfde als wat in de Rotterdamse haven een douane-entrepot doet. Stel dat je een olieterminal hebt dat alleen maar bunkert en daarna teruggeeft. In de ABB is geen teruggave voorzien. Anders zou een bedrijf er in ieder geval onmiddellijk mee stoppen. Anders zou de olieterminal ABB bij invoer moeten betalen over iets dat wordt ingevoerd en daarna weer uitgevoerd. Dat is uitermate ongebruikelijk. In Nederland doen wij dat ook niet. Je zou het een veemgebied kunnen noemen, zoals dat vroeger in douanetermen heette. Het is een handels- en dienstenentrepot.

De directe belastingen gelden allemaal wel. Ook de vastgoedbelasting geldt. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie, waarin geen of nagenoeg geen winstbelasting wordt geheven. Het is dus echt een groot verschil met nu. Ik wilde echt af van die bijzondere situatie. Voor directe belastingen wil ik geen gebiedjes op een eilandje hebben. Ik wil geen afwijkingen. Ik wil niet verantwoordelijk worden voor een fiscaal stelsel met economische zones. Die hebben een slechte naam in OESO-termen. Terecht ook. De Nederlandse Antillen zijn geen belastingparadijs, maar hebben wel een slechte naam in belastingparadijstermen. Bovendien kun je Europeesrechtelijk niet zomaar afwijken van indirecte belastingen. De voordelen beperken zich dus tot indirecte belastingen, terwijl de economische zone zich tot nu toe uitstrekte tot directe belastingen. Het reguliere

tarief voor de vastgoed- en opbrengstbelasting is verschuldigd. Dus de handels- en dienstenentrepots moeten ook de opbrengstbelasting, die er nu nog niet is, betalen. Ze kunnen dus geen doorstromers opzetten op zo'n handels- en dienstenentrepot. Het is echt voor goederenimport en -uitvoer.

De heer **Van Raak** (SP): Ik vind het heel geruststellend dat de minister zegt dat hij geen economische zones wil. Ik wil eens testen hoe hard dat is. Bij de handels- en dienstenentrepots is er volgens mij geen vestigingsplaatsfictie. Kan de minister kort aangeven wat het voor bijvoorbeeld NuStar op Statia het verschil maakt dat het nu niet meer in een economische zone zit maar in een handels- en dienstenentrepot? Wat is concreet het verschil?

Minister **De Jager**: Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen de huidige economische zone, waarvoor ik niet verantwoordelijk ben en waarop ik en ook de Kamer geen invloed heeft, en het nieuwe voorgestelde systeem. Ook daarin zijn de antimisbruikbepalingen van toepassing. De heer Van Raak is wellicht bevreesd dat vanuit die handels- en dienstenentrepots een soort doorstromers of trustkantoren zoals op Curaçao kunnen ontstaan. Dat is echt niet de bedoeling. Het is niet de bedoeling dat daar trustkantoren gaan ontstaan die niet aangetast kunnen worden door de belastingheffing.

De heer **Van Raak** (SP): We hebben nu toch allemaal het voorbeeld van NuStar voor ogen. Gaat NuStar in de nieuwe situatie feitelijk meer belasting betalen? Anders blijft het hele verhaal alleen theorie. Hoeveel meer belasting gaan NuStar betalen?

Minister **De Jager**: Ik weet niet precies wat NuStar nu aan belasting betaalt. Er zijn kennelijk afspraken gemaakt in het verleden om NuStar weinig belasting te laten betalen. Tenminste, volgens mij zei de heer Van Raak dat hij daar de hand op heeft gelegd. Zulke afspraken worden straks niet meer gemaakt. Dan geldt gewoon de standaard vastgoedbelasting. Ik kan natuurlijk nooit uitspraken doen over de fiscale positie van individuele belastingplichtigen, maar in het algemeen is het wel zo dat de vastgoedbelasting een constante opbrengst is. Die is niet te ontlopen. Als je veel gebouwen bezit of veel vaste opstallen, zul je veel commercieel vastgoed hebben en moet je die belasting betalen. Er is ook een opbrengstbelasting geïntroduceerd die er nu nog niet is. Ik kan dus niet zeggen welk individueel bedrijf wel of niet meer belasting gaat betalen. Dat kan de Kamer aan een bedrijf vragen, maar niet aan mij. Voor mij geldt de geheimhoudingsplicht, ex artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen. Ik kan wel zeggen dat de vastgoedbelasting en de opbrengstbelasting voor al die bedrijven, ook voor dit bedrijf, gewoon volledig gaat gelden.

De heer **Van Raak** (SP): Dat snap ik. Ik ga ook zeker niet om de bedragen van NuStar vragen, want de Kamer gaat niet over individuele gevallen. Maar «the proof is in the eating». De minister zegt terecht dat de speciale economische zones toch wel alle kenmerken hadden van een belastingparadijs. Hij kon de mensen die dat zeiden niet helemaal ongelijk geven. Gaan bedrijven als NuStar en ook Bopec op Bonaire nu meer belasting betalen? Als ze namelijk niet meer belasting gaan betalen, dan kun je zo veel dingen bedenken als je wilt, maar dan blijven ze in een belastingparadijsachtige constructie zitten. Gaan ze meer betalen? Dat is de test.

Minister **De Jager**: Hier kan ik wel in algemene zin op antwoorden. Hier is namelijk sprake van een hardnekkig misverstand tussen mij en de SP. Ik heb niet het idee dat ik erin slaag om dat uit te leggen. Ik weet niet of ik dat mijzelf als persoonlijk falen moet aanrekenen dan wel of het te maken

heeft met een bepaalde religieuze houding van de SP. Ik zal de heer Van Raak echter proberen te overtuigen. De hoogte van een belastingtarief is op geen enkele wijze bepalend voor de vraag of je een belastingparadijs bent. De hoogte kan een element daarin zijn. Het gaat erom of je schadelijke belastingconcurrentie vormt dan wel of je gelijke monniken verschillende kappen geeft. De economische zones hebben bijvoorbeeld niet zozeer de kenmerken maar in ieder geval wel de geur van een fiscaal stelsel waar ik niet voor wil tekenen. Maar als een land over zo veel natuurlijke bronnen beschikt en daardoor zo veel opbrengsten heeft dat het geen belastingheffing nodig heeft om iedereen die 18 jaar is en een rijbewijs haalt, een gratis auto mee te geven, dan wil dat niet zeggen dat zo'n land per se slecht is of een belastingparadijs is. Het wil zeggen dat het niet aan middelen hoeft te komen via belastingheffing. Het gaat om de vraag: zit je andere landen in de weg? Wij hebben niet zo veel. Wij hebben een beetje aardgas en een heel klein beetje olie. Wij moeten heel veel belasting heffen om onze middelen binnen te krijgen.

Bij belastingparadijzen gaat het om het volgende. Ten eerste: word ik dwarsgezet door een land dat zelf weinig belasting betaalt? Ten tweede: is dat land wel of niet transparant in de wijze waarop het omgaat met regimes, en doet het aan grondslaguitholling van reële activiteiten die elders plaatsvinden? Ten derde: behandelt men, bijvoorbeeld met economische zones, belastingplichtigen in het eigen gebied wel of niet ongelijk? Dat kunnen allemaal kenmerken zijn van belastingparadijzen, zeker een stapeling daarvan. Dit gaat vervolgens vaak gepaard met lage tarieven. Maar de combinatie met die andere elementen, bijvoorbeeld het gebrek aan uitwisseling van informatie, maakt dat een land een belastingparadijs is.

Dit hier doorstaat iedere toets, de meest strenge toets inzake de vraag of een land al dan niet een belastingparadijs is. Ten eerste wisselen wij informatie uit op volledig OESO-conforme manier. Wij hebben zelfs een manier waarop wij dat gelijk kunnen doen, want onze Nederlandse Belastingdienst zit daar. Wij hebben dus alle informatie-uitwisseling die wij maar willen. Ten tweede behandelen wij gevallen gelijk. Ten derde heffen wij ook nog eens een behoorlijke hoeveelheid belasting. Dat laatste is geen eis inzake de beoordeling «wel of geen belastingparadijs». Dat komt er echter wel bij. Wij heffen wel voor in totaal 52 mln. dollar aan verschillende belastingen. Ten vierde hebben wij heel veel antimisbruikmaatregelen, zelfs een dubbele wal tegen doorstromers, de opbrengstbelasting en de prohibitieve vestigingsplaatsfictie ten opzichte van het Nederlandse belastingstelsel. Het is dus zo robuust als het maar kan zijn. Robuuster kunnen wij het niet maken.

De heer **Van Raak** (SP): Omdat de minister mij probeerde te overtuigen, wilde ik even laten weten of het gelukt is. Om te beginnen vind ik het niet per se erg dat een CDA-minister mij een religieuze houding toedicht. Dat kan hij nooit negatief bedoeld hebben. Maar het is dus niet gelukt. Het is weer een definitiestrijd geworden. Er zijn mensen die vandaag naar dit debat kijken. Die horen de minister van Financiën zeggen: de hoeveelheid belasting die je vraagt te betalen, bepaalt niet of je een belastingparadijs bent. Dat zullen belastingbetalers in Nederland niet snappen. Daarom nogmaals de volgende vraag. Wij hadden belastingparadijzen, waar weinig belasting werd betaald. Gaan eerder genoemde bedrijven nu meer belasting betalen? Als die bedrijven namelijk niet meer belasting gaan betalen, dan blijft het een belastingparadijs, met welke definities, met welk gegoochel met begrippen of met welke belastingconstructies die al dan niet worden nageleefd, dan ook.

Minister **De Jager**: Allereerst is het belangrijk dat ik iets rechtzet, ook in staatsrechtelijk opzicht. Hier zit geen CDA-minister maar een minister van

de Kroon. Ik ben toevallig ook nog Kamerlid en dan ben ik inderdaad wel van het CDA. De heer Van Raak mag mij wel dus wel als CDA-Kamerlid aanspreken, hoewel niet in deze hoedanigheid, maar niet als CDA-minister.

Ik kan niet op individuen ingaan, maar ik weet wel dat belastingplichtigen er individueel van uitgingen dat ze meer belastingen moesten gaan betalen door zo'n vastgoedbelasting. Die angst was er in ieder geval. Het wordt in elk geval een forse opbrengst; zeker in combinatie met de opbrengstenbelasting is het heel stevig. Er staat ook wel een solide systeem tegenover met veel zekerheden. De heer Van Raak zegt dat hij begrijpt dat ik niet op individuele gevallen kan ingaan, maar hij stelt toch de vraag. Het is dus voor mij moeilijk om die te kunnen beantwoorden. Mij is in ieder geval zeker niet op voorhand duidelijk dat het minder zou worden, maar ik moet echt naar de totaliteit kijken en ik weet het niet. Ik weet het echt niet, maar we hebben ook niet bekeken of we het minder of gunstiger konden maken. We hebben wel naar het algemene plaatje gekeken, naar een gunstig systeem. In ieder geval worden gelijke gevallen gelijk behandeld en zal ieder straks zijn duit in het zakje van de Belastingdienst moeten doen.

Mevrouw Van Gent, de heer Recourt en mevrouw Ortega-Martijn hebben vragen gesteld over accijns op alcohol en tabak op Saba en Sint-Eustatius. De accijns op Saba en Sint-Eustatius wordt niet direct opgetrokken naar het niveau van Bonaire. Dat zou in één keer een te grote stap zijn. Ik snap echter de overwegingen van de Kamerleden. Uiteindelijk is dit wel een wens van de regering, maar de economie van die twee kleine eilanden is nu heel erg verweven met de economie van Sint-Maarten. Daar geldt een free port status, waardoor veel toeristen voordelig boodschappen kunnen doen. Als je het nu te snel zou doen, zou dat schadelijk zijn voor de economie. We hebben liever werkgelegenheid dan dat we als Nederlandse staat op andere wijze moeten inspringen. We moeten dus rekening houden met de verandercapaciteit van de twee eilanden. Er gaat al enorm veel veranderen; we vragen al veel van de verandercapaciteit. Ik kan me echter voorstellen dat het op termijn wordt gelijkgetrokken, in een tijdsbestek van enkele jaren. Ik kan toezeggen dat we de accijnzen op alcohol en tabak op Sint-Eustatius en Saba, die dan misschien al zijn verhoogd, meenemen in de lb/ib-evaluatie. Het verhogen zal overigens niet heel veel geld gaan opleveren, want dan wordt er ook minder gekocht, zeker omdat men boodschappen op Sint-Maarten doet. Als Sint-Maarten niet de accijns gaat verhogen, ben ik bang dat men niet zo snel minder gaat roken, maar dat men ergens anders de sigaretten gaat kopen.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Is de minister ook van plan om hierover met Sint-Maarten te gaan spreken? Anders heeft het helemaal geen zin.

Minister **De Jager**: Dat kunnen we doen. Dat vind ik op zichzelf goed, want het heeft meer zin om dit te doen als je gelijk kunt optrekken met Sint-Maarten. Ik ben ook op Sint-Maarten geweest en heb daar met de bestuurder gesproken. Mij viel op dat men enorm hecht aan de free port status. Het is ingewikkeld om een land – want straks is het een land – waar ik fiscaal niet over ga ervan te overtuigen dat het anders moet. Er zijn veel schepen, waaronder cruiseschepen, die het eiland aandoen en waaraan veel wordt verkocht. Ik ben het echter met mevrouw Ortega eens dat we in gesprek moeten. Ik kan toezeggen dat we dat te zijner tijd zullen doen. Dan kom ik op de groene belastingen. Mevrouw Van Gent weet dat die belangrijk zijn. Toch zijn haar deze keer een paar dingen niet opgevallen. Dat ben ik niet gewend van haar. Naast die accijns op benzine die zij zelf al noemde, is ook bij invoer een bijzonder hoog tarief in de ABB vastgesteld, namelijk een tarief van 25%. Ik heb dat mede afhankelijk gemaakt van de

CO₂-uitstoot. Voor een zuinige auto hanteren wij een tarief van 0%. Het Nederlandse beproefde recept dat heeft geleid tot een enorme vergroening van het wagenpark, gaan wij ook op de eilanden toepassen. Daarnaast is er een lokale motorrijtuigenbelasting die voor een dieselauto veel hoger is als voor een benzineauto. Voorzitter, ik ben aan het eind van mijn betoog gekomen.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de collega's. Wij hebben nu een uitwisseling van argumenten gehad. Wij gaan nog een volledige plenaire behandeling van de wetgeving tegemoet. Is het verstandig om er nu nog een tweede termijn aan te koppelen? Of laten we alles tot ons doordringen? Zullen we nog een korte feitelijke vragenronde doen?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Op mijn amendement is wat minder inhoudelijk ingegaan. Het punt van de ouderentoeslag is verwerkt; dat heb ik gecheckt. De minister zegt dat het te ingewikkeld en te technisch is. Ik zou wel iets meer argumenten willen horen. Ik heb de indruk dat hij een tikkeltje overdrijft, omdat hij er eigenlijk geen zin in heeft of omdat er al een deal is gesloten met de eilanden. Het amendement-Neppéus wordt nu opgenomen in de wetgeving en de andere amendementen wil hij liever niet. Dat is in ieder geval mijn conclusie, want daar lijkt het wel een beetje op. Ik wil vóór de plenaire behandeling meer overtuigende argumenten horen zodat wij daar beter over kunnen discussiëren met de minister.

De **voorzitter**: Zou de minister straks ook nog willen aangeven of hij bereid is het voorstel van mevrouw Van Gent aan Actal voor te leggen?

De heer **Van Raak** (SP): Iemand vertelde mij over de volgende truc. Er komt een inhoudingsvrijstelling voor alle uitgaande dividend zolang de buitenlandse moedermaatschappij voor ten minste 25% deelneemt in de op de BES-eilanden gevestigde vennootschap. Klopt het dat dit de mogelijkheid biedt je winst onbelast weg te sluisen? Ik snap het maar half, maar ik hoop dat de minister het wel snapt. Is dit een truc?

De heer **Recourt** (PvdA): Heeft de minister zich al uitgelaten over de verenigbaarheid van het amendement-Van Raak en het amendement-Van Gent?

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik heb geen antwoord gehad op een van mijn vragen. Ik vroeg de minister een inschatting te maken van het investeringsklimaat. Is er al zicht op de komst van nieuwe bedrijven, nieuwe investeringen et cetera? De minister mag dit ook schriftelijk beantwoorden voor het plenaire debat.

De **voorzitter**: Dan gaan wij nu over naar de minister en beschouwen we dit als een tweede ronde.

Minister **De Jager**: Voorzitter. De Kamer kan een spoedadvies bij Actal aanvragen. Via de informele kant kan ik bevorderen dat dit snel kan. Een Actal-advies over het amendement-Van Gent is dus mogelijk. Ik kom op de uitvoerbaarheid. Er zijn gradaties in wenselijkheid en onwenselijkheid. De vraag van mevrouw Ortega-Martijn betreft een politiek inhoudelijke afweging. Zij sprak over het geven aan de eilanden van ontwikkelingsperspectief en van perspectief op meer bedrijvigheid en werkgelegenheid. Daarbij is een eenvoudig stelsel en een stelsel dat werkgelegenheid en ondernemen bevordert van groot belang. Dat zit heel sterk in dit stelsel. Vanuit die hoek en vanuit eenvoud bezien heb je meerdere gradaties in onwenselijkheid en wenselijkheid. Het ergste wat je nu zou kunnen doen is dat heel fragiele evenwicht, dat we nu zeer goed

hebben neergezet en dat ook goed is afgestemd en besproken, tussen een vastgoedbelasting en een opbrengstbelasting, met de vestigingsplaats-fictie tegen misbruik, vervangen door een Europeesachtige winst- of vennootschapsbelasting. Ik ben daar echt van overtuigd en zal hierop in het plenaire debat terugkomen. Dat zou heel schadelijk zijn voor de economieën. Ik heb dat ook duidelijk begrepen van de drie eilanden. De andere kant van eenvoud en wenselijkheid is niet loonbelasting maar inkomstenbelasting. Dit betreft het verschil tussen het amendement-Neppéus en het amendement-Van Gent. Ik heb liever niet dat in de inkomstenbelasting progressie wordt aangebracht. Het wijkt namelijk af van een akkoord dat wij met de eilanden hebben gesloten, dat ging om ietsje meer progressie in ruil voor wat wij gedaan hebben met de ouderentoeslag. Dat is uitvoerbaar, want het betreft inkomstenbelasting. Voor inkomstenbelasting wordt aangifte gedaan, wat dus veel makkelijker is.

Daartussen zit heel duidelijk de lb, de loonbelasting, waarmee we proberen te bereiken dat voorheffing ook eindheffing is. We willen zo weinig mogelijk franje hebben in de loonbelasting door middel van een heel simpele, hoge vrijstelling. We proberen zo veel mogelijk mensen te ontzien door ze niet in de inkomstenbelasting te hebben. We hebben het namelijk over mensen die qua laaggeletterdheid veel hoger scoren dan bijvoorbeeld de gemiddelde Nederlandse belastingplichtige, die soms ook moeite heeft met zijn aangifte. Ik zie veel uitvoeringsproblemen als we veranderingen doorvoeren in de loonbelasting, die overigens ook nog eens per 1 januari zouden ingaan.

Ik heb een en ander heel grofweg geschetst. Ik zal er in het plenaire debat uitgebreider op ingaan. Wat extreem schadelijk zou zijn, is enerzijds het vervangen van dat fragiele evenwicht rond die ondernemingen en anderzijds het brengen van progressie in de ib. Een en ander heb ik al met de nota van wijziging gedaan. Het gaat dus niet om het brengen van progressie in de lb, maar in de ib. Dat is redelijk behapbaar. Daartussen zit qua problemen, uitvoeringslasten en gedoe de loonbelasting, die sowieso niet meer per 1 januari kan veranderen. Dat is te snel, want de lb gaat al op 1 januari in. Voor inkomstenbelasting en ook andere zaken heb je vaak een jaar langer de tijd.

De heer Van Raak sprak over de inhoudingsvrijstelling. Er lopen twee zaken door elkaar heen. In de huidige Antilliaanse dividendbelasting is zo'n truc wellicht mogelijk. Overigens wordt die dividendbelasting niet geheven. Zij is wel ingevoerd, maar nooit daadwerkelijk van kracht geworden. In de BES-opbrengstbelasting is de truc niet mogelijk, omdat wij geen inhoudingsvrijstelling hebben voorzien. Wij voorzien die ook niet in een AMvB tussen Nederland en de drie BES-eilanden. Wellicht dachten de fiscalisten die de heer Van Raak hebben gevoed dat daar een inhoudingsvrijstelling voor zou gelden. Deze voorzien wij echter niet.

De heer **Van Raak** (SP): Zij vertelden mij iets anders, namelijk dat de Antilliaanse landsverordening van 2000 van kracht blijft. Is dat zo? Als dat niet zo is – ik zie de ambtenaren nee schudden – dan denk ik dat die truc er niet is. Ik zal in dat geval voor het plenaire debat nagaan of er nog een andere truc is.

Minister **De Jager**: Er zullen wellicht andere trucs zijn. Daarom hebben we straks ook het voordeel dat we jaarlijks gaten kunnen dichten. Maar deze truc bestaat in ieder geval niet.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de collega's. Ik wil van u graag antwoord op de vraag of u het met mij eens bent dat wij deze wetten kunnen aanbieden voor plenaire behandeling, zodat ze over een à twee weken op de agenda staan.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): En de toezeggingen? Bijvoorbeeld de koopkrachtplaatjes zou ik dan wel binnen een week willen krijgen.

De **voorzitter**: Er wordt vanavond meteen al aan gewerkt.

Minister **De Jager**: Binnen een week hebben wij het hier in de Kamer.

De **voorzitter**: Dat houdt ook in dat u zo snel mogelijk het amendement aanbiedt aan Actal en dat er van deze kant wordt geholpen om ervoor te zorgen dat het bovenop de stapel komt te liggen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): En ik krijg nog de informatie welke problemen het allemaal nog zal geven in de uitvoering. Dat wil ik echt weten, want ik vind een technisch probleem niet zo'n sterk argument.

Minister **De Jager**: Ik zal tijdens de plenaire behandeling mevrouw Van Gent helemaal tegemoetkomen door ook inhoudelijke bezwaren te uiten. Ik zal in een brief nog een aantal punten op een rij zetten. Ik heb een schaal aangegeven waarop de loonbelasting wel heel bezwaarlijk was; dat was niet per 1 januari. Die zat nog niet helemaal in het rode vlakje. Inhoudelijk vind ik het inderdaad onwenselijk en ook niet nodig. Qua uitvoerbaarheid is het met een vertraging wellicht wel mogelijk, maar ik zal daarop ingaan in mijn brief.

De **voorzitter**: Ik dank de minister en zijn staf voor de beantwoording van de vragen. Ik dank ook de collega's.

Sluiting 14.43 uur.